

**Partnerská dohoda
Slovenskej republiky
na roky 2021 - 2027**

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Návrh Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027
– čl. 10 ods. 6¹ Všeobecného nariadenia²

CCI	[15 znakov]
Title	Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027
Version	december 2021
First year	2021
Last year	2027
Commission decision number	
Commission decision date	

1. Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST

Ref: čl. 11 ods.1 písm.a), Všeobecného nariadenia (VN)

Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením

Cieľ politiky súdržnosti	Program	Fond	Odôvodnenie výberu cieľa politiky súdržnosti alebo FST špecifického cieľa [3 500 znakov pre každý cieľ politiky]
CP 1	Program Slovensko	EFRR	<p>Po vstupe SK do EÚ v roku 2004 rástol slovenský HDP do roku 2011 priemerným tempom 5,1% ročne, čo bolo najviac rámci V4 (CZ = 3,2%, HU = 2,2%, PL = 3,9%, EÚ 27 = 1,4%). Slovensko tak rýchlo konvergovalo k priemeru EÚ27. V rokoch 2011-2020 rástla slovenská ekonomika v rámci V4 najpomalšie, len 1,6% ročne (CZ = 1,8%, HU = 2,3%, PL = 1,9% a EÚ 27 = 0,7%). Slovensko tak dobiehalo priemer EÚ27 najpomalšie spomedzi krajín V4. Tento trend je najmä z dôvodu, že slovenská ekonomika nedokázala prejsť na rast založený a inováciách a výskume. Nasledovné priority povedú k prekonaniu týchto negatívnych trendov a pomôžu odstrániť alebo zmierniť uvedené nepriaznivé skutočnosti:</p> <p>Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií</p> <ul style="list-style-type: none"> Nízka intenzita spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom a neustále klesajúci podiel slovenských podnikov s inovačnou aktivitou z celkového počtu podnikov (pokles z 35,6 % v r.2010 na 30,5 % v r. 2018); Zaostávanie v intenzite výdavkov na VVaI, nielen v priemere EÚ a u inovačných lídrov, ale aj v prostredí miernych inovátorov, najmä v porovnaní s priamou konkurenciou vo V4. Slovensko v roku 2019 vydalo na VaV 0,83 % HDP kým EÚ27 až 2,19 % HDP; Nevhodne nastavené legislatívno-organizačné a procesné prostredie pre podstatné zvýšenie výdavkov na VaV, aspoň na úroveň priemeru ostatných troch krajín V4, s cieľom postupného zvýšenia podnikových výdavkov na VaV na 65 % z celkových výdavkov na VaV; Absencia potrebami definovanej, reálnej, prevádzkovo udržateľnej, zdieľanej a kooperatívnej infraštruktúry zabezpečujúcej VVaI reflektujúcej regionálne a nadregionálne potreby, v súlade s inteligentnou špecializáciou SR, so zameraním na jej optimalizáciu pre zabezpečenie transformačných cieľov RIS3, koncentráciu zdrojov a možností využívania, v súlade s potrebami hospodárskej praxe

¹ Pokiaľ ide o EFRR, pre cieľ Európska územná spolupráca (Interreg) je relevantná len tabuľka 2 v oddiele 8, zatiaľ čo všetky informácie v zostávajúcich oddieloch a tabuľkách sa týkajú len cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021) (ďalej len „Všeobecné nariadenie“)

			<p>zameranými na zabezpečenie uhlíkovo neutrálnej a obehovej ekonomiky;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná infraštruktúra, limitovaný prístup k technologickým inováciám, nedostatok procesných inovácií, nedostatočný prenos výsledkov VaV do praxe vo všetkých oblastiach (napr. pomalé preberanie nových trendov v oblasti biomedicínskeho výskumu); • Nízka participácia v Európskom výskumnom priestore (SR patrí k najmenej úspešným krajinám EÚ v rámcových programoch); • Nízky podiel doktorandov, výskumných a administratívnych pracovníkov vysokých škôl na akademických mobilitách. <p>Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka pozícia SR v hodnotení stavu digitálnej ekonomiky a spoločnosti Európskej komisie (DESI 2020, DESI 2021) v oboch rokoch 22. miesto spomedzi krajín EÚ a medzročný pokles a potreba vytvorenia podmienok pre postupnú digitálnu transformáciu všetkých odvetví hospodárstva a spoločnosti (najmä transformácia na Priemysel 4.0); • Nedostatočná synchronizácia procesov verejnej správy s možnosťami digitálnej spoločnosti, vytvorenie podmienok pre podporu „pro futuro“ dynamických regulácií orientovaných na cieľ, zjednodušenie procesov podnikania a tvorba modernej regulácie prispôbenej digitálnej dobe, vrátane debyrokratizácie procesov smerom k podnikateľom a občanom; • Zvyšovanie počtu ľudí žijúcich v mestách a ľudí žijúcich v okolí ekonomicky silných samospráv prináša problémy, vyplývajúce zo zaťaženia všetkých aspektov spojených s činnosťami samosprávy pre obyvateľov, investorov, turistov alebo podnikateľov; • Slabá alebo absentujúca prepojenosť rôznych oblastí využitia inteligentných riešení a nevyužitý potenciál „smart“ technológií na zlepšenie funkčnosti a dlhodobej udržateľnosti mestskej infraštruktúry a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov miest a regiónov prostredníctvom rozvoja konceptov Smart Cities a Smart Regions; • Riziká súvisiace s nedostatočnou bezpečnosťou infraštruktúry. <p>Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, a to aj produktívnymi investíciami</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysoký podiel zaniknutých subjektov (9,7 % nad priemerom EÚ) a neuspokojivá miera prežitia subjektov do 2 rokov od vzniku; • Narastajúca závislosť ekonomiky SR na úzkej špecializácii s vysokou volatilitou v období krízy a dopadom na zvyšovanie nezamestnanosti; • Nevyhnutnosť stimulovať transformáciu SR ekonomiky aplikáciou zelenej a digitálnej transformácie s cieľom eliminovať narastajúcu závislosť ekonomiky SR na úzkej špecializácii s vysokou volatilitou v období krízy; • Absencia systému špeciálnych opatrení zabezpečujúcich odstraňovanie negatívnych dopadov pandémie COVID-19 na podniky, podporu a rozvoj MSP a posilňovanie ich inovačnej schopnosti, ako aj aktivity zamerané na podporu sieťovania MSP a ich spolupráce s výskumno-inovačnými centrami; • Potreba intenzívnejšieho využívania rôznych foriem finančných nástrojov a na mieru šitých podporných služieb pre posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP; • Potreba vytvorenia podmienok na podporu investícií do technológií s vysokou pridanou hodnotou, vrátane obehových a uhlíkovo neutrálnych technológií. <p>Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ</p>
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuálna degradácia vzdelávacieho systému, prejavujúca sa najmä neprepojením obsahu vzdelávania s potrebami trhu práce na všetkých úrovniach vzdelávania, obrovským odlivom vysokoškolských študentov do zahraničia (v roku 2018 študovalo v zahraničí 19 % všetkých slovenských VŠ študentov v dennej forme štúdia), ako aj málo motivujúcimi podmienkami v oblasti výskumu a vývoja; • Nízka odozva systému vzdelávania a odbornej prípravy na sektorové potreby naznačovaná pretrvávajúcim nesúladiem medzi existujúcimi a požadovanými zručnosťami (58 % a 47 % absolventov stredných a vysokých škôl pracujúcich v profesiách, ktoré nezodpovedajú ich študijným odborom) a medzerami v zručnostiach (nízka úroveň zručností a kompetencií absolventov)³; • Neschopnosť existujúceho vzdelávacieho systému pružne reagovať na spoločenské výzvy, demografické trendy a meniace sa výrobné metódy, zmeny potrieb v štruktúre ekonomiky, zmeny spotrebiteľského dopytu, zmeny spôsobené digitalizáciou a automatizáciou. Vysoké riziko automatizácie pracovných miest (34 % pracovných miest ohrozených automatizáciou a 31 % pracovných miest, ktoré čelia zmenám v dôsledku automatizácie) a zmeny dopytu po zručnostiach spôsobené automatizáciou a digitalizáciou, potreba prispôbiť a rozšíriť možnosti vysokoškolského vzdelávania, odborného vzdelávania a vzdelávania dospelých pre rozvoj zručností, rekvalifikácie a zvyšovania kvalifikácie; • Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v kľúčových priemyselných odvetviach je spôsobený aj neustálou emigráciou obyvateľstva v produktívnom veku (napr. odliv 19 % stredoškolských a 10 % vysokoškolských absolventov) s potrebnými zručnosťami; • Obmedzená spolupráca medzi podnikmi a poskytovateľmi zručností, potreba aktívnejšieho zapojenia priemyslu do formulácie a poskytovania vzdelávania na regionálnej úrovni. <p>Zlepšenie digitálnej pripojiteľnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpriemerné ukazovatele v oblasti konektivity, najmä v pevnom širokopásmovom pokrytí a v miere využívania rýchleho širokopásmového pokrytia (DESI); • Až 12 % domácností nemá prístup k štandardnému pevnému širokopásmovému pripojeniu, oproti 3 % priemeru EÚ (jedno z posledných miest v EÚ); • Zabezpečenie pevného a bezdrôtového širokopásmového pripojenia s veľmi vysokou kapacitou na Slovensku v súlade s Digitálnym kompasom, Stratégiou EÚ pre gigabitovú spoločnosť, je nevyhnutným predpokladom budúcej konkurencieschopnosti SR; • Stanovené ciele nie je možné dosiahnuť len prostredníctvom investícií do optických sietí vzájomne si konkurujúcich komerčných operátorov; • Nízke aktuálne pokrytie Slovenska ultra-rýchlym širokopásmovým pripojením na úrovni adries/domácností (32,31 %, pričom plánované je 58,54 %); • Nízke pokrytie ultra-rýchlym širokopásmovým pripojením škôl, inštitúcií, podnikov v miestach zlyhania komerčného telekomunikačného trhu.
CP 2	Program Slovensko OP Rybné hospodárstvo	EFRR/KF/ ENRAF	Slovensko plne podporuje ciele vedúce k dosiahnutiu uhlíkovej neutrality do roku 2050 a rovnako striktnú ochranu životného prostredia. Pre úspešný prechod k zelenšiemu a uhlíkovo neutrálnemu Slovensku je potrebné zacieliť investície do viacerých oblastí a odstrániť alebo zmierniť viaceré nepriaznivé prvky, faktory, obmedzenia.

³ Trexima (2020): Uplatnenie absolventov stredných a vysokých škôl podľa výkonu konkrétneho zamestnania podľa SK ISCO-08 (adekvátne, neadekvátne) v roku 2019; e.g. OECD Skills Strategy Slovak Republic (2020); Global competitiveness report

		<p>Podpora energetickej efektívnosti, znižovania emisií skleníkových plynov, OZE a vývoj inteligentných energetických systémov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Národné energetické ciele vyjadrené v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021-2030 (INEKP) vrátane súvisiacich opatrení a ich zmeny v nadväznosti na ciele EÚ v oblasti zmeny klímy v rámci balíka “Fit for 55”, po ich prijatí členskými štátmi; • Nedostatočná miera prepojenia záväzkov SR vyplývajúcich zo smerníc EÚ v oblasti energetickej efektívnosti, energetickej hospodárnosti budov a OZE, z právnych predpisov EÚ a medzinárodných dohovorov v oblasti životného prostredia, strategických dokumentov⁴ a opatrení potrebných na dosiahnutie týchto cieľov s potrebami jednotlivých regiónov; • Ambiciózna výzva pre SR vybudovať ekologickejšie, nízkouhlíkové a zároveň konkurencieschopné hospodárstvo smerujúce k naplneniu záväzku uhlíkovej neutrality do roku 2050; • Nedostatočný, resp. absentujúci systém koordinácie a plánovania rozvoja udržateľnej energetiky na regionálnej úrovni, ako aj realizácie projektov v oblasti energetickej efektívnosti a využívania OZE a nedostatočný energetický manažment na úrovni samospráv; • Vysoká energetická a zdrojová náročnosť priemyslu; • Nízke tempo obnovy verejných budov, ich nedostatočne komplexná obnova a nedostatočná aplikácia zelených prvkov a prvkov obehového hospodárstva pri obnove budov; • Nízka miera nákladovo efektívnej hĺbkovej obnovy bytových budov⁵; • Nízka miera vybavenia budov systémami riadenia a automatizácie budovy, monitorovacími a inteligentnými systémami zameranými na úsporu energie; • Nedostatočné vybavenie podnikov, spotrebiteľov meracou a riadiacou technikou na zavádzanie SMART-technológií vrátane inteligentných sietí; • Nedostatočná pripravenosť na zvyšovanie podielu OZE v energonosičoch, napr. pridávaním OZE do zemného plynu, resp. nahradením zemného plynu OZE; • Nedostatočne dimenzovaná elektroenergetická infraštruktúra z pohľadu požiadaviek na elektromobilitu, využívanie OZE, akumuláciu energie, energetickú efektívnosť a požiadavky digitalizácie a inteligentných sietí; • Predimenzované zdroje tepla a rozvody tepla v systémoch centralizovaného zásobovania, najmä z dôvodu vysokej energetickej náročnosti v budovách zo 70. a 80. rokov minulého storočia a nízky podiel OZE v týchto systémoch. <p>Adaptácia na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extrémne prejavy počasia, najmä dlhotrvajúce obdobia sucha spojené s nedostatkom vody, prívalové dažde spôsobujúce najmä povodne či zosuvy; • Stále výraznejšie prejavy zmeny klímy v rámci Slovenska, vyžadujúce nové opatrenia na elimináciu rizík súvisiacich s hrozbou potenciálnych katastrof a vysokým rizikom lesných požiarov; • Prehľbuje sa poškodzovanie zložiek životného prostredia, spôsobené nedostatočnou prevenciou rizík vyplývajúcich z porušovania legislatívy (envirokriminalita). <p>Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd</p>
--	--	--

⁴ Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov (DSOFB) <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/stavebnictvo/dokumenty-a-materialy>

⁵ DSOFB, s.27

		<ul style="list-style-type: none"> • Nedobudovanosť vodárenskej infraštruktúry, a to aj v zmysle záväzkov SR voči EÚ, vyplývajúcich zo smernice Rady 91/271/EHS a nedostatky v stave zastaranej infraštruktúry. <p>Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka miera recyklácie odpadov a výrazná závislosť od skládkovania, nízka miera zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, potreba zlepšiť podporu predchádzania vzniku odpadov a materiálovej efektívnosti a podporu prechodu na obehové hospodárstvo, potreba zvýšiť triedenie komunálnych odpadov a recykláciu odpadov; • Nízka miera zhodnocovania biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu. <p>Ochrana prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostačujúci rozsah realizácie aktivít zameraných na ochranu biotopov a druhov, najmä v sústave siete Natura 2000 (aj z dôvodu doterajšieho nevyužívania platieb Natura 2000 a aqua-environmentálnych schém), ako aj na tvorbu zelenej infraštruktúry a na plnenie požiadaviek vyplývajúcich zo smerníc EÚ 92/43/EHS a 2009/147/ES a medzinárodných záväzkov; • Potreba vytvárať novú zelenú a modrú infraštruktúru v mestských oblastiach nielen kvôli zmene klímy, ale najmä kvôli strate biodiverzity – z dôvodu straty druhov žijúcich v mestských oblastiach a ich bezprostrednom okolí; • Nedostatočne rozvinuté environmentálne povedomie, environmentálna osвета a informovanosť a nepostačujúca sieť environmentálnych centier; • Výskyt zanedbaných a nevyužívaných lokalít v intravilánoch⁶. <p>Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výskyt environmentálnych záťaží; • Výskyt území environmentálnych záťaží, ktoré nie sú doposiaľ preskúmané a monitorované. <p>Zlepšenie kvality ovzdušia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problém kvality ovzdušia - znečistenie najmä prachovými časticami z vykurovania domácností, emisiami z veľkých a stredných stacionárnych zdrojov; • Signifikantný podiel dopravy na emisiách NO_x a znečistení ovzdušia v mestách; • Záväzky SR vyplývajúce zo Smernice EP a Rady EÚ 2016/2284 – zníženie emisií NO_x o 36 % do roku 2029 a o 50 % od roku 2030. <p>Udržateľná multimodálna mestská mobilita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry, dráhovej mestskej dopravy (električky, trolejbusy) vo veľkých aglomeráciách s množstvom bodových a úsekových obmedzení, vrátane nízkeho stupňa vzájomnej previazanosti a koordinácie jednotlivých dopravných módov (absencia funkčných integrovaných dopravných systémov); • Nevyhovujúca úroveň infraštruktúry na opravu a údržbu vozového parku dráhovej mestskej hromadnej dopravy a autobusovej mestskej a prímestskej verejnej osobnej dopravy; • Nedostatočná kvalitatívna a kvantitatívna úroveň terminálov a zastávok verejnej osobnej dopravy, vrátane systémov informovanosti cestujúcich;
--	--	---

⁶ Konceptia mestského rozvoja SR do roku 2030, <https://www.mindop.sk/uploads/media/dc4765f0d90557fb2f4eeced9bdf13c78f58f128.pdf>

			<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok kvalitej a bezpečnej infraštruktúry pre cyklistickú dopravu a nízka úroveň projektovania cyklistickej infraštruktúry; • Absentujúce systémy parkovania P+R, B+R, K+R v mestách a mestských aglomeráciách; • Nedostatočná preferencia verejnej osobnej dopravy na križovatkách vrátane chýbajúcich vyhradených jazdných pruhov; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav vozového parku časti dráhovej mestskej hromadnej dopravy a autobusovej mestskej a prímestskej verejnej osobnej dopravy. <p>ENRAF</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka spotreba rýb (sladkovodných, ale aj morských) v podmienkach SR; • Nízky počet subjektov zaoberajúcich sa akvakultúrou a hospodárskym chovom rýb a spracovateľským priemyslom produktov rybolovu a akvakultúry, nedostatok výrobcov; • Nedostatok inovácií, slabá digitalizácia, nedostatočná kontrola a presadzovanie pravidiel v rybnom hospodárstve a málo efektívny zber údajov; • Potreba propagovať a zlepšovať marketing, kvalitu, pridanú hodnotu produktov akvakultúry a spracovanie týchto produktov; • Potreba prispievať k ochrane prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb.
CP 3	Program Slovensko	EFRR/KF	<p>Slovensko potrebuje dobudovať a modernizovať dopravnú infraštruktúru na európskej aj vnútroštátnej úrovni s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti regiónov, zlepšenia mobility obyvateľstva a tovarovej prepravy, a s tým spojeným potenciálom rastu hospodárstva a zamestnanosti. Investovať do prioritných oblastí v rámci tohto cieľa politiky sa navrhuje z nasledovných dôvodov:</p> <p>Cestná doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedobudované diaľnice a rýchlostné cesty zaradené do siete TEN-T, ktoré neumožňujú kvalitné a rýchle dopravné spojenie medzi regiónmi/okolitými štátmi, negatívne vplyvajú na rozvoj hospodárstva, životné prostredie, bezpečnosť cestnej premávky a tvoria prekážku v mobilite obyvateľstva; • Kvalitatívne a kvantitatívne parametre dopravného systému SR nezodpovedajú súčasným a prognózovaným intenzitám dopravy a potrebám rozvoja hospodárstva; • Závazky SR vyplývajúce z nariadenia EP a Rady EÚ č. 1315/2013 – dobudovanie základnej siete TEN-T do roku 2030 a súhrnnej siete TEN-T do roku 2050; • Nevyhovujúci až havarijný stav významnej časti ciest I. triedy; • Prekračovaná dopravná výkonnosť na viacerých úsekoch ciest I. triedy vedených v plánovaných trasách diaľnic a rýchlostných ciest; • Neexistencia cestných obchvatov miest a obcí na ťahoch s intenzívnou ťažkou dopravou – negatívne vplyvy v podobe hlukovej a emisnej záťaže pre obyvateľov miest a obcí; • Časové straty na exponovaných úsekoch ciest I. triedy z dôvodu prekračovania kapacity ciest; • Nevyhovujúci stavebno-technický stav mostov na cestách I. triedy, ktoré sú strategicky dôležité pre vnútornú mestskú, tranzitnú a regionálnu dopravu; • Existencia kritických nehodových lokalít a kolíznych bodov na cestách I. triedy, premietajúci sa do zníženej úrovne bezpečnosti cestnej premávky; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav infraštruktúry ciest II., III., triedy a miestnych ciest, čo má negatívny dopad na bezpečnosť i rozvoj integrovanej hromadnej dopravy.

			<p>Železničná doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T, ako aj regionálnych tratí s množstvom prechodných obmedzení traťovej rýchlosti a obmedzení interoperability, vrátane nevyhovujúceho stavu z hľadiska prístupnosti pre osoby so zníženou pohyblivosťou, čo tvorí prekážku aj pre efektívne zavedenie integrovanej verejnej dopravy; • Nedostatočná funkcionálna železničných uzlov v Bratislave, Žiline a Košiciach, spôsobujúca časové straty a prevádzkové obmedzenia; • Nízky podiel elektrifikovaných tratí a z toho plynúci nevyužitý potenciál ekologického rozmeru železničnej dopravy; • Nižšia úroveň bezpečnosti železničnej dopravy (predovšetkým na regionálnych tratiach) v dôsledku častých úrovňových križovaní s cestnou infraštruktúrou, nedostatočne zabezpečených železničných priecestí, neexistencie kontrolných bodov na sieti ŽSR a zastaraných zabezpečovacích zariadení; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav verejnej infraštruktúry intermodálnej prepravy (terminálov), nízka ponuka siete verejných terminálov a ich prepojenia na logistiku; • Nevyhovujúca úroveň infraštruktúry na kontrolu a prípravu vozového parku železničnej osobnej dopravy pre prevádzku služieb vo verejnom záujme; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav časti vozového parku regionálnej železničnej verejnej osobnej dopravy. <p>Vodná doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca infraštruktúra a nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav infraštruktúry vodnej dopravy (vodné cesty a prístavy) zaradenej do siete TEN-T; • Zastaraný lodný park vnútrozemskej plavby, čo negatívne vplyva na rozvoj hospodárstva, životné prostredie a bezpečnosť plavebnej prevádzky.
CP 4	Program Slovensko	ESF+/EFRR	<p>Positívny vývoj situácie na Slovensku v ostatných rokoch narušila pandémia ochorenia COVID-19, a to jednak na trhu práce, ktorý zaznamenal zvýšenie nezamestnanosti⁷ a prehĺbenie regionálnych disparít⁸, ako aj v oblasti sociálno-ekonomickej situácie zraniteľných osôb (najmä deti, mladí ľudia, seniori, či príslušníci marginalizovaných komunit), ktoré sú ešte viac ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením. Očakávajú sa dlhodobé negatívne dopady pandémie aj na systémy vzdelávania^{9,10,11},</p>

⁷ Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny celkový počet uchádzačov o zamestnanie do roku 2020 dlhodobo klesal. Vo februári 2020 bolo o 5 tis. uchádzačov o zamestnanie menej ako vo februári 2019. Vplyvom pandémie však tento počet medzi februárom 2020 a 2021 narástol o vyše 65 tisíc na celkový počet vyše 234 tis. uchádzačov o zamestnanie. Vývoj počtu mladých uchádzačov o zamestnanie do 29 rokov mal do roku 2020 klesajúcu tendenciu. Medzi februárom 2019 a 2020 klesol počet uchádzačov o zamestnanie o vyše 900 a celkovo ich bolo evidovaných menej ako 40 tis. V rozmedzí februára 2020 až 2021 však tento počet stúpol o takmer 16 tis. Medzi februárom 2019 a 2020 počet dlhodobo nezamestnaných klesol o takmer 7,5 tis. V porovnaní počtu dlhodobo nezamestnaných medzi februárom 2020 a 2021 bol tento klesajúci trend narušený a práve naopak, počet dlhodobo nezamestnaných výrazne stúpol. Z hľadiska republikovej úrovne tento nárast predstavoval vyše 28 tis. osôb, pričom najväčší nárast bol zaznamenaný v Prešovskom (vyše 6 tis.) a Košickom kraji (vyše 5,5 tis.). Podiel nezamestnaných osôb s nízkym vzdelaním sa dlhodobo pohybuje okolo úrovne 30 % z celkového počtu nezamestnaných. Vo februári 2020 bol počet uchádzačov o zamestnanie so vzdelaním ISCED 0-2 celkom 56 tis., čo bolo o 3,5 tis. menej ako vo februári 2019. No vo februári 2021 tento počet vzrástol až na 69 tis. čo bol ročný nárast 13 tis. uchádzačov o zamestnanie.

⁸ Pri skúmaní údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v období medzi februárom 2020 a 2021 sú z regionálneho hľadiska dôsledky pandémie na pracovný trh zrejme prakticky vo všetkých regiónoch, najmä však v Prešovskom a Košickom kraji, kde počet uchádzačov o zamestnanie stúpol o vyše 10 tis. Najmenej stúpol počet uchádzačov o zamestnanie v Trenčianskom kraji, a to o vyše 6 tis.

⁹ Hlavné zistenia z dotazníkového prieskumu v základných a stredných školách o priebehu dištančnej výučby v školskom roku 2019/2020, IVP MŠVVaŠ SR, <https://www.minedu.sk/data/att/17338.pdf>

¹⁰ V školskom roku 2020/2021, sa v čase pandemických opatrení takmer 50% detí zo sociálne znevýhodneného prostredia / MRK (359 zo 720) nezúčastňovala výučby prezenčne alebo na diaľku, pretože materské školy neposkytovali žiadne formy vzdelávania. Vplyv pandemickej situácie na priebeh vzdelávania v materských školách v školskom roku 2020/2021, Štátna školská inšpekcia 2021, https://www.ssi.sk/wp-content/uploads/2021/07/Dotaznik_priebeh_vzdelavania_MS_sprava_2020-2021.pdf

¹¹ Podľa učiteľov druhého stupňa základných škôl sa 81% detí zvyčajne zúčastňovalo na dištančnom vzdelávaní pravidelne, takmer 10% detí sa vôbec nezúčastňovalo dištančného vzdelávania. 84,5% učiteľov uviedlo, že žiaci sa počas dištančného vzdelávania naučili menej učiva. Učitelia odhadujú, že žiaci sú v omeškani 2 mesiace v porovnaní s bežnou triedou. V dôsledku pandémie učitelia najčastejšie zažívali zhoršenie zdravia (46%) a duševného zdravia (41%). Správa z reprezentatívneho prieskumu o priebehu a dopade dištančnej výučby v školskom roku 2020/2021, Centrum vzdelávacích analýz 2021, <https://www.vzdelavacieanalyzy.sk/?p=271>

		<p>prícom zatvorenie škôl¹² a rýchly prechod na online vzdelávanie prehľbil už identifikované nedostatky systému vzdelávania¹³. Digitálna a zelená transformácia spoločnosti predpokladá zabezpečenie dostatočného priestoru na rozvoj relevantných zručností nielen pracujúcich, ale všetkých členov spoločnosti, vrátane detí a seniorov.</p> <p>Podporné opatrenia budú formulované v súlade s princípmi Európskeho piliera sociálnych práv, pričom sa zohľadnia tieto najzávažnejšie výzvy:</p> <p>Adaptabilný a prístupný trh práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretrvávajúce problémy v štruktúre nezamestnanosti; • Chýbajúca dôkladnejšia profilácia uchádzačov o zamestnanie; • Sektor sociálneho hospodárstva zatiaľ poskytuje pracovné príležitosti relatívne malému počtu znevýhodnených osôb; • Nízka účasť rodičov malých detí na trhu práce; • Nedostatočná spolupráca verejných a neverejných poskytovateľov služieb zamestnanosti, ako aj ich prepojenie so sociálnymi službami a elektronizácia; • Ohrozené sú takmer 2/3 pracovných miest automatizáciou a robotizáciou, meniaci sa trh práce si vyžaduje nové zručnosti, najmä digitálne, a to aj v prípade žiakov a študentov. <p>Kvalitné inkluzívne vzdelávanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nesúlad medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy a požiadavkami trhu práce. Systémy nie sú dobre pripravené reagovať na výzvy a neposkytujú kvalitné inkluzívne vzdelávanie; • Neuspokojivá dostupnosť, prístupnosť a adaptabilita vzdelávania, aj z hľadiska príležitostí na neformálne vzdelávanie, výchovu k zdravému životnému štýlu a športové aktivity; • Významný modernizačný dlh a nedostatočná kvalita školskej infraštruktúry na všetkých stupňoch vzdelávania, ktorá limituje konkurencieschopnosť vzdelávacieho systému SR na medzinárodnej úrovni a spomaľuje adaptáciu pre potreby 21. storočia; • Vzdelávací systém uprednostňuje získavanie encyklopedických vedomostí namiesto rozvíjania kritického myslenia a mäkkých zručností žiakov; • Nízka predprimárna zaškolenosť detí, nedostatočná ponuka a dostupnosť služieb pre deti v ranom a predškolskom veku, vrátane znevýhodnených detí; • Málo atraktívne učiteľské povolanie, pregraduálna príprava pedagogických a odborných zamestnancov je nedostatočná, chýbajú kvalitné príležitosti pre ďalší rozvoj ich profesijných kompetencií a digitálnych zručností, ako aj systém monitorovania ich vzdelávacích potrieb; • Neuspokojivé výsledky vzdelávania, ktoré sú výrazne ovplyvnené sociálno-ekonomickým zázemím¹⁴¹⁵ alebo odlišným materinským
--	--	---

¹² <https://www.minedu.sk/rozhodnutia-a-usmernenia-v-case-covid-19/>

¹³ Podľa prepočtov vychádzajúcich z odhadov riaditeľov a odhadov triednych učiteľov sa do dištančného vzdelávania nezapojilo 52 000 žiakov základných a stredných škôl (7,5% populácie žiakov). Takmer 128 000 žiakov (18,5% všetkých žiakov) sa nevyučovalo online (väčšina z nich sa pravdepodobne vzdelávala prostredníctvom iných foriem dištančného vzdelávania, napríklad zasielaním vytlačených pracovných listov). Hlavné zistenia z dotazníkového prieskumu v základných a stredných školách o priebehu dištančnej výučby v školskom roku 2019/2020, IVP MŠVVaŠ SR, <https://www.minedu.sk/data/att/17338.pdf>

¹⁴ Dopad socio-ekonomického prostredia na výsledky slovenských žiakov je silnejší ako v priemere OECD. Národná správa PISA 2018, https://www.nucem.sk/dl/4636/Narodna_sprava_PISA_2018.pdf

¹⁵ Testovanie 9 2019 – Matematika: Najúspešnejšími v matematike sú študenti z okresu Bratislava I, ktorí dosiahli mieru úspešnosti 78,8%, ich výsledky sú výrazne a podstatne lepšie ako je celonárodný priemer. Ďalšia skupina pozostáva z okresov, ktoré dosiahli sú významne lepšie ako je celoštátny priemer, konkrétne: Bratislava IV, Bratislava II, Považská Bystrica a Trenčín. Výsledky sú významne horšie ako je celoštátny priemer v okresoch: Gelnica, Revúca a Rožňava. Nasledujúce okresy tiež dosiahli podstatne horšie výsledky v matematike ako je celonárodný priemer: Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Sabinov, Poltár, Trebišov, Krupina, Sobrance, Medzilaborce a Košice - okolie. Rozdiel medzi výsledkami žiakov z okresu Bratislava I (78,8%) a z okresu Gelnica (44,7%) bol 34,1 percentuálnych bodov.

Slovenský jazyk a literatúra: Najúspešnejšími v slovenskom jazyku a literatúre sú študenti z okresu Bratislava I, ktorí dosiahli priemernú mieru úspešnosti 74,3%, ich výsledky sú výrazne a podstatne lepšie ako je celonárodný priemer. Výsledky významne lepšie ako celoštátny priemer dosiahli

			<p>jazykom. Konkrétne, študenti zo sociálno-ekonomicky znevýhodneného prostredia, ktorým chýbajú prostriedky na prístup k podpore a zariadeniam, môžu byť vážne postihnutí krízou spôsobenou ochorením COVID-19, čoho výsledkom bude nárast nerovností vo vzdelávaní¹⁶;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvyšujúci sa počet žiakov s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, najmä zo znevýhodnených skupín; • Pretrvávajúca segregácia rómskych žiakov vo vzdelávaní, ich nadmerné zastúpenie v špeciálnom školstve a nerovnaké zaobchádzanie; • Zvyšujúce sa množstvo sociálno-patologických javov (šikana, nízky well-being, extrémizmus, rizikové správanie). <p>Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitalizácia a dekarbonizácia majú podstatný dopad na hospodárstvo a pracovnú silu. Pandémia COVID-19 urýchlila štrukturálne zmeny a tempo zelenej a digitálnej transformácie; • Slabá finančná podpora pre vzdelávanie dospelých zo strany štátu. Chýba jednotiaci nástroj podpory dospelých populácie na ďalšom vzdelávaní; • Rôzny prístup zamestnávateľov k poskytovaniu vzdelávania zamestnancom. Nižšia účasť zamestnancov MSP a SZČO na ďalšom vzdelávaní oproti zamestnancom väčších podnikov; • Chýba koncepcia rozvoja základných, životných zručností a kľúčových kompetencií, vrátane digitálnych zručností, čo znižuje potenciál pracovnej sily; • Dostupnosť kvalitných a inkluzívnych služieb v oblasti celoživotného poradenstva je nedostatočná, čo znižuje účasť dospelých na ďalšom vzdelávaní; • Nízka dostupnosť vzdelávania a poradenstva pre dospelých, nedostatok záujmu a motivačných nástrojov na zvýšenie účasti a podpory získavania kompetencií v oblasti CŽV; • Absencia systému uznávania výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. <p>Záruka pre mladých</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neuplatňuje sa komplexný, individualizovaný a celostný prístup pri podpore mladých ľudí pri ich vstupe na trh práce a v čase prechodu zo školy do zamestnania, založený na poznaní potrieb cieľovej skupiny. <p>Aktívne začlenenie a dostupné služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neuspokojivé zabezpečenie prechodu z ústavnej na domácu a komunitnú starostlivosť, nedostatočný rozsah komunitných sociálnych služieb, nie sú dostupné a prístupné všetkým cieľovým skupinám, chýba účinná spolupráca medzi ich poskytovateľmi a chýbajú podporné mechanizmy zamerané na oblasť komunitného rozvoja, vrátane MRK;
--	--	--	---

študenti v okresoch: Bratislava II, Košice I a Bratislava IV. Žiaci v okresoch Poltár a Revúca dosiahli významne horšie výsledky ako celoštátny priemer. Výsledky značne horšie ako celoštátny priemer dosiahli študenti v okresoch: Gelnica, Sabinov, Rožňava, Trebišov, Krupina, Kežmarok, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš. Rozdiel medzi výsledkami žiakov z okresu Poltár (49,2%) a Bratislava I (74,3%) bol 25,1 percentuálnych bodov. Testovanie 9 2019 – Výsledky celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka základných škôl a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom, https://www.nucem.sk/dl/4467/Vysledky_T9_2019_final_prezentacia.pdf;

¹⁶ Podiel nezapojených študentov bol najvyšší v školách s vysokým podielom žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP):

o Na základných školách, ktoré mali najvyšší podiel žiakov zo SZP, nebolo možné sa zapojiť pre takmer štvrtinu žiakov (23,8%), v porovnaní s 3,1% na školách so žiadnym alebo minimálnym podielom žiakov zo SZP

o Na stredných školách s najvyšším zastúpením študentov z SZP mali nezapojených 13,9% študentov (2,9% na stredných školách z najnižším podielom)

o Nadpriemerný podiel nezapojených študentov bol v krajoch Košice (12,7%), Prešov (11,8%) a Banská Bystrica (9,2%):

o V týchto regiónoch sa vzdelávajú na školách dve tretiny celkového odhadovaného počtu nezapojených žiakov

Hlavné zistenia z dotazníkového prieskumu v základných a stredných školách o priebehu dištančnej výučby v školskom roku 2019/2020, IVP MŠVVaŠ SR, <https://www.minedu.sk/data/att/17338.pdf>

			<ul style="list-style-type: none"> • Absentujúci koncept prepojenej dlhodobej (sociálno-zdravotnej) starostlivosti, vrátane posudkovej činnosti, ako aj optimálnej siete zariadení poskytujúcich dlhodobú starostlivosť; • Nedostatočný prístup k integrovanej zdravotnej starostlivosti, nízka účasť obyvateľstva na preventívnych programoch; • Slabá dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre najviac znevýhodnené skupiny obyvateľstva; • Chýbajúci personál v oblasti zdravotných a sociálnych služieb, potreba zatriktívnenia povolania v týchto oblastiach; • Absencia dostupného bývania; • Nedostatok účinnej ochrany znevýhodnených skupín pred diskrimináciou a nerovnakým zaobchádzaním. <p>Aktívne začlenenie rómskych komunít</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretrvávajúca nepriaznivá sociálno-ekonomická situácia v obciach s prítomnosťou MRK a chýbajúci komplexný mechanizmus podpory pre tieto cieľové skupiny; • Nedostatočný prístup k základnej infraštruktúre, technickej a občianskej vybavenosti, k základným službám, sociálnym službám, službám zamestnanosti a zdravotnej starostlivosti v lokalitách MRK v porovnaní s ostatnou populáciou; • Absencia dostupného bývania; • Absentujúca účinná ochrana znevýhodnených skupín pred diskrimináciou a nerovným zaobchádzaním; • Nedostatok administratívnych kapacít a finančnej podpory pre rómske a prorómske mimovládne organizácie na regionálnej úrovni; • Potreba udržania a rozvíjania systému monitorovania a hodnotenia inkluzívnych politík z dôvodu ich lepšieho zacielenia. <p>Sociálne inovácie a experimenty</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absentujúci systém podpory a implementácie inovatívnych prístupov a ich zavedenia do praxe. <p>Potravinová a materiálna deprivácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostačujúci rozsah sociálnych intervencií pri odstraňovaní najhorších foriem chudoby, materiálnej deprivácie a sociálneho vylúčenia.
CP 5	Program Slovensko	EFRR	<p>Regionálne rozdiely, t.j. nerovnosti, rozdiely, nerovnomernosť a odlišnosti v miere socio-ekonomického rozvoja jednotlivých regiónov SR sú dané ich odlišnými podmienkami.</p> <p>V rokoch 2013 a 2019 nastúpil trend postupného znižovania HDP na hlavu, čo spôsobilo prehĺbenie regionálnych rozdielov v sledovanom období. Celkový obraz regionálnych rozdielov na Slovensku je charakterizovaný polarizáciou medzi severozápadom a juhovýchodom, pričom najhoršie ukazovatele sú na juhu stredného Slovenska a v severovýchodných regiónoch.</p> <p>Regionálne rozdiely je možné dokumentovať aj na ukazovateľoch pracovného trhu, sociálnych ukazovateľoch, ale aj v prístupe k základnej environmentálnej infraštruktúre.</p> <p>Prehľbovanie regionálnych rozdielov sa premieta aj do rastu neistoty a zhoršovania podnikateľského prostredia, čo vedie k nižšej miere investícií, odlivu kapitálu a následnému znižovaniu hospodárskeho výkonu. Kumulatívny účinok odlivu finančného a ľudského kapitálu môže viesť k ďalšiemu zaostávaniu problémových regiónov, negatívne demografickému trendu a tak vlastne k vyludňovaniu regiónov.</p>

		<p>Súčasná regionálna politika, ktorá rieši problémy, a nie ich príčiny, je neúčinná a neefektívna. Na odstránenie negatívnych trendov je potrebné zmeniť koncepciu podpory regionálneho rozvoja a využiť komplexné integrované riešenia.</p> <p>Podpora viacerých oblastí v rámci CP 1 až 4 prostredníctvom Integrovaného územného prístupu môže pomôcť znižovať regionálne rozdiely. Pre kvalitnejší život v slovenských regiónoch sa tiež navrhuje podporovať viacero oblastí v rámci tohto cieľa politiky CP 5, primárne z týchto dôvodov:</p> <p>Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych aktérov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok administratívnych kapacít na aplikovanie integrovaného riadenia a rozvoja z úrovne samospráv, vrátane strategického plánovania, rozhodovania založeného na dátach, otvoreného vládnutia a vytvárania medzisektorových partnerstiev; • Nedostatočná odborná príprava zamestnancov na všetkých úrovniach verejnej správy; • Nedostatočná optimalizácia procesov a lepšia tvorba verejnej politiky v samospráve. <p>Kvalitnejšie verejnú politiku a otvorené vládnutie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potreba posilnenia integrovaného prístupu k sociálnemu, hospodárskemu a environmentálnemu rozvoju na regionálnej a miestnej úrovni, prostredníctvom integrovaných územných investícií, ktoré v sebe integrujú možnosti všetkých cieľov politiky súdržnosti; • Nedostatočná účasť verejnosti na rozhodovacích procesoch verejnej správy; • Nedostatočná účasť socio-ekonomických partnerov, zástupcov občianskej spoločnosti vrátane marginalizovaných a zraniteľných skupín. <p>Bezpečné fyzické prostredie obcí, miest a regiónov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prehlbujúca sa polarizácia spoločnosti, nárast populizmu, extrémizmu a radikalizácie, nedôvera v inštitúcie demokratického štátu, nízkej miery stotožnenia sa občanov s EÚ a nízka účinnosť verejných inštitúcií a verejnej správy v danej oblasti; • Potreba zvýšenia bezpečnosti v súlade so Stratégiou prevencie kriminality a relevantnými cieľmi bezpečnosti, ako aj súvisiacich verejných služieb vychádzajúcich zo strategických častí Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) na regionálnej a miestnej úrovni; • Nedostatočná kvalita regionálnej letiskovej infraštruktúry a verejných letísk s kritickým stavom bezpečnosti leteckej prevádzky. <p>Infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potreba posilniť komunitný rozvoj, rozvoj medziľudských vzťahov, znižovanie sociálneho vylúčenia prostredníctvom nového využitia mestských a vidieckych objektov v prospech komunít a aktívneho trávenia voľného času; • Nízky záujem o pohybové a voľnočasové aktivity v regiónoch; • Nedostatok kvalitnej regionálnej infraštruktúry a cyklistickej dopravy pre pohybové a športové aktivity občanov. <p>Kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potreba zlepšiť atraktivitu lokalít, ich prístupnosť a kvalitu poskytovania informácií pre návštevníkov v záujme využitia potenciálu územia; • Chýbajúca koordinácia a prepojenie existujúcich aktivít v území; • Vysoký podiel kultúrnych pamiatok v ohrozenom a schátralom stave, ako aj verejných priestranstiev;
--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca komplexná turistická infraštruktúra vrátane analytických a štatistických zdrojov pohybu návštevníkov a verejnosti. <p>Európske hlavné mesto kultúry 2026</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potreba realizovať projekt Európske hlavné mesto kultúry 2026 v súlade s európskymi normami. <p>Špecifické územné výzvy každého z 8 krajov SR (NUTS 3) sú popísané v analytickej časti Integrovannej územnej stratégie jednotlivých samosprávnych krajov.</p>
Špecifický cieľ FST	Program Slovensko	FST	<p>Nevyhnutné je riešenie dôsledkov transformácie a podpora území, ktoré sú najviac ovplyvnené prechodom ku klimatickej neutralite vzhľadom na ich závislosť od fosílnych palív alebo od priemyselných procesov s vysokou intenzitou skleníkových plynov a znečisťujúcich látok vplývajúcich na kvalitu okolitého ovzdušia. Na Slovensku majú potenciál byť podporené v rámci FST tri regióny, a to: Trenčiansky kraj, Banskobystrický kraj a Košický kraj.</p> <p><u>Horná Nitra (Trenčiansky kraj)</u></p> <p>V Trenčianskom kraji sa pozornosť sústreďí najmä na región horná Nitra a okresy Prievidza a Partizánske. Horná Nitra je hlavným uhľovým regiónom Slovenska, pričom ťažba uhlia a jeho spaľovanie bude ukončené do roku 2023. Postupné ukončenie ťažby a výroby elektrickej energie z uhlia povedie do roku 2030 k strate približne 2170 priamych pracovných miest. Potrebné je zabezpečiť princíp participácie a do implementácie Plánu spravodlivej transformácie územia SR zapojiť relevantných miestnych, regionálnych a národných partnerov, podnikateľský sektor, predstaviteľov relevantných mimovládnych organizácií a mladých ľudí.</p> <p>V dôsledku transformácie bude hornonitriansky región čeliť nasledujúcim výzvam:</p> <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretrvávajúca silná závislosť regionálneho hospodárstva od ťažby hnedého uhlia; • Nízka aktivita MSP v regióne; • Slabá dostupnosť príležitostí vo výskume, vývoji a inováciách (VVAI); • Nedostatočná spolupráca medzi podnikateľskými a výskumnými inštitúciami a slabý inovačný ekosystém; • Nedostatok príležitostí pre ľudí, ktorí prídu o prácu v priamom dôsledku transformácie; • Nedostatočné príležitosti pre mladú generáciu, ktorá si už nenájde prácu v upadajúcom ťažobnom sektore; • Slabá digitálna pripojiteľnosť. <p>Udržateľné životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepriaznivé vplyvy na životné prostredie spôsobené ťažobnými a priemyselnými aktivitami v regióne; • Nedostatočná podpora obchodného hospodárstva; • Nízky podiel OZE v sektore energetiky; • Rastúci počet opustených priemyselných areálov po ukončení ťažby uhlia; • Riziko energetickej chudoby spojené s nízkou energetickou hospodárnosťou budov; • Nedostatočné využívanie alternatívnych foriem dopravy; • Nedostatočné prepojenie alternatívnych foriem dopravy s inými typmi dopravy.

		<p>Kvalita života a sociálna infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka atraktivita regiónu pre jeho obyvateľov, ako aj pre turistov; • Výrazné vylučovanie, ktoré sa môže ešte zhoršiť v dôsledku ukončenia ťažby uhlia; • Najvyšší podiel vekovej kategórie v post-produktívnom veku v SR; • Nízka úroveň zručností zamestnancov a ich nedostatočná pripravenosť na nové priemyselné odvetvia, ktoré sú výsledkom transformácie; • Nízka účasť na duálnom vzdelávaní; • Nedostatočné prispôbenie obsahu vzdelávania potrebám nových hospodárskych odvetví; • Značný nesúlad medzi kvalifikáciou uchádzačov o zamestnanie a voľnými pracovnými miestami na pracovnom trhu; • Negatívny vplyv znečisteného životného prostredia na zdravie obyvateľstva, na zamestnancov v ťažobnom priemysle, ako aj obyvateľov znečistených oblastí; • Negatívne sociálne dopady, najmä na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov, vedúce k sociálnemu vylúčeniu. <p>Košický kraj</p> <p>Košický kraj bol identifikovaný ako jeden z najviac dotknutých regiónov prechodom ku klimatickej neutralite. Spomedzi všetkých analyzovaných regiónov má práve Košický kraj najvyšší potenciál znižovania emisií CO2 do roku 2030. Opatrenia na dekarbonizáciu však budú mať negatívny dopad na zamestnanosť.</p> <p>Vzhľadom na rozsah a zložitosť transformácie je nevyhnutné zapojiť do procesu implementácie široké spektrum aktérov. Tým sa podarí zabezpečiť, aby Plán spravodlivej transformácie územia SR a navrhnuté opatrenia odrážali potreby transformácie a špecifické výzvy dotknutého regiónu.</p> <p>V dôsledku transformácie bude Košický kraj čeliť týmto výzvam:</p> <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí pre mladú generáciu, ktoré by mohli nahradiť stratu pracovných miest v oceliarskom priemysle; • Nízke využívanie potenciálu VVaI vzhľadom na dobré zázemie, ktorý predstavuje existujúci ekosystém inovácií na univerzitách a ich technologických a vedeckých parkoch; • Nízka úroveň diverzifikácie hospodárstva a jeho pripravenosti na očakávané rozsiahle prepúšťanie v dôsledku nadchádzajúcich technologických zmien vo výrobných procesoch v hutníckom priemysle (U.S. Steel); • Nízka podnikateľská aktivita MSP v regióne; • Nedostatočná úroveň digitalizácie. <p>Udržateľné životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízke využívanie potenciálu v oblasti OZE, najmä geotermálnej a čistej energie; • Významný vplyv priemyslu na životné prostredie v regióne v dôsledku vysokej úrovne znečistenia; • Značné nedostatky v praxi obehového hospodárstva, najmä v projektoch odpadového a vodného hospodárstva; • Nízka energetická hospodárnosť budov; • Rastúci počet opustených priemyselných areálov. <p>Kvalita života a sociálna infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka úroveň pripravenosti a nesúlad zručností pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie s budúcimi potrebami pracovného trhu;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná úroveň vzdelania nezodpovedajúca potenciálu v nových technológiách a priemyselných odvetviach, ako aj novovznikajúcich odvetviach v regióne (vrátane sektora IT); • Nesúlad medzi dopytom a ponukou na pracovnom trhu. <p><u>Banskobystrický kraj</u></p> <p>Banskobystrický kraj je najviac vidiecky región v rámci SR. Jeho hospodárstvo je výrazne závislé od priemyselných procesov intenzívnych na skleníkové plyny v rámci prevádzky veľkých podnikov. Región výrazne ovplyvnili zmeny spôsobené ekonomickou transformáciou v 90. rokoch minulého storočia, ako aj nedávne náhle zatvorenie baní v meste Veľký Krtíš, ktoré takmer úplne zničili miestny priemysel. Región sa dodnes vyrovnáva s dôsledkami transformácie, je mimoriadne zraniteľný a má nízku mieru pripravenosti na ďalšiu transformáciu v budúcnosti. Pre úspešnú implementáciu Plánu spravodlivej transformácie územia SR bude nevyhnutné zabezpečiť participatívny prístup zainteresovaných strán v procese implementácie.</p> <p>V dôsledku transformácie bude Banskobystrický kraj čeliť týmto výzvam:</p> <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysoká závislosť vybraných okresov od priemyslu; • Absentujúca diverzifikácia hospodárstva a nízka aktivita MSP; • Slabý inštitucionálny rámec a obmedzená podpora, ako aj nedostatok informácií o iniciatívach v oblasti VVaI medzi podnikmi, vrátane nedostatočnej spolupráce s výskumnými inštitúciami; • Nedostatok príležitostí pre mladých ľudí, ktorí následne odchádzajú z regiónu, aby si našli príležitosti inde; • Slabá digitálna pripojiteľnosť. <p>Udržateľné životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Značné nedostatky v energetickej hospodárnosti budov v regióne; • Vysoká miera znečistenia životného prostredia v regióne, najmä ovzdušia, v dôsledku negatívneho vplyvu priemyslu na životné prostredie; • Významný podiel emisií z dopravy vzhľadom na zastaraný vozový park s nevyhovujúcimi normami emisií v regióne, ako aj nedostatočné prepojenie okresov verejnou dopravou, čo limituje alternatívy voči individuálnej osobnej doprave; • Vysoká závislosť miestneho hospodárstva od priemyselných procesov intenzívnych na skleníkové plyny a znečisťujúce látky; • Nedostatok kapacít v oblasti odpadového hospodárstva a prax využívania skládok v regióne. <p>Kvalita života a sociálna infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Negatívny vývoj demografickej situácie meniaci sa na krízu ľudského kapitálu; • Výrazné nedostatky v zručnostiach v digitálnych technológiách a obehovom hospodárstve; • Nízka účasť v systéme duálneho vzdelávania; • Nedostatočné prispôbenie vzdelávacích programov potrebám nových hospodárskych odvetví; • Nesúlad medzi vzdelávaním a odbornou prípravou a požiadavkami pracovného trhu; • Štrukturálny nesúlad medzi ponukou a dopytom pracovného trhu spôsobujúci vysokú ponuku nízkokvalifikovanej pracovnej sily.
--	--	--

2. Výber politik, koordinácia a doplnkovosť (komplementarita)

Ref: čl.11 ods 1, písm. b) body i)-iii), VN

2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN

Európska zelená dohoda stanovila ambiciózny cieľ transformácie hospodárstva EÚ na udržateľnú budúcnosť a rámec pre dosiahnutie klimaticky neutrálneho a obehového hospodárstva najneskôr do roku 2050. V tejto súvislosti sa Slovensko zaväzuje využívať fondy v rámci partnerskej dohody tak, aby sa dosiahol maximálny možný účinok: dodávania čistej, cenovo dostupnej a bezpečnej energie, urýchlenia prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu, mobilizácie priemyslu pre čisté a obehové hospodárstvo, budovania a obnovy budov efektívnym spôsobom z hľadiska energie a zdrojov, naplnenia ambície nulového znečistenia životného prostredia bez toxických látok, ochrany a obnovy ekosystémov a biodiverzity, zabezpečenia odolnosti regiónov a miest voči vplyvom zmeny klímy a iným v súlade s konkrétnymi iniciatívami v rámci Európskej zelenej dohody. Zohľadnené boli tiež investičné priority identifikované v prílohe D Správy o Slovensku 2019. Slovensko navyše použije fondy na mobilizáciu výskumu a podporu inovácií v oblasti udržateľnosti. Slovensko vo svojich investíciách v rámci všetkých politických cieľov zohľadní zásadu výrazne nepoškodzovať „Do No Significant Harm“. Vzhľadom na to, že Európska zelená dohoda zdôrazňuje, že jej ciele je možné dosiahnuť iba vtedy, keď nikoho nenecháme bokom, a to spravodlivým a inkluzívnym spôsobom, Slovensko podporí tých najzraniteľnejších a najviac vystavených sociálnym a ekonomickým vplyvom transformácie, napríklad requalifikáciou a zvyšovaním kvalifikácie. Slovensko sa zároveň bude usilovať, v zmysle návrhu legislatívneho balíka „Fit for 55“, zabezpečiť splnenie nových cieľov (po ich oficiálnom prijatí) a uplatňovanie princípu prvoradosti energetickej efektívnosti. Pri čerpaní prostriedkov z fondov EÚ budú aplikované princípy zeleného verejného obstarávania pri všetkých tých predmetoch verejných obstarávaní, kde to bude možné, minimálne v rámci produktových skupín, ktoré sú ústredné orgány štátnej správy povinné uplatňovať na základe príslušných uznesení vlády SR.

CIEĽ POLITIKY 1 – INTELIGENTNEJŠIA A KONKURENCIESCHOPNEJŠIA EURÓPA

Fond: EFRR

Strategický dokument RIS3 predstavuje východisko pre všetky aktivity v oblasti výskumu a inovácií v rámci Cieľa politiky 1 – **Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa**. Opatrenia v oblasti výskumu a inovácií v tomto dokumente naplňajú strategické ciele RIS3, ako aj špecifické ciele RIS3 pre danú oblasť na národnej úrovni. Výskumné aktivity v rámci tohto cieľa politiky sa zamerajú na aplikovaný výskum (v rámci ktorého sa podpora zameria napr. na priemyselný výskum, klinický a translačný výskum, experimentálny vývoj, podporu pre štúdie realizovateľnosti, pomoc pre zriadenie a modernizáciu výskumných infraštruktúr a pod.). Podpora nie je určená pre základný výskum vrátane infraštruktúry.

1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií

1.1.1 Podpora medzisektorovej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a zvyšovanie výskumných a inovačných kapacít v podnikoch

Hlavným predmetom podpory bude posilnenie spolupráce medzi verejným akademickým a podnikateľským sektorom a zvyšovanie výskumného a inovačného potenciálu v podnikoch. Všetky aktivity sa budú vykonávať pre oblasti definované v stratégii inteligentnej špecializácie RIS3 a zároveň zabezpečia príspevok k Európskej zelenej dohode.

Očakávané výsledky:

- posilnené prepojenia a vytvorenie dlhodobých partnerstiev medzi klastrami, podnikmi a verejným akademickým sektorom,
- posilnená spolupráca medzi podnikmi a výskumnými inštitúciami, ktorá umožní prechod na inteligentné a obehové hospodárstvo,
- zvýšené investície zo strany súkromného sektora do výskumu a inovácií,
- zvýšená kvantita a kvalita vstupov i výstupov VaI v SR,
- zvýšené inovačné kapacity a produktivita podnikov.

1.1.2 Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume, vývoji a inováciách

Hlavným cieľom opatrenia je zabezpečenie vysoko kvalitných ľudských zdrojov pre modernú, odolnú a efektívnu ekonomiku Slovenska.

Očakávané výsledky:

- stabilizácia a nárast kvalitných ľudských zdrojov v akademickom, verejnom a podnikovom výskumnom sektore,
- znížený odliv ľudského výskumného kapitálu do zahraničia, podpora návratu slovenských výskumníkov pôsobiacich v zahraničí,
- etablovanie zahraničných výskumníkov v slovenskom výskume,
- zvýšený počet vedecko-výskumných pracovníkov v podnikoch,
- zlepšené schopnosti prenosu výsledkov VaI do praxe.

1.1.3 Stimulácia mezinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií

Hlavným cieľom opatrenia je posilnenie účasti slovenských subjektov v európskych výskumných a inovačných programoch, partnerstvách a iniciatívach v rámci EÚ.

Očakávané výsledky:

- zvýšená účasť, úspešnosť a podpora slovenských subjektov, výskumníkov, výskumných tímov a vyššia kvalita ich projektových návrhov v iniciatívach Európskeho výskumného a inovačného priestoru.

1.1.4 Podpora optimalizácie, rozvoja a modernizácie výskumnej infraštruktúry

Hlavným cieľom podpory bude zlepšenie, dokončenie, optimalizácia a rozvoj výskumnej infraštruktúry so zohľadnením ROADMAP-y výskumnej infraštruktúry (aby nedochádzalo k duplicitnej podpore výskumnej infraštruktúry vybudovanej na území Slovenskej republiky v predchádzajúcich obdobiach a aby sa efektívnejšie využíval potenciál existujúcej infraštruktúry), potrieb vyplývajúcich z domén RIS3 a zodpovedajúcich špecifickým individuálnym potrebám identifikovaným v rámci procesu EDP v SR na európsku úroveň a zabezpečiť sieťovanie slovenských výskumných infraštruktúr so zahraničím, najmä v rámci ESFRI.

Osobitne v oblasti zdravotnej starostlivosti je zámerom rozvoj, modernizácia a podpora infraštruktúry a kapacít v klinickom a translačnom výskume, ktorý nebol dostatočne podporený v minulosti. Je potrebná adekvátna infraštruktúra na naplnenie cieľov transformácie v prioritných oblastiach domény RIS3 Zdravá spoločnosť.

Výskum bude zameraný najmä na prevenciu, diagnostiku, liečbu, ako aj následnú starostlivosť najmä spoločensky závažných ochorení s následným zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva a zvýšením kvality života.

Očakávané výsledky:

- optimalizované a modernizované univerzitné vedecké parky (UVP) a výskumné centrá (VC),
- sprístupnenie verejnej VaV infraštruktúry, sprístupnenie bez obmedzení pre riešenie výskumných úloh podnikového sektora,
- podpora vytvárania špecializovaných výskumných infraštruktúr na podporu výskumu a inovácií, ako aj vytvorenie podmienok pre integráciu klinického výskumu a špičkovej medicíny, najmä v kľúčových oblastiach spoločensky závažných ochorení (napr. vytváranie TRC – translačných výskumných centier),
- podpora investícií najmä do zdieľanej strategickej infraštruktúry v rámci optimalizovanej siete, ktorá je v súlade s princípmi definovanými na základe výsledkov EDP a potrebami RIS3 a ktorá prispieva k napĺňaniu priorít, cieľov a iniciatív EÚ, najmä v oblasti kľúčových podporných technológií EÚ.

1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy

1.2.1 Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie

Hlavným cieľom podpory je zvýšenie inovačnej schopnosti ekonomiky, prostredníctvom zavádzania inovatívnych a bezpečných digitálnych technológií, zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb a zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti v súlade so Stratégiou digitálnej transformácie Slovenska 2030.

Cieľom podpory bude zvýšenie inovačnej schopnosti ekonomiky, prostredníctvom zavádzania inovatívnych a bezpečných digitálnych technológií.

Očakávané výsledky:

- zvýšená konkurencieschopnosť podnikov prostredníctvom podpory digitalizácie priemyselnej výroby, služieb a inovatívnych procesov lepšej regulácie,
- fungovanie nových podnikateľských modelov vrátane zdieľaného a obehového hospodárstva, decentralizovanej digitálnej ekonomiky a využitia digitálnych a zelených inovácií technológií v priemysle a službách,
- vytvorenie funkčnej národnej siete európskych centier digitálnych inovácií,
- (CDI) - „one stop shop“ miesta zamerané na podporu digitálnej transformácie a zapojenie do siete

európskych centier digitálnych inovácií (ECDI),

- zvýšená úroveň digitalizácie v zdravotníctve, s orientáciou na systematickú prácu s dátami, aplikačné nástroje využitia dát vrátane „AI“ a digitálnych inovácií pre preventívu, skrínig, diagnostiku a terapeutiku,
- zavedenie nástrojov a riešení z oblasti telemedicíny v zdravotníctve pre zvýšenie dostupnosti a kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- posilňovanie kapacít v oblasti výskumu, vývoja a aplikácie vysokovýkonných výpočtov a kvantových technológií, umelej inteligencie, technológií decentralizovaného záznamu a iných inovatívnych technológií.

Cieľom podpory bude zvyšovanie kvality poskytovaných verejných služieb a vybudovanie účinného systému ochrany kybernetickej a informačnej bezpečnosti.

Očakávané výsledky:

- vybudovanie platformových služieb v rámci centrálnych informačných systémov verejnej správy, zavedenie „Government as a Platform“ pomocou API,
- predikcia a lepšie plánovanie verejných politík na základe analytických dát / big data, digitalizácia kľúčových procesov, transformácia dát a cloudové poskytovanie s cieľom personalizácie verejných služieb, zníženia nákladov a zlepšenia úrovne interoperability slovenského eGovernmentu v rámci EÚ; podpora a posilňovanie kybernetickej bezpečnosti na národnej úrovni a v rámci verejnej správy (dostupnosť, bezpečnosť, odolnosť), vrátane informačnej bezpečnosti v online priestore.

1.2.2 Podpora rozvoja inteligentných miest a regiónov

Hlavným predmetom podpory bude zabezpečenie rozvoja miest a regiónov prostredníctvom implementácie inovatívnych technologických riešení.

Očakávané výsledky:

- zapojenie občanov do verejného života a podpora nástrojov pre participáciu občanov na správe vecí verejných,
- zavádzanie inovácií inteligentnej špecializácie v miestnej a regionálnej samospráve,
- zefektívnenie využívania zdrojov v regióne a meste, vrátane monitorovania súvisiacej infraštruktúry a inteligentného odpadového hospodárstva,
- vytvorenie možností širokého a dostupného využitia služieb inteligentnej mobility pre dopravu osôb a prepravu tovarov (inteligentné dopravné systémy, inteligentné dáta),
- rozvoj a budovanie infraštruktúry pre alternatívne formy, tvorba podmienok pre použitie prepojených automatizovaných a autonómnych dopravných prostriedkov.

1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, a to aj produktívnymi investíciami

1.3.1 Podpora malého a stredného podnikania

Hlavným cieľom opatrenia bude stimulovať rozvoj malých a stredných podnikov v rôznych sektoroch hospodárstva, s prioritným zameraním na oblasti určené RIS3 a inovatívne podniky.

Očakávané výsledky:

- zlepšený prístup MSP k financovaniu, vrátane na mieru šitých finančných nástrojov,
- zvýšený inovačný potenciál MSP,
- stimulovaný inovačný potenciál prechodu na obehové a nízkouhlíkové hospodárstvo na podporu rastu konkurencieschopnosti MSP,
- zlepšené rozhodovacie procesy orgánov verejnej správy pri podpore a rozvoji MSP,
- nárast inovatívnych riešení a inovatívneho dizajnu a ekodizajnu, prechod MSP na obehové hospodárstvo, efektívnejšie využívanie zdrojov a druhotných surovín, úspora materiálov a energetických zdrojov,
- udržané a posilnené pozície podnikateľských subjektov po prekonaní ekonomickej krízy spôsobenej pandémiou COVID-19,
- zlepšenie prístupu MSP a záujemcov o podnikanie k rôznym formám poradenstva a podpory podnikania.

1.3.2 Internacionalizácia malého a stredného podnikania

Cieľom je podpora rastu produktivity a udržania konkurencieschopnosti slovenských MSP v medzinárodnom priestore.

Očakávané výsledky:

- lepší prienik MSP na zahraničných trhoch, prístup k poradenstvu a zvýšenie účasti slovenských MSP na domácich a zahraničných prezentačných podujatiach (veľtrhy, výstavy, konferencie), obchodných a podnikateľských misiách, podujatiach a konferenciách.

1.3.3 Podpora sieťovania podnikateľských subjektov

Hlavným cieľom opatrenia je rozvoj inovačného ekosystému, prostredníctvom podpory budovania a rozvoja klastrového ekosystému a platforiem podporujúcich zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikov.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie klastrového ekosystému na Slovensku a zvýšenie zapájania MSP do klastrových organizácií a platforiem podporujúcich inovácie, vrátane digitálnych a eko-inovácií,
- sieťovanie podnikov a ich zapájanie do hodnotových reťazcov,
- zapojenie klastrov a inovačných platforiem do medzinárodných sietí,
- rozvoj zdieľanej infraštruktúry vrátane cezhraničnej podporujúcej spoluprácu a inovácie.

1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie

1.4.1 Zručnosti pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a budovanie kapacít pre RIS3

Hlavným cieľom je poskytnúť a rozvíjať zručnosti a kompetencie (technické, vysoko špecializované, generické, digitálne a iné) pre domény RIS3 v súlade s potrebou priemyselnej a zelenej transformácie v úzkej spolupráci medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi, a to aj prostredníctvom modernizácie vzdelávacej infraštruktúry.

Očakávané výsledky:

- lepšie zosúladenie zručností a kompetencií s odvetvovými potrebami v súlade s potrebami prioritných oblastí domén RIS3,
- poskytovanie zručností pre pracovníkov príslušných kľúčových priemyselných odvetví (znižovanie nedostatku zručností),
- budovanie pracovnej sily vybavenej širokou škálou zručností,
- posilnené väzby a široká vzájomná spolupráca medzi podnikmi, zamestnávateľmi a poskytovateľmi vzdelávania a inými poskytovateľmi zručností,
- rozvoj širšej a flexibilnejšej ponuky vzdelávania a odbornej prípravy reagujúcej na zmeny v dopyte po zručnostiach,
- zlepšené kompetencie a vytváranie stáleho inovatívneho ekosystému objavovania podnikov s cieľom zvýšiť budovanie kapacít na základe vysokej adaptability a flexibility v transformačných procesoch,
- modernizovaná a optimalizovaná školská infraštruktúra schopná poskytovať zručnosti a kompetencie absolventov v súlade so sektorovými potrebami,
- vytvorenie funkčného koordinovaného riadiaceho systému výskumu, vývoja a inovácií (VVAI) a vytvorenie inovačného konzorcia a ekosystému v slovenských regiónoch vo vybraných hospodárskych sektoroch na základe princípu EDP – procesu podnikateľského objavovania – berúc do úvahy regionálne špecifiká a priority RIS3 na základe kvality projektov, definovaných prístupom zdola nahor so zapojením celého spektra účastníkov v modeli štvoritej špirály.

1.4.2 Digitálne zručnosti prispôbené doménam RIS3 a potrebám priemyselnej a zelenej transformácie

Cieľom podpory je vybudovanie digitálnych zručností previazaných na jednotlivé domény RIS3 a potreby vyplývajúce z priemyselnej a zelenej transformácie.

Očakávané výsledky:

- zlepšené digitálne zručnosti, ktoré sú v súlade s potrebami domén RIS3,
- posilnené kapacity a inovačná schopnosť hospodárstva zavedením špičkových digitálnych technológií a IKT riešení (najmä v MSP), podpora centier digitálnych inovácií; zvýšenie účasti na európskych projektoch spoločného záujmu (projekty viacerých krajín) na vzdelávaní vyplývajúcom z priemyselnej transformácie, ako aj v oblasti zelenej transformácie,
- zvyšovanie kvality a účinnosti verejných služieb z hľadiska rozvoja kapacít vo verejnej správe, súkromnom sektore a zlepšovanie schopnosti občanov využívať tieto služby efektívne a bezpečne; ďalšie zavádzanie celoeurópskych interoperabilných služieb,

- podpora odbornej prípravy a zvyšovanie počtu lektorov zameraných na rozvoj pokročilých digitálnych zručností a odbornú prípravu IT špecialistov; podpora iniciatívy EK Koalícia digitálnych zručností a pracovných miest, zvýšenie aktivít súvisiacich s programovaním, elektronického začlenenia, používania pokročilých IKT riešení, ďalší rozvoj služieb elektronického vzdelávania, kybernetickej bezpečnosti a online bezpečnosti pre mladých ľudí; zvýšenie podielu žien v oblastiach IKT.

1.5 Zlepšenie digitálnej pripojiteľnosti

1.5.1 Podpora širokopásmového pripojenia

Cieľom podpory bude zabezpečenie širokopásmového pripojenia s veľmi vysokou kapacitou.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie percenta pripojených adries/domácností s prístupom k širokopásmovému pripojeniu (min.100 Mbps, ktoré môžu byť upgradované na 1 Gbps) v súlade s Národným plánom širokopásmového pripojenia,
- pripojenie významných sociálno-ekonomických partnerov s prioritizáciou (zdravotníctvo, vzdelávacie inštitúcie, VaI inštitúcie, mestské oblasti, dopravné uzly, ako aj podniky digitálneho odvetvia) na širokopásmové pripojenie (min. 1 Gbps a rýchlejšie),
- zvýšené pokrytie hlavných dopravných koridorov mobilnými sieťami novej generácie vrátane technológie 5G (v súlade s dokumentom „Podpora rozvoja sietí 5G na Slovensku na roky 2020 – 2025“).

Informácie o aktivitách CP1 realizovaných prostredníctvom IÚI sú uvedené v Programe Slovensko.

CIEĽ POLITIKY 2 – ZELENŠIA NÍZKOUHLÍKOVÁ EURÓPA

Fond: EFRR/KF/ENRAF

Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov

Potrebné bude podporiť realizáciu opatrení na implementáciu opatrení na dosiahnutie národných energetických cieľov vyjadrených v INEKP ako aj ambicióznejších cieľov podľa balíka “Fit for 55”. Zahŕňa to zlepšenie energetickej efektívnosti v podnikoch a opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov, keďže budovy spolu s priemyslom predstavujú najvyšší potenciál úspor energie. K zlepšovaniu energetickej efektívnosti prispeje aj podpora opatrení zameraných na zvýšenie účinnosti systémov zásobovania energiou (teplom/chladom) a využívanie alternatívnych pohonov v podnikoch, vrátane budovania príslušnej verejnej infraštruktúry. Znížením konečnej energetickej spotreby vo verejných budovách a bytových budovách sa prispeje k zníženiu emisií skleníkových plynov¹⁷. Zlepšenie tepelnotechnických vlastností budovy vedie k zlepšeniu podmienok zdravej klímy vo vnútornom prostredí, vyššej úrovni pohody a pohodlia a zlepšeniu zdravia užívateľov¹⁸. Využívaním OZE a nízko-emisných zariadení v budovách sa zlepši kvalita ovzdušia, čo bude mať priaznivý dopad na zdravie a kvalitu života obyvateľov. Kľúčovým opatrením v tejto oblasti a predpokladom dosahovania energetických cieľov bude podpora rozvoja udržateľnej regionálnej a lokálnej energetiky, vrátane energetickeho plánovania a optimalizácie spotreby, ako aj podpora a uplatňovanie princípu prvoradosti energetickej efektívnosti.

Očakávané výsledky:

- príspevok k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 a strategických cieľov prechodu EÚ na uhlíkovú neutralitu do roku 2050 ako aj nové ciele EÚ v oblasti zmeny klímy v rámci balíka “Fit for 55”, po ich prijatí členskými štátmi,
- podpora implementácie opatrení energetickej efektívnosti s cieľom prispieť k zníženiu konečnej spotreby energie o približne 237 000 MWh a k plneniu povinností uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne SR a Nízkouhlíkovej stratégii rozvoja SR do roku 2030,
- systematická podpora energetickeho plánovania, koordinácie a rozvoja udržateľnej regionálnej a lokálnej energetiky (prostredníctvom vytvorenia siete energetických centier a posilnením energetickeho manažmentu samospráv) a podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti, znižovanie emisií skleníkových plynov a využívanie OZE s cieľom optimalizovať energetickú potrebu a spotrebu, vrátane zvyšovania informovanosti v oblasti energetickej efektívnosti,
- zvýšenie energetickej efektívnosti v podnikoch a prevádzkach prostredníctvom podpory zavádzania

¹⁷ V DSOFB sa pri stanovení orientačných míľnikov v sektore budov zohľadnili nové ambicióznejšie klimatické ciele do roku 2030 a kľúčová priorita iniciatívy Vlna obnovy týkajúca sa zintenzívnenia miery obnovy budov. s. 3 - 4

¹⁸ DSOFB, s. 28-33, s. 57

- energeticky efektívnych opatrení, vrátane SMART technológií, meracej a riadiacej techniky,
- rozšírenie vysoko energeticky efektívneho a dekarbonizovaného fondu budov a aktivizácia digitalizácie budov,
- zintenzívnenie miery nákladovo-efektívnych hĺbkových obnov¹⁹ bytových budov²⁰ a zvýšenie tempa hĺbkovej obnovy verejných budov²¹ s aplikovaním prvkov na ochranu prírody a biodiverzity a zelenej infraštruktúry a s uplatňovaním princípu prvoradosti energetickej efektívnosti a zásad obehového hospodárstva,
- zvýšenie počtu budov vybavených systémami riadenia a automatizácie²² budovy a počtu budov vybavených prvkami na nabíjanie elektrických vozidiel (infraštruktúra vedenia, nabíjacie stanice)²³,
- zníženie energetickej náročnosti distribúcie tepla/chladu, efektívnejšie využitie kapacity existujúcich systémov CZT a zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou,
- príspevok k zníženiu emisií skleníkových plynov približne o 106 000 ton,
- zvýšenie využívania alternatívnych zdrojov a pohonov v podnikoch a prevádzkach.

Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené

Vhodnou kombináciou OZE a nízkouhlíkových technológií sa bude znižovať spotreba fosílnych palív, teda aj emisie skleníkových plynov. SR má potenciál v oblasti veternej a solárnej energie. Málo využívaný je zatiaľ potenciál geotermálnej energie, kde podpora hydrogeologického prieskumu zameraného na efektívne využívanie geotermálnej energie (vrátane hĺbenia geotermálnych vrtov) prispieje k vytvoreniu podmienok na reálne využívanie týchto OZE, najmä pre zásobovanie teplom. V prípade podpory výroby energie z biomasy, bude zabezpečené dodržanie kritérií trvalej udržateľnosti a prístupov šetrných k životnému prostrediu pri podporených zariadeniach. Dôležité bude okrem zvyšovania účinnosti výroby a distribúcie energie, aj zvyšovanie podielu OZE v systémoch zásobovania energiou (teplom/chladom), ako aj zvyšovanie podielu využívania OZE v domácnostiach na báze samospotrebitel'ov, resp. aktívnych odberateľ'ov a komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov. Podpora OZE bude realizovaná v súlade s podmienkami trvalej udržateľnosti a požiadavkami na ochranu životného prostredia.

Očakávané výsledky:

- príspevok k plneniu cieľov EÚ v oblasti využívania OZE,
- celkový príspevok k zvýšeniu podielu OZE na Slovensko o približne 180 MW, vrátane:
- vyššej miery využívania OZE v podnikoch a domácnostiach,
- zvyšovania podielu OZE v systémoch zásobovania teplom a chladom, ako aj zvyšovanie podielu OZE v energonosičoch, vrátane biometánu a zeleného vodíka, najmä pre zabezpečenie vykurovania a chladenia,
- zvýšenia podielu OZE v individuálnom vykurovaní a chladení,
- zvýšenia využívania OZE v prostredí energetických spoločenstiev a aktívnych odberateľ'ov,
- vytvorenie podmienok pre využívanie geotermálnej energie na energetické účely,
- urýchlenie prechodu na nákladovo efektívny, udržateľný a bezpečný systém zásobovania energiou, znížovanie emisií skleníkových plynov o približne 125 000 ton a zlepšovanie kvality ovzdušia.

Vývoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-e)

Podpora inteligentných energetických systémov a skladovania energie, vrátane inteligentných sietí a systémov riadenia prispieje k zvýšeniu efektívnosti zariadení na využívanie energie, vrátane možností pre pripojenie nových zariadení na využívanie OZE a k zjednodušeniu, zjednoteniu a optimalizácii procesu pripájania zariadení do sústavy. Opatrenie reflektuje investičnú prioritu identifikovanú v prílohe D Správy o Slovensku 2019 - zaviesť riešenia pre inteligentné distribučné sústavy a skladovanie elektrickej energie – prepojené s plánovaním dopytu a ponuky na miestnej úrovni. Opatrenie sa zameriava na lokálne riešenia (mimo TEN-E) a energetické komunity.

Očakávané výsledky:

- efektívne využívanie zdrojov a akumulačných zariadení prepojených so sústavou,
- vytvorenie možností pre aktívne zapájanie koncových užívateľ'ov do procesu optimalizácie a znižovania

¹⁹ §2 ods. (8) zákon č. 555/2005 Z.z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

²⁰ DSOFB, s.32, obr.8

²¹ DSOFB, s. 37,39

²² DSOFB s. 40, §8 ods (6) zákon č. 555/2005 Z.z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

²³ DSOFB, s. 33

ich energetických nárokov a nákladov,

- zlepšenie energetickej efektívnosti a znižovanie energetických strát,
- zavedenie riešení pre inteligentné distribučné sústavy a skladovanie.

Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

Cieľom je zlepšiť pripravenosť čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy v súlade so Stratégiou adaptácie na zmenu klímy Slovenskej republiky schválenou vládou SR v roku 2018. Predmetom podpory sú adaptačné opatrenia, najmä vodozádržné opatrenia, preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, adaptácia povodňovej bezpečnosti vodných stavieb na zmenené klimatické podmienky, hydrogeologický prieskum, sanácia zosuvov (v súlade s Programom prevencie a manažmentu zosuvných rizík 2021 - 2029 schváleným vládou SR), aktualizácia plánov manažmentu povodňového rizika, tvorba adaptačných stratégií, najmä na nižších úrovniach, kompletizácia dát a informovanie v oblasti zmeny klímy. Základným predpokladom pre pripravenosť na riziká je tiež identifikácia ich pôvodu, zdroja, priebehu a možných následkov. Predmetom podpory je vypracovanie analytických a koncepčných podkladov pre identifikáciu vývoja rizík, strategických materiálov pre určenie spôsobov prevencie a reakcie na prípadné katastrofy. Ďalšou oblasťou podpory je budovanie špecializovaných záchranných modulov, rozvoj, obnova a posilnenie technických a logistických kapacít, vrátane riadiacich, záchranných zložiek, zložiek vykonávajúcich povodňové zabezpečovacie práce, samosprávy, civilnej ochrany a krízového riadenia. Je potrebné vykonávať aj opatrenia zamerané na budovanie a modernizáciu systémov vyhodnocovania rizík, systémov včasného varovania a vyzrozumievania na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, v zmysle Národnej stratégie manažmentu bezpečnostných rizík Slovenskej republiky v súlade s plnením základnej podmienky 2.4.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie počtu obyvateľov využívajúcich adaptačné opatrenia vrátane protipovodňových,
- ochrana takmer 5000 obyvateľov žijúcich v územiach s významnou existenciou povodňového rizika,
- podpora zelenej a modrej infraštruktúry s pozitívnym vplyvom na zadržiavanie vody v krajine, ako aj na vytváranie prvkov tienenia v sídlach,
- identifikácia nových zdrojov vôd,
- sanácia zosuvov ovplyvnených zmenou klímy,
- vypracovanie adaptačných stratégií,
- zlepšenie spracovania údajov na sledovanie rizík súvisiacich so zmenou klímy a informovanie,
- zlepšenie spracovania údajov a informácií, modelovania vývoja a monitorovania rizík viazaných na zmenu klímy,
- rozvoj, obnova a posilnenie technických a logistických kapacít, vrátane riadiacich, záchranných zložiek a samosprávy, ako aj materiálnej podpory dobrovoľníkov,
- zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí prostredníctvom posilnenia intervenčných kapacít záchranných zložiek, vybudovaním špecializovaných záchranných modulov, prioritne modulu leteckého hasenia lesných požiarov a podpory ďalších opatrení nevyhnutných pre včasnú a efektívnu intervenciu,
- zvýšenie efektívnosti manažmentu rizík, vyplývajúcich z porušovania legislatívnych predpisov v životnom prostredí,
- koncepčná podpora prevencie a efektívneho boja s envirokriminalitou,
- zvýšenie kľúčových kapacít v oblasti prevencie, pripravenosti a reakcie na riziká spojené so zmenou klímy a modernizácia systémov včasného varovania a vyzrozumievania,
- podpora realizácie adaptačných opatrení vrátane budovania odborných kapacít.

Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

Cieľom je zabezpečenie dobrého stavu povrchových a podzemných vôd, vrátane dobudovania stokovej siete a ČOV a tiež zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody. Podporované aktivity sa zamerajú na dobudovanie verejných kanalizácií a ČOV v aglomeráciách nad 2 000 EO, na čistenie a odvádzanie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách/obciach do 2000 EO na územiach prioritných z environmentálneho hľadiska²⁴, ako aj na podporu infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami v obciach do 2000 obyvateľov na územiach prioritných z regionálneho hľadiska²⁵, vrátane budovania decentralizovaných systémov nakladania s komunálnymi odpadovými vodami (napr. koreňové čistiare odpadových vôd, malé čistiare odpadových vôd) a zároveň na zlepšenie infraštruktúry na zásobovanie obyvateľov bezpečnou pitnou vodou, vrátane dobudovania úpravnej vôd a výstavby verejných vodovodov spoločne s infraštruktúrou na nakladanie s komunálnymi

²⁴chránené vodohospodárske oblasti, ochranné pásma vodárenských zdrojov a chránené územia

²⁵dobiehajúce regióny

odpadovými vodami v aglomeráciách a na územiach tak, ako je uvedené vyššie, a tiež na kvalitné monitorovanie vôd, podporu spracovania dát pre efektívnu vodnú politiku SR a v prípade disponibility zdrojov aj obnovu vodárenskej infraštruktúry. Finančná podpora na realizáciu individuálnych alebo iných primeraných systémov čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd (IPS) bude poskytovaná prostredníctvom grantovej schémy domácnostiam. Zvýšená pozornosť bude v súlade s príslušnou legislatívou úpravou venovaná monitorovaniu a kontrole IPS (Príloha 1). Podporované investície vodného hospodárstva v obciach s prítomnosťou MRK sú špecifikované v Programe Slovensko.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie počtu aglomerácií nad 2 000 EO s pripojením na verejnú kanalizáciu a plnenie záväzkov SR podľa smerníc EÚ,
- zlepšenie stavu odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd aglomerácií do 2 000 EO,
- zvýšenie počtu obyvateľov zásobovaných bezpečnou pitnou vodou z verejných vodovodov,
- zvýšenie počtu obyvateľov s prístupom k bezpečnej pitnej vode v obciach do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch,
- zvýšenie spoľahlivosti monitorovania podzemných a povrchových vôd,
- vytvorenie komplexného informačného systému o vodách.

Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo

Dôležitou súčasťou prechodu na obehové hospodárstvo je oblasť odpadového hospodárstva vrátane predchádzania vzniku odpadu ako najvyššej úrovne hierarchie odpadového hospodárstva, ako aj minimalizácie odpadu, napr. prostredníctvom podpory obalových technológií, ktoré znižujú produkciu obalov (a následne odpadov z obalov). Hlavným cieľom je prispieť k efektívnemu využívaniu materiálnych zdrojov, zvýšiť mieru opätovného použitia, prípravy na opätovné použitie, ako aj recyklácie odpadov a posilniť odklon od zneškodňovania odpadov skládkovaním. V súlade s cieľmi Programu predchádzania vzniku odpadu SR a opatreniami Programu odpadového hospodárstva SR, podporované činnosti v oblasti odpadového hospodárstva budú zahŕňať predchádzanie vzniku odpadov, zber a triedenie komunálnych odpadov, prípravu na opätovné použitie, recykláciu odpadov, vrátane anaeróbného a aeróbného spracovania biologicky rozložiteľných odpadov. Strategické plánovanie v oblasti odpadového hospodárstva bude podporené zabezpečením zlepšeného elektronického zberu dát. Potrebné je zabezpečiť informovanosť o obehovom hospodárstve a podporiť koncepčné činnosti v danej oblasti. Prechod na obehové hospodárstvo je podporovaný komplementárne prostredníctvom CP 1 a CP 2. (Príloha 2). Podporované investície odpadového hospodárstva v obciach s prítomnosťou MRK sú špecifikované v Programe Slovensko.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie kapacity pre recykláciu odpadov,
- zvýšenie množstva vytriedených odpadov,
- zvýšenie množstva recyklovaných odpadov o 2,5%
- zníženie množstva skládkovaných komunálnych odpadov o 10 %,
- zvyšovanie povedomia spotrebiteľov a zainteresovaných subjektov o predchádzaní vzniku odpadu, jeho opätovnom použití a opraviteľnosti výrobkov a udržateľnej výrobe a spotrebe, vrátane podpory dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky.

Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb

V tejto oblasti je dôležitá ochrana biotopov a druhov, najmä v sústave Natura 2000 v súlade s Prioritným akčným rámcom financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2014 - 2020 a Prioritným akčným rámcom (PAF) pre sústavu Natura 2000 v Slovenskej republike 2021 - 2027, podpora biodiverzity, ochrany a obnovy ekosystémov a ekosystémových služieb. Vhodnými aktivitami bude realizácia schválených dokumentov starostlivosti (vrátane hlucháňa hôrneho), manažment chránených biotopov a druhov (vrátane CITES) vrátane dobudovania a rozšírenia záchranných staníc pre ohrozené druhy živočíchov a rekonštrukcia objektov určených na výkon funkcií štátnej ochrany prírody, ako aj monitoring a mapovanie biotopov a druhov, odstraňovanie invázných nepôvodných druhov, budovanie zelenej/modrej infraštruktúry, zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov. Realizovaná bude aj systematická podpora revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území verejných subjektov v intravilánoch sídiel pri zachovaní pravidla, že obnovené objekty a územia budú využité na činnosti nehopodárskeho charakteru a pri ich revitalizácii sa uplatnia vysoké environmentálne kritériá. Podporovaná bude aj obnova a budovanie environmentálnych centier, a to aj v chránených územiach, za účelom zvyšovania environmentálneho povedomia a osvedy v širšom kontexte, slúžiacich pre odbornú aj širokú verejnosť. Environmentálne centrá budú využívané na zvýšenie

environmentálneho povedomia verejnosti taktiež v oblasti adaptácie na zmenu klímy, vodného hospodárstva, prechodu na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo a kvalitu ovzdušia.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie ochrany a stavu biotopov a druhov v územiach sústavy Natura 2000 na predpokladanej rozlohe 115 tis. ha,
- podpora ochrany prírody a biodiverzity, a to aj novými prvkami zelenej/modrej infraštruktúry, na predpokladanej rozlohe 13 ha, ako aj eradikáciou invázičných nepôvodných druhov,
- zlepšenie stavu vodných biotopov a druhov, revitalizáciou a obnovou spojitosti vodných tokov, obnovou inundačných území, ako aj odstraňovaním bariér v tokoch,
- znižovanie rozlohy zanedbaných a nevyužívaných území v intravilánoch sídiel a eliminácia ich nepriaznivého vplyvu na životné prostredie,
- zlepšenie environmentálneho povedomia prostredníctvom environmentálnej osvetly a informovanosti a podpory environmentálnych centier.

Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží

K zníženiu znečistenia, nielen v mestskom prostredí, môže významne prispieť aj sanácia environmentálnych záťaží (EZ) v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ a zákonom č. 409/2011 Z. z.¹ Podporovanou aktivitou bude zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania EZ.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie počtu sanovaných EZ a plôch sanovaného územia,
- eliminácia súvisiacich environmentálnych a zdravotných rizík,
- zavádzanie progresívnych spôsobov riešenia EZ prostredníctvom vzniku inovačného a technologického klastra a chemicko - technologického centra
- zvýšenie počtu preskúmaných a monitorovaných EZ.

Zlepšenie kvality ovzdušia

Cieľom je znižovanie znečisťovania ovzdušia a zlepšovanie jeho kvality. Medzi kľúčové aktivity patrí zníženie emisií prachových častíc z vykurovania domácností náhradou kotlov na tuhé fosílné palivo za kotly na zemný plyn, prioritne v zónach a aglomeráciách s vysokou koncentráciou PM častíc v ovzduší, čo je jedným z nevyhnutných opatrení na vyriešenie infringementu voči SR za nedodržiavanie limitných hodnôt pre prachové častice podľa požiadaviek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES. Podporovaná bude aj realizácia opatrení na veľkých a stredných stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia pri rešpektovaní princípu „znečisťovateľ platí“ a zlepšenie systému monitorovania kvality ovzdušia a riadenia kvality ovzdušia, ako aj sprievodné informačné aktivity zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia, napr. na informovanosť v oblasti správnej vykurovacej praxe.

Očakávané výsledky:

- zníženie znečistenia ovzdušia, najmä tuhými znečisťujúcimi látkami (PM), ako aj ďalšími vybranými znečisťujúcimi látkami (SO₂, NO_x, NH₃, VOC),
- zlepšovanie systému monitorovania kvality ovzdušia na národnej, lokálnej/regionálnej úrovni a riadenia kvality ovzdušia, vrátane vybudovanie nového informačného systému o emisiách,
- skvalitnenie monitorovania vplyvu znečistenia ovzdušia na ekosystémy.

Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility

Implementované budú predovšetkým projekty s rozhodujúcim a systémovým vplyvom na fungovanie a preferenciu verejnej osobnej dopravy. Prioritne sa uvažuje s intervenciami do modernizácie a vytvorenia integrovaných dopravných systémov, výstavby prestupných terminálov vo veľkých sídelných aglomeráciách a najvyťaženejších dopravných uzloch, výstavby záchytných parkovísk prioritne na vstupoch do miest a pre umožnenie prestupu na verejnú osobnú dopravu, výstavby a modernizácie električkových a trolejbusových tratí, nákupu mobilných prostriedkov mestského vozidlového parku (električky, trolejbusy), príp. ekologickej²⁶ autobusovej mestskej a prímestskej dopravy, modernizácie infraštruktúry existujúcich údržbových základní (depá dopravných podnikov). Súčasťou podpory bude tiež prepojenie a harmonizácia dopravy (vrátane nemotorovej a hromadnej) v mestských a prímestských oblastiach, zavádzanie nízkoemisných zón a parkovacích politík v mestách, podpora cyklistickej dopravy a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestujúcich.

²⁶ Vozidlá v zmysle § 3 (1) zákona NR SR č. 214/2021 Z.z. o podpore ekologických vozidiel cestnej dopravy, ktorým bola transponovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie prístupnosti a atraktivity verejnej osobnej dopravy s cieľom zvýšenia podielu verejnej osobnej dopravy na deľbe prepravnej práce a zníženie podielu individuálnej automobilovej dopravy,
- zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie vo veľkých aglomeráciách (zníženie hlukovej záťaže, vibrácií, prašnosti a produkcie emisií znečisťujúcich látok a skleníkových plynov),
- zlepšenie kvality služieb poskytovaných dráhovou mestskou hromadnou dopravou (MHD),
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry a vytvorenie predpokladov pre zavedenie komplexných zmien v organizácii verejnej dopravy v sídlach,
- zabezpečenie bezpečnej a kvalitnej cyklo-dopravnej infraštruktúry a jej integrácie s ostatnými druhmi verejnej osobnej dopravy,
- zvýšený podiel cyklistickej a inej nemotorovej dopravy na celkovej deľbe prepravnej práce.

Analytické a kvantitatívne informácie o navrhovaných opatreniach súvisiacich s CP2 sú podrobnejšie rozpracované v prílohe č.3.

ENRAF

Podpora z ENRAF v podmienkach SR sa plánuje smerovať najmä do sektora akvakultúry (hospodárskeho chovu rýb) a spracovateľského priemyslu produktov rybolovu a akvakultúry a taktiež aj na podporu spoločnej rybárskej politiky (kontrola a presadzovanie, zber údajov), podporu genofondu vybraných druhov rýb, a marketingových opatrení. ENRAF by mal prispievať taktiež na podporu tzv. "environmentálnych služieb rybníkov" (mimoprodukčné funkcie).

Prioritne budú zdroje ENRAF využívané so zreteľom na stratégiu „[z farmy na stôl](#)“, [stratégiu biodiversity](#) a nové [usmernenie EÚ o udržateľnej akvakultúre](#) (COM (2021) 236) na:

- podporu udržateľného rybárstva, modernizácie existujúcich akvakultúrnych a spracovateľských zariadení a ochrany vodných biologických zdrojov,
- podporu udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh, aj prostredníctvom podpory udržateľných akvakultúrnych postupov a výstavby recirkulačných zariadení,
- zvýšenie prenosu inovácií a technológií do sektora,
- podporu ekologického farmárčenia, vytváranie organizácií výrobcov,
- zvýšenú adaptáciu na zmenu klímy, posilnenie rastu a odolnosť slovenského sektora akvakultúry.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie spotreby rýb na území SR,
- zvýšenie počtu akvakultúrnych prevádzok,
- zvýšenie podielu spracovania produktov rybolovu a akvakultúry,
- podpora konkrétnych „národných“ druhov rýb (podpora genofondu natívnych populácií),
- obnovené a nové krajnotvorné prvky s priaznivým vplyvom na životné prostredie (rybníky a vodné plochy využívané v akvakultúre),
- zavedenie chovu nových druhov a zvýšenie produkcie produktov akvakultúry prostredníctvom podpory inovácií a pilotných projektov.

Informácie o aktivitách CP2 realizovaných prostredníctvom IÚI sú uvedené v Programe Slovensko.

CIEĽ POLITIKY 3 - PREPOJENEJŠIA EURÓPA

Fond: EFRR/KF

Cestná doprava

Rozvinutá **sieť diaľnic a rýchlостných ciest** je jednou zo základných podmienok pre prehĺbovanie ekonomickej integrácie, zabezpečenie voľného pohybu tovarov a pracovnej sily a hospodárskeho rozvoja krajiny. Zároveň si SR plne uvedomuje svoj záväzok k homogenizácii TEN-T, vyplývajúci z nariadenia 1315/2013, t. j. dobudovať základnú TEN-T sieť do konca roku 2030. Prioritou je výstavba diaľnice D3 (severovýchodné prepojenie na Poľsko a ČR) a D1 na úseku Turany – Hubová (závisí od finančných zdrojov a dátumu implementácie) pre dokončenie súvislej časti diaľnice D1 medzi Bratislavou a Košicami. Tam, kde sa neuvážuje s výstavbou diaľnic, budú intervencie zamerané aj na výstavbu rýchlостných ciest. Prioritou je výstavba nových úsekov, ktoré odklonia

dopravu mimo sídel, so zameraním na úseky s najvyšším pomerom spoločenských prínosov k nákladom. Finančné zdroje príslušného špecifického cieľa budú primárne použité na rozvoj základnej siete TEN-T.

V prípade rozvoja **ciest I. triedy** bude pozornosť venovaná predovšetkým budovaniu obchvatov a preložiek ciest I. triedy, najmä v úsekoch s nevyhovujúcimi technickými a kapacitnými parametrami tam, kde sa neuvažuje s výstavbou siete TEN-T. Intervencie budú tiež smerovať na zlepšenie nevyhovujúcich parametrov (napr. priečne a pozdĺžne nerovnosti, nedostatočná nosnosť, slabé bezpečnostné opatrenia) ciest I. triedy, prestavbu križovatiek a modernizáciu mostov, s cieľom odstraňovania kritických nehodových lokalít na cestnej sieti.

Konkrétne projekty budú stanovené na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti a budú odrážať zoznam priorit stanovených v spolupráci s útvarami hodnoty za peniaze.

Zlepšenie **regionálnej dopravnej obslužnosti** bude podporené investíciami do budovania obchvatov miest a obcí s najvyššou intenzitou dopravy a rekonštrukcie, modernizácie a výstavby ciest II. a III. triedy, prípadne miestnych ciest (MC), v súlade s Plánmi udržateľnej mobility regiónov a s cieľmi identifikovanými v územných stratégiách (integrovane územné investície), vrátane investícií do území s prítomnosťou MRK, berúc do úvahy vyššiu prioritu nadnárodných a národných riešení. Podpora bude smerovaná prednostne do ciest zlepšujúcich prístupnosť k sieti TEN-T, ciest vedúcich k terminálom integrovanej dopravy, resp. železničným staniciam, okresom, kde neexistuje cesta I. triedy a na obnovu mostov v zlom až havarijnom stave. Prípadné investície do MC budú zamerané na rekonštrukciu MC a ich objektov v územiach, kde je situácia najviac kritická z pohľadu bezpečnosti a ohrozenia hromadnej dopravy.

Doplňkovou súčasťou projektov ciest I., resp. nižšej triedy bude aj podpora cyklistickej dopravy (ako pridružená investícia) a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky.

Očakávané výsledky:

- odstránenie kľúčových úzkych miest na sieti TEN-T a zvýšenie kapacity a kvality dopravného spojenia s okolitými štátmi, budovaním prioritných úsekov základnej ako aj súhrnnej cestnej siete TEN-T,
- vytvorenie podmienok pre rozvoj pracovných príležitostí a redukcia výrazných regionálnych rozdielov v rámci SR (rozvoj tzv. zaostávajúcich regiónov, podpora transformácie regiónu hornej Nitry),
- zrýchlenie dopravy, eliminácia častých kongescií a časových strát,
- zvýšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zníženie nehodovosti,
- zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zlepšenie životných podmienok v intravilánoch miest a obcí (hlukové zaťaženie, emisie, vibrácie a zníženie prachových častíc),
- zlepšenie dopravného napojenia dotknutých regiónov na sieť TEN-T a odklonenie významnej časti výkonov tranzitnej cestnej dopravy z intravilánov miest a obcí,
- zvýšenie kapacity ciest I. triedy v exponovaných úsekoch,
- zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti,
- zvýšenie kapacity dopravného spojenia, kvality mobility a bezpečnosti dopravy v intravilánoch miest a obcí,
- zvýšenie podielu cyklistickej dopravy a zabezpečenie bezpečnej a kvalitnej cyklo-dopravnej infraštruktúry, vrátane jej integrácie s ostatnými druhmi verejnej osobnej dopravy.

Železničná doprava

Prioritou bude **modernizácia hlavných železničných tratí zaradených do siete TEN-T** s vysokým dopytom po železničnej osobnej a nákladnej doprave (modernizácia úsekovna základnej sieti koridoru Rýn-Dunaj v trase Žilina – Košice – št. hr. SR/UA, Baltsko-jadranského koridoru v trase Žilina – št. hr. SR/PL a koridoru Orient/východné Stredomorie v trase št. hr. SR/ČR – Kúty – Bratislava a súhrnnej siete TEN-T v trase Bratislava – Štúrovo – št. hr. SR/MR a modernizácia najdôležitejších železničných uzlov v Bratislave, Košiciach a Žiline), vrátane prípadnej elektrifikácie. S cieľom zvýšenia interoperability tratí, významných pre medzinárodnú dopravu, bude realizovaná implementácia systému ERTMS (traťový zabezpečovací systém ETCS a telekomunikačný systém GSM-R). Intervencie budú zamerané na modernizáciu ďalších bezpečnostných, riadiacich a signalizačných zariadení. Zámerom je tiež vybudovanie stredísk na kontrolu a prípravu vozového parku železničnej osobnej dopravy pre prevádzku v rámci služieb vo verejnom záujme a výstavbu a modernizáciu terminálov intermodálnej prepravy, za účelom presunu diaľkovej nákladnej dopravy z ciest na železnicu.

Dôraz sa bude klásť taktiež na zvýšenie kvalitatívnej úrovne staničných budov s cieľom zatriktívniť prepravu železnicou pre cestujúcu verejnosť.

V rámci **regionálnej železničnej dopravy** sa budú projekty zameriavať na perspektívne regionálne trate s dostatočným dopytom po osobnej alebo nákladnej železničnej doprave. Plánovaná je taktiež podpora transformácie uhoľného regiónu hornej Nitry - zámerom je rozvíjať železničnú dopravu s ohľadom na frekvenciu a rýchlosť spojení, hlavne smerom na Nitru a Bratislavu. Cieľom je zabezpečiť požadované technické a prevádzkové parametre týchto tratí a rýchle napojenie regiónov na TEN-T sieť železničnou dopravou. Intervencie budú zamerané na modernizáciu a skapacitnenie železničných tratí a zabezpečovacích zariadení, inštaláciu traťového zabezpečovacieho systému ETCS a telekomunikačného systému GSM-R, elektrifikáciu železničných tratí, diaľkové riadenie dopravy, zvýšenie traťovej rýchlosti a pod. Infraštruktúrne projekty budú synergicky doplnené investíciami do obnovy koľajových vozidiel železničnej verejnej osobnej dopravy, do infraštruktúry na kontrolu a prípravu vozového parku, na znižovanie bezpečnostných rizík (napr. modernizácia železničných priecestí, s cestnou infraštruktúrou), na budovanie podpornej infraštruktúry, zlepšovanie poskytovaných služieb obyvateľom a na výstavbu a modernizáciu terminálov intermodálnej prepravy.

Konkrétne projekty v oblasti železničnej dopravy budú stanovené na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti a budú odrážať zoznam priorít stanovených v spolupráci s útvarami hodnoty za peniaze.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie kvality železničnej infraštruktúry pre služby medzinárodnej a vnútroštátnej osobnej a nákladnej dopravy, odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej sieti TEN-T, zníženie časových strát a prevádzkových nákladov a rozvoj služieb v diaľkovej a regionálnej osobnej doprave,
- zvýšenie podielu elektrickej trakcie na celkových výkonoch železničnej dopravy a zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov,
- zvýšenie spoľahlivosti a atraktivity ekologickej a udržateľnej verejnej osobnej dopravy v porovnaní s individuálnou automobilovou dopravou, vrátane zlepšenia prístupnosti pre osoby so zníženou pohyblivosťou,
- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a lepšie využitie kapacity železničnej dopravnej cesty,
- presun tovarových tokov z cestnej nákladnej dopravy na ekologickejšie formy dopravy (železničná a vodná doprava),
- stabilizácia sektora verejnej osobnej železničnej dopravy, zvýšenie pripravenosti na liberalizáciu, vrátane zvýšenia atraktivity, konkurencieschopnosti a preferencie železničnej dopravy v porovnaní s individuálnou osobnou dopravou,
- zahustenie taktu na tratiach so silnými prúdmi cestujúcich a umožnenie efektívnejších obehov vlakových súprav vďaka skráteniu jazdných časov a zvýšeniu priepustnosti a kapacít železničných tratí,
- zabezpečenie udržateľnosti kvality vozidiel a s tým súvisiacich služieb poskytovaných pre cestujúcich,
- zníženie počtu úmrtí na železničných priecestiach, celkové zvýšenie bezpečnosti železničnej dopravy.

Vodná doprava

Realizované budú projekty na zabezpečenie celoročnej splavnosti vodných ciest, zaradených do základnej siete TEN-T vnútrozemských vodných ciest (Dunaj a Váh). Prioritou je odstránenie existujúcich úzkych miest - nízke vodostavy, nedostatočné plavebné výšky pod mostmi a obmedzené plavebné šírky v plavebnej dráhe. Dôraz sa bude klásť na modernizáciu infraštruktúry a superštruktúry verejných prístavov TEN-T (Bratislava, Komárno) a na dovybavenie vhodnými zariadeniami. Pozornosť bude venovaná aj pomoci prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel, s cieľom udržať status environmentálne priaznivej dopravy pre odvetvie vnútrozemskej vodnej dopravy (VVD). Z dôvodu obmedzených finančných zdrojov na rozvoj vodnej dopravy, SR sa plánuje primárne sústrediť na zabezpečenie pred-investičnej a projektovej prípravy projektov zameraných na zlepšenie splavnosti vodnej cesty na Dunaji a modernizáciu prístavov v Bratislave a Komárne. Implementácia ostatných navrhovaných aktivít bude možná po alokácii ďalších zdrojov v rámci procesu pre-programovania.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie pripravenosti sektora na investičné akcie (prostredníctvom vypracovania štúdií a projektovej dokumentácie),
- zlepšenie kvality infraštruktúry vodnej dopravy pre služby medzinárodnej a vnútroštátnej nákladnej a osobnej lodnej dopravy, vytvorenie celoročne garantovaných plavebných hĺbok a zvýšenie bezpečnosti vodnej dopravy,
- odstránenie kľúčových úzkych miest na základnej sieti TEN-T pre vodnú dopravu,
- zníženie časových strát a prevádzkových nákladov zvýšením prepravných rýchlostí,
- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie,
- rozšírenie portfólia ponúkaných prístavných, logistických a ďalších služieb,

- zvýšenie konkurencieschopnosti verejných prístavov pri porovnaní s inými prístavmi na Dunaji,
- ekologizácia už prevádzkovaných plavidiel vnútrozemskej plavby v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1628 zo 14. septembra 2016 o požiadavkách na emisné limity plynných a pevných znečisťujúcich látok a typové schválenie spaľovacích motorov necestných pojazdových strojov.

Informácie o aktivitách PO3 realizovaných prostredníctvom IÚI sú uvedené v Programe Slovensko.

CIEĽ POLITIKY 4 - SOCIÁLNEJŠIA A INKLUZÍVNEJŠIA EURÓPA VYKONÁVAJÚCA EURÓPSKY PILIER SOCIÁLNYCH PRÁV

Fond: ESF+/EFRR

Opatrenia v tejto oblasti budú primárne zamerané na podporu znevýhodnených osôb, ktorými sú napr. dlhodobo nezamestnaní, mladí ľudia vo veku do 29 rokov, starší ako 50 rokov, osoby s nízkou kvalifikáciou, osoby so zdravotným postihnutím, osoby ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením, príslušníci marginalizovaných rómskych komunití (MRK) a migranti v súlade s cieľmi Akčného plánu Európskeho piliera sociálnych práv.

Adaptabilný a prístupný trh práce

S ohľadom na zmeny na trhu práce a krízu vyvolanú šírením pandémie COVID-19 bude potrebné cielene podporovať znevýhodnené osoby pri ich začleňovaní sa na trh práce prostredníctvom individuálneho prístupu, odborného poradenstva, spoluprácou verejných a neverejných poskytovateľov služieb zamestnanosti, regionálnymi a miestnymi orgánmi, a činnosťou sociálnych podnikov. Investície budú potrebné do rozvoja zručností osôb na trhu práce, súvisiace s digitálnou a zelenou transformáciou a do zvyšovania kvality služieb zamestnanosti a ich elektronizácie. Regióny s vysokou nezamestnanosťou budú potrebovať podporu vytvárania pracovných miest a podporu pri samozamestnávaní. Pracovné miesta bude potrebné vytvárať aj v oblasti zeleného hospodárstva.

Výzvou je podpora dostupnej a kvalitnej starostlivosti, ako aj inovatívnych a flexibilných foriem starostlivosti o deti, flexibilných foriem práce a sociálnych (odľahčovacích) služieb pre rodičov malých detí a osoby, ktoré sa starajú o členov a členky spoločnosti odkázaných na pomoc pri sebaobsluže. Rovnoprávne postavenie žien a mužov v zamestnaní, vrátane odmeňovania, je vhodné podporiť lepšou osvetovou činnosťou. Dôležitou je aj aktivizácia seniorov v komunitnom živote a pri podporných činnostiach súvisiacich s rozvojom trhu práce.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC a, b, c, d):

- zvýšenie zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 až 64 rokov do roku 2030 na 76,5 %;
- zníženie nezamestnanosti dlhodobo nezamestnaných, osôb s nízkou kvalifikáciou a osôb so zdravotným postihnutím s cieľom priblížiť sa priemeru EÚ;
- menšie rozdiely v regionálnej miere nezamestnanosti;
- vyšší počet znevýhodnených osôb zamestnaných v sociálnej ekonomike;
- individualizovaný prístup pri zabezpečovaní služieb zamestnanosti;
- funkčné partnerstvá v oblasti služieb zamestnanosti;
- lepšia pripravenosť zamestnancov, zamestnávateľov a inštitúcií na zmeny na trhu práce, podpora zelených pracovných miest;
- vyššia účasť rodičov malých detí, predovšetkým žien na trhu práce;
- vyššia aktívna účasť seniorov na živote komunity.

Očakávané výsledky EFRR (ŠC i,):

- vyšší počet aktívne sa rozvíjajúcich sociálnych podnikov;
- lepší prístup na pracoviská poskytujúce služby zamestnanosti pre všetkých klientov, vrátane osôb so zdravotným postihnutím;
- vyšší počet debarierizovaných pracovísk;
- minimálne 1000 nových miest v zariadeniach starostlivosti o deti do 3 rokov;
- lepšia dostupnosť elektronických služieb zamestnanosti, prístupných aj pre znevýhodnené skupiny.

Kvalitné inkluzívne vzdelávanie

Prioritou je poskytovať kvalitné, atraktívne a inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, aby absolventi vzdelávania (deti, žiaci, študenti) rozvinuli svoj potenciál, globálne kompetencie a zodpovedne sa pripravili na prechod na vyššie stupne vzdelávania a na trh práce. Odstraňovaním prekážok pre znevýhodnené skupiny vo vzdelávaní sa bude ďalej znižovať miera predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvyšovať účasť na

stredoškolskom, vysokoškolskom i celoživotnom vzdelávaní. V oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve je potrebné zlepšiť podporu rodín, najmä v MRK, zabezpečiť prístup k intervenciám v ranom detstve, ako aj zdravotné a sociálne poradenstvo, osvetu a edukáciu dospelých. Je potrebné stimulovať záujem žiakov o štúdium na stredných školách zatriaktívnym podmienok štúdia jednotlivých odborov, zabezpečením dostupnosti štúdia a potrebnej vybavenosti a zvýšiť uplatniteľnosť absolventov v odbore. Nevyhnutnými predpokladmi úspešnej implementácie kvalitného inkluzívneho vzdelávania sú zavádzanie systémových opatrení na predchádzanie diskriminácii, pripravenosť pedagogických a odborných zamestnancov (PZ a OZ), zriaďovateľov a riadiacich zamestnancov škôl a školských zariadení na pôsobenie vo výchovno-vzdelávacom systéme, zabezpečenie dostatočnej kapacity PZ a OZ v školách a školských zariadeniach, prístup ku kvalitnému systému poradenstva a prevencie a odstraňovanie všetkých typov bariér pre znevýhodnené skupiny na všetkých stupňoch vzdelávania a lepšia spolupráca všetkých relevantných aktérov. Súčasťou podpory musí byť zabezpečenie dostupnej a kvalitnej infraštruktúry, lepšie priestorové, materiálno-technologické vybavenie a didaktické prostriedky škôl a školských zariadení.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC e, f):

- zvýšenie predprimárnej zaškolenosti na úroveň 95% do roku 2030 (vo veku od 4 rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky) so zameraním na deti zo znevýhodnených skupín, vrátane lepšieho prístupu k predprimárnemu vzdelávaniu;
- prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy a profilu absolventov požiadavkám trhu práce;
- zvyšovanie úrovne zručností (napr. prierezové zručnosti, čitateľská, prírodovedná a matematická gramotnosť, globálne kompetencie) a kľúčových zručností, vrátane digitálnych, s cieľom posilniť odolnosť voči dištančnému a online vzdelávaniu;
- zníženie rozdielov v získavaní zručností žiakov zo zraniteľných skupín, najmä žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov s prvým jazykom iným ako vyučovacím, aj vzhľadom na sťažený prístup k vzdelávaniu počas COVID-19;
- vyšší podiel mladých ľudí zo znevýhodnených skupín s vyšším stupňom vzdelania;
- zníženie podielu žiakov s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, na 6% do roku 2030;
- zníženie podielu žiakov v špeciálnom prúde vzdelávania;
- eliminácia segregácie a diskriminácie rómskych detí a žiakov;
- zvýšenie počtu žiakov (s predčasne ukončenou školskou dochádzkou) v druhošancovom vzdelávaní v základných školách alebo „F“ odboroch;
- posilnenie podpory žiakov (s predčasne ukončenou školskou dochádzkou) zapojených do druhošancového vzdelávania (napr. cez kariérne poradenstvo, zvýšenie zapojenia zamestnávateľov do „F“ odborov);
- zníženie problémov s prejavmi sociálno-patologických javov (nenávisťné prejavy, šikana, extrémizmus) v školách a školských zariadeniach, ako aj medzi mladými ľuďmi;
- zvýšenie odolnosti vzdelávacieho systému a jeho aktérov voči krízam;
- vyššia atraktivita učiteľského povolania;
- posilnenie personálnych kapacít a lepšia pripravenosť učiteľského a profesionálneho zboru a osôb vo vzdelávacom systéme a odbornej príprave na prácu vo vzdelávacom systéme.

Očakávané výsledky EFRR (ŠC ii):

- odstránenie fyzických bariér v 70 % škôl a školských zariadení do roku 2030;
- modernizácia infraštruktúry škôl a školských zariadení s cieľom zvýšiť kvalitu vzdelávania pre rozvoj kompetencií, rovnaký prístup ku kvalitnému, inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave (napr. budovanie a modernizácia tried a zariadení);
- lepšia dostupnosť infraštruktúry pre fyzické aktivity, ktorá prispieva ku komplexnému rozvoju osobnosti v procese vzdelávania, integrácia žiakov do sociálnych skupín, zlepšenie fyzického a zdravotného stavu žiakov a ich fyzickej gramotnosti.

Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu

Cieľom je prispieť k hospodárskemu rastu a sociálnej súdržnosti prostredníctvom podpory účasti dospelých na ďalšom vzdelávaní, a tak pomôcť každému rozvíjať svoj osobný, občiansky a pracovný potenciál. S cieľom zohľadniť individuálnu situáciu jednotlivcov, najmä tých, ktorí čelia bariéram účasti na ďalšom vzdelávaní (napr. osoby s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, osoby s nízkou kvalifikáciou, osoby, ktorých kvalifikácia nezodpovedá aktuálnym požiadavkám trhu práce, príslušníci MRK, migranti a pod.), bude nevyhnutné zabezpečiť dostupnosť poradenských a podporných služieb, posilniť ich infraštruktúru a podporiť ich tiež pri nadobúdaní základných zručností, vrátane aspoň základnej úrovne digitálnych zručností tak, aby boli lepšie pripravení zapojiť sa do pracovného a spoločenského života, ako aj elektronického fungovania štátu. (e-government, e-health, atď.).

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC d, g,):

- príspevok k cieľu Akčného plánu Európskeho piliera sociálnych práv zvýšením podielu dospelých zúčastňujúcich sa na vzdelávaní a odbornej príprave do roku 2030 na 50%;
- zvýšenie počtu zamestnaných osôb, ktoré zvýšením svojej kvalifikácie/rekvalifikáciou získali lepšie postavenie na trhu práce;
- lepšia pripravenosť pracovnej sily na výzvy súvisiace so zmenami na pracovnom trhu, ako aj so zelenou a digitálnou transformáciou;
- vyššia účasť zamestnancov MSP a SZČO na ďalšom vzdelávaní;
- lepšie zručnosti jednotlivcov pre riadenie svojho vzdelávania a kariéry v celoživotnej perspektíve;
- 70% dospelých má aspoň základnú úroveň digitálnych zručností.

Očakávané výsledky EFRR (ŠC ii,):

- vytvorenie funkčného systému na poskytovanie individuálnych vzdelávacích účtov;
- zlepšenie kvality počiatočného a ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy prostredníctvom modernej infraštruktúry, kvalitného materiálne-technického vybavenia v nadpodnikových vzdelávacích centrách a centrách excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy a centrách odborného vzdelávania a prípravy.

Záruka pre mladých

Minulé krízy ukázali, že mladí ľudia patria k najzraniteľnejším skupinám. Výsledky hodnotenia záruky za obdobie 2014 - 2020 ukazujú, že systémy záruky pre mladých ľudí neoslovujú väčšinu mladých ľudí v situácii NEET, ktorí sú zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a nemajú prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, alebo čelia prekážkam v súvislosti s prechodom zo školy do zamestnania. S ohľadom na stúpajúci počet mladých ľudí, ktorí predčasne ukončujú povinnú školskú dochádzku, je potrebný fungujúci systém vzdelávania druhej šance dostupný pre každého, kto predčasne ukončí školskú dochádzku. Chýba analýza o situácii NEET v regiónoch s ohľadom na potreby regionálnych trhov práce. Bude potrebné podporiť poskytovanie integrovanej poradenskej činnosti pre mladých ľudí tak, aby sa lepšie identifikoval ich potenciál k aktívnej účasti na trhu práce alebo v ďalšom vzdelávaní s dôrazom na rozvoj zelených, digitálnych a podnikateľských zručností, najmä podporou vzniku jednotných kontaktných miest. Súčasťou opatrení budú aj osvetové a informačné aktivity. Vzhľadom k stúpajúcemu počtu mladých neaktívnych ľudí bude dôležité zabezpečiť prevenciu nezamestnanosti mladých ľudí zapojením mimovládnych mládežníckych organizácií. Obsiahnuté opatrenia sa budú vykonávať pomocou Národného plánu posilnenia záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC a, f, l):

- nižší počet mladých ľudí v situácii NEET s cieľom priblížiť sa priemeru EÚ;
- zvýšenie úrovne digitálnych zručností;
- zníženie podielu osôb, ktoré predčasne ukončia školskú dochádzku na 6% do roku 2030;
- existencia siete poradenských, mentorských a podporných činností pre mladých ľudí;
- vyšší záujem mladých ľudí o podnikanie;
- zavedený systém zisťovania a monitorovania potrieb mladých ľudí;
- viac vzdelávacích príležitostí pre mladých ľudí, najmä v situácii NEET, zameraných na nadobúdanie potrebných zručností.

Aktívne začlenenie a dostupné služby

Intervencie v oblasti deinštitucionalizácie zariadení a sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti budú podporovať rozvoj existujúcich a vznik nových sociálnych služieb, opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a odborných činností komunitného charakteru. V rámci aktívneho začlenenia je potrebné zvyšovať povedomie verejnosti o právach a živote osôb so zdravotným postihnutím, o násilí v rodinách, na senioroch a deťoch a o právach detí. Výzvou bude podpora implementácie integrovaného a funkčného systému dlhodobej starostlivosti, jednotnej posudkovej činnosti, jednotnej peňažnej dávky pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, včasnej intervencie, ako aj zatriktívnenie zamestnania odborných zamestnancov v sociálnej a zdravotnej oblasti a otázky spojené s kvalitou sociálnych a zdravotných služieb a s výkonom ďalších opatrení. Mechanizmus komplexnej podpory MRK zabezpečí súlad jednotlivých opatrení a aktivít, vytváranie synergií a posilnenie finančných zdrojov.

Systematická osvetová, prevenčná a asistenčná práca pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva, vrátane MRK, zabezpečí prekonávanie bariér v prístupe k zdravotnej starostlivosti a prispeje k lepšej vlastnej starostlivosti o zdravie. Výzvou je lepšia pripravenosť zdravotníckeho personálu v poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva vrátane MRK. Cílené intervencie si vyžadujú nedostatky v sociálnych záchranných sieťach, nízka dostupnosť sociálneho dostupného nájomného bývania. Zakladaním sociálnych

podnikov bývania sa vytvorí priestor pre rozvoj spoločensky prospešného nájomného bývania, ktorým sa docieli znížovanie vylúčenia z bývania a bude predchádzať bezdomovectvu. Je nutné pokračovať v opatreniach na odstránenie najhorších foriem chudoby, a to aj zavedením opatrení v oblasti komunitného rozvojového plánovania. V zmysle odporúčania Rady EÚ 2021/1004, ktorým sa zriaďuje Európska Záruka pre deti bude špeciálna pozornosť venovaná predchádzaniu a odstraňovaniu detskej chudoby. Príslušné zainteresované strany budú zapojené do identifikácie detí v núdzi a detí v neistých rodinných situáciách. Opatrenia budú zamerané na riešenie sociálneho vylúčenia detí so zreteľom na prelomenie medzigeneračných cyklov chudoby a znevýhodnenia a na zníženie sociálno-ekonomického vplyvu pandémie ochorenia COVID-19.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC h, i, k,l):

- zníženie počtu ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením do roku 2030 o 70 000;
- vyňatie 21 000 detí z rizika chudoby a sociálneho vylúčenia do roku 2030;
- nižší počet detí v ústavnej starostlivosti a vyšší podiel detí vychovávaných v rodinných formách náhradnej starostlivosti (zníženie počtu detí umiestnených v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany na 50,5 % do roku 2025);
- lepšia dostupnosť včasnej intervencie a starostlivosti o deti s rizikovým alebo neštandardným vývinom;
- viac kapacít sociálnych služieb na komunitnej úrovni a ich lepšia dostupnosť;
- zavedený funkčný systém hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb;
- viac poradenských služieb pre osoby zažívajúce násilie (najmä pre ženy, deti a seniorov);
- existencia integrovaného zdravotno-sociálneho prístupu v starostlivosti o ľudí;
- lepšia kvalita života osôb odkázaných na dlhodobú starostlivosť;
- lepšia kvalita a dostupnosť primárnej, následnej a dlhodobej zdravotnej starostlivosti;
- lepšie podmienky pre zdravie na komunitnej úrovni pre špecifické cieľové skupiny;
- posilnené programy primárnej a sekundárnej prevencie ochorení, s cieľom zabezpečiť znížovanie nerovností v zdraví;
- vytvorenie psycho-sociálnych centier, poskytujúcich dlhodobú starostlivosť komunitného typu pre pacientov chronifikovaných psychickými poruchami;
- asistancia pri začlenení štátnych príslušníkov tretích krajín;
- lepšia dostupnosť sociálnych služieb krízovej intervencie;
- lepšia dostupnosť bývania pre špecifické cieľové skupiny;
- vyššia informovanosť osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením o zdraví, zdravej výžive a zdravom životnom štýle;
- lepšia dostupnosť personalizovaného poradenstva pre ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, aby sa posilnili kompetencie jednotlivcov riešiť svoje životné potreby.

Očakávané výsledky EFR (ŠC iii, v):

- vyšší počet zariadení sociálnoprávnej ochrany na komunitnej úrovni dostupných aj pre deti so zdravotným znevýhodnením;
- vyššia kvalita služieb sociálnoprávnej ochrany poskytovaných prostredníctvom nástrojov IKT;
- vyšší počet zariadení sociálnoprávnej ochrany rodinného typu;
- vyššia kapacita sociálnych služieb na komunitnej úrovni a ich lepšia dostupnosť;
- vyššie ubytovacie kapacity špecializovaných zariadení – bezpečných domovov pre obeť násillia;
- lepšia dostupnosť sociálnych služieb krízovej intervencie;
- lepšia dostupnosť ambulantnej zdravotnej starostlivosti v neatraktívnych regiónoch;
- posilnená sieť zariadení poskytujúcich dlhodobú starostlivosť v rámci ústavnej starostlivosti;
- posilnená sieť mobilných zariadení poskytujúcich dlhodobú starostlivosť na celom území SR;
- lepšia kvalita života ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť;
- lepšia kvalita a lepšia dostupnosť primárnej a dlhodobej zdravotnej starostlivosti;
- zriadenie psychologicko-sociálnych centier poskytujúcich dlhodobú starostlivosť komunitného typu pacientom s duševnými poruchami;
- lepšia dostupnosť a ľahší prístup k dostupnému a bezbariérovému bývaniu pre vybrané cieľové skupiny;
- zlepšenie materiálneho a technického vybavenia komunitných centier.

Aktívne zapojenie rómskych komunít

Prioritu bude mať komplexný prístup k riešeniu pretrvávajúcích výziev vo vybraných lokalitách MRK, kde sa preukázal pokrok pri implementácii opatrení podporených v minulosti. Podpora všetkých lokalít MRK bude k dispozícii aj v rámci špecifických cieľov v iných prioritách CP 4. Takýto prístup umožní naplnenie cieľov

Stratégie pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030 a jej Akčnými plánmi pre zamestnanosť, vzdelávanie, bývanie, zdravie, boj s protirómskym rasizmom a pre podporu participácie.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC j):

- dokončenie implementácie komplexného integrovaného prístupu v špecifickom počte lokalít MRK;
- nižší počet nelegálnych obydlií, charakterizovaných extrémne nízkymi hygienickými normami;
- zvýšenie počtu konsolidovaných vlastníckych vzťahov v MRK;
- funkčný systém zberu, aktualizácie údajov a analýz o životných podmienkach MRK;
- vyšší počet sídiel (vrátane MRK) s vypracovanými komunitnými plánmi rozvoja, s dôrazom na rovnosť žien a mužov, nediskrimináciu, identifikáciu potrieb mladých ľudí, osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením a spôsobov ich riešenia, s aktívnym zapojením členov komunit;
- zvýšenie administratívnej kapacity a finančnej podpory pre rómske a prorómske mimovládne organizácie.

Očakávané výsledky EFRR (ŠC iii):

- lepší prístup obyvateľov oddelených a segregovaných MRK k sociálnej infraštruktúre a zvýšenie hygienických štandardov ich bývania;
- vyšší podiel MRK s dostupnou základnou infraštruktúrou a technickou vybavenosťou;
- zavedenie systému efektívneho odpadového hospodárstva v MRK;
- zníženie podielu Rómov žijúcich v subštandardných podmienkach bývania na 44 %.

Ciele a míľniky budú bližšie špecifikované v Programe Slovensko 2021 - 2027. Hlavné výsledky obsahujú: trojnásobný počet detí z MRK vo veku 3 až 6 rokov v predprimárnom vzdelávaní; štvornásobne nižší podiel osôb z marginalizovaných rómskych komunit žijúcich v subštandardnom bývaní, dvojnásobný podiel osôb z MRK vo veku 20 až 64 rokov v zamestnaní (miera zamestnanosti).

Sociálne inovácie a experimenty

Cieľom intervencií bude podporiť overenie funkčnosti nových a lepších prístupov v oblasti inkluzívnosti trhu práce a vzdelávania, aktívneho začlenenia a intervencií zameraných na znevýhodnené osoby a osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením, ktorých zámerom bude implementovať opatrenia v prospech ich sociálnej integrácie na miestnej, regionálnej alebo národnej úrovni. Sociálne inovácie môžu zahŕňať nové produkty, procesy, služby, organizačné usporiadanie, technológie, regulácie, inštitucionálne normy, či funkcie.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC a, f, h):

- vyšší počet inovačných projektov,
- vyšší počet projektov sociálnych experimentov.

Potravinová a materiálna deprivácia

Znižovanie chudoby a sociálneho vylúčenia patrí k dlhodobým prioritám verejných politík v SR. Miera chudoby a sociálneho vylúčenia klesla v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 z 15,2 % na 14,8 %. Pretrvávajúcou výzvou je zabezpečenie potravín a základných materiálnych (hygienických) potrieb pre najodkázanejšie osoby, a to najmä pre ľudí bez domova, ktorí sú jednou z najohrozenejších cieľových skupín, v záujme zníženia celkového ekonomického zaťaženia týchto rizikových skupín nachádzajúcich sa v systéme pomoci v hmotnej núdzi. Za potravinovú a materiálnu depriváciu sa považuje nedostatok potravín a základných hygienických potrieb u príjemcov pomoci v hmotnej núdzi a osôb bez prístrešia. Na celom území SR bude aj naďalej potrebné zabezpečovať poskytovanie potravinových a hygienických balíčkov a teplého jedla, ako aj distribúciu darovaných potravín. Uvedené aktivity je vhodné doplniť sprievodnými sociálnymi činnosťami, zameranými na riešenie potravinovej a materiálnej deprivácie.

Očakávané výsledky ESF+ (ŠC m):

- zníženie počtu ľudí, ktorí čelia najhorším formám chudoby a materiálnej deprivácie, o 70 000 do roku 2030.

Informácie o aktivitách PO4 realizovaných prostredníctvom IÚI sú uvedené v Programe Slovensko.

CIEĽ POLITIKY 5 – EURÓPA BLIŽŠIE K OBČANOM

Fond: EFRR

Opatrenia v tejto oblasti sa zameriavajú najmä na zlepšenie kvality života vo všetkých regiónoch pre všetky sociálne skupiny, zabezpečenie udržateľnosti konkurencieschopnosti a rozvoj environmentálne a inovačne orientovaného hospodárstva a harmonizáciu regionálneho a územného rozvoja a rozvoj komunit pri súčasnom využití špecifického rozvojového potenciálu dotknutých regiónov prostredníctvom nástroja IÚI a na základe Integrovaných územných stratégií (IÚS).

Na Slovensku sa bude implementovať celkovo 8 IÚS, ktoré idú nad rámec území samosprávnych krajov na úrovni NUTS 3. Mestské oblasti a nemestské oblasti ôsmich samosprávnych krajov budú podporené prostredníctvom implementácie IÚI.

Bolo definovaných 17 mestských oblastí na podporu cieľov kohéznej politiky. Podobne v rámci týchto sedemnástich území bude podporovaný udržateľný rozvoj miest. Hlavným kritériom pre vymedzenie podporovaných mestských oblastí je Koncepcia územného rozvoja SR a zohľadnenie minimálneho počtu obyvateľov jadrového mesta. Koncepcia slúžila ako podklad pre vymedzenie území UMR (udržateľného mestského rozvoja), ktorých hranice boli podrobne zadefinované v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi na danom území. Vztahuje sa na nasledujúce územia UMR s jadrovými mestami: Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín, Prievidza-Nováky, Žilina, Martin, Liptovský Mikuláš-Ružomberok, Banská Bystrica, Zvolen, Lučenec, Rimavská Sobota, Prešov, Poprad-Kežmarok-Svit, Humenné, Michalovce a Košice. Zoznam území UMR sa môže počas rokovaní o Programe Slovensko mierne upraviť.

Slovensko vyčlenilo 8,39 % ERDF (na iné než technickú pomoc) na udržateľný mestský rozvoj.

S cieľom identifikovať kľúčové výzvy regionálneho rozvoja, špecifické územné potreby a navrhnúť vhodné riešenia, regionálne a miestne orgány pripravili v súlade s princípom partnerstva územné stratégie podľa článku 29 Nariadenia o spoločných ustanoveniach (CPR) – úroveň NUTS 3 – a článkom 11 Nariadenia o EFRR. Ich účelom je analyzovať rozvojové potreby a potenciál regiónov a navrhnúť integrovaný prístup k ich riešeniam. Zoznam operácií, ktoré budú podporené z Programu Slovensko, je tiež súčasťou týchto stratégií.

IÚS je pripravená ako regionálna stratégia (Plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja) na úrovni NUTS 3 integrujúce IÚS UMR, ktorá je pripravená samostatne s cieľom implementácie alokácií pre UMR.

Konkrétne, podrobné aktivity IÚI a UMR v rámci piatich cieľov kohéznej politiky budú financované predovšetkým z EFRR. Kľúčové aktivity pre IÚI sú v súlade s kompetenciami územných vlád.

Tieto činnosti sa budú týkať oblastí v rámci CP 1 - 4, ako napríklad: Podpora inteligentných miest a regiónov, Podpora odborného vzdelávania v kontexte priemyselnej revolúcie 4.0, Podpora výstavby verejných vodovodov a kanalizácií, Podpora predchádzania vzniku odpadov, budovanie centier/sietí pre opätovné použitie výrobkov, Separovaný zber komunálnych odpadov so zameraním na biologicky rozložiteľný odpad, Podpora prípravy odpadov na opätovné použitie a recykláciu odpadov, Podpora biologickej a krajinskej diverzity budovaním zelenej a modrej infraštruktúry, Podpora verejnej dopravy, Podpora cyklistickej dopravy, Cesty II. a III. triedy, Regionálna dopravná obslužnosť a infraštruktúra, Deinštitucionalizácia zariadení a služieb, Aktívne začlenenie, Systém dlhodobej starostlivosti (aktivity EFRR), Rozvoj vzdelávacej infraštruktúry (aktivity EFRR). Podrobný rozsah aktivít realizovaných prostredníctvom IÚI je identifikovaný v Programe Slovensko.

Očakávané výsledky:

- Zníženie regionálnych rozdielov a podpora udržateľného rozvoja ôsmich slovenských samosprávnych krajov, predovšetkým prostredníctvom budovania infraštruktúry (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej), príspevok k Európskej zelenej dohode.

Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, ekonomického a environmentálneho rozvoja, kultúrneho prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti aj prostredníctvom prioritných opatrení v rámci Cieľa politiky 5 (CP 5):

Budovanie administratívnych, analytických a strategických kapacít miestnych a regionálnych zainteresovaných strán

Potreba zamerania sa na rozvoj analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych zainteresovaných subjektov a dlhodobé vzdelávanie pracovníkov na všetkých úrovniach verejnej správy v súlade s platnými právnymi a kompetenčnými rámcami pri využívaní poznatkov zo zriadenia kompetentných útvarov na štátnej

úrovni, výsledkom je lepšie plnenie úloh samosprávy, optimalizácia procesov a rozvoj kvalitnejších verejných politík v územnej samospráve.

Očakávané výsledky:

- posilnenie aktívneho začleňovania občanov a podpora rovnakých príležitostí a aktívnej účasti a ponúkajúcej lepšej zamestnateľnosti;
- vyššia úroveň analyticko-strategických kapacít;
- vyškolené administratívne kapacity v regionálnych a miestnych verejných orgánoch;
- implementácia prístupov k tvorbe politiky na základe údajov a hodnotenia vplyvu miestnych a regionálnych politík, t. j. hodnotenie kvality poskytovania a dostupnosti verejných služieb;
- implementácia projektov územnej stratégie.

Kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie

Cieľom tejto oblasti podpory je zvýšenie efektívnosti výkonu verejnej správy a zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb zavádzaním rozhodovania a tvorby verejných politík na základe princípov otvoreného vládnutia.

Očakávané výsledky

- posilnená spolupráca medzi samosprávou a občianskou spoločnosťou, vytvorené a efektívne fungujúce medzisektorové partnerstvá;
- zvýšená úroveň vedomostí a povedomia občanov a zamestnancov samosprávy v oblasti participácie, komunikácie a spolupráce;
- vytvorené podmienky pre aktívnu účasť občanov a posilnená úloha komunit v spravovaní verejných záležitostí, vrátane využívania verejných zdrojov, a zabezpečenie plného uplatňovania právneho štátu;
- zvýšená transparentnosť a verejná účasť v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe;
- posilnená kapacita a spolupráca v regióne na tvorbe a implementácii rozvojových politík a programov;
- zvýšená miera a efektívnosť participácie sociálno-ekonomických partnerov a zástupcov občianskej spoločnosti na tvorbe, implementácii a monitoringu verejných politík, vrátane zapojenia marginalizovaných a zraniteľných skupín a mládeže.

Bezpečné fyzické prostredie obcí, miest a regiónov

Hlavným cieľom tejto aktivity je predchádzanie problémovým javom a napätiu v komunitách obcí a regiónov, zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov, prevencie kriminality, poskytovania služieb a pomoci pre obeť trestných činov, zvýšenia povedomia a informovanosti občanov.

Očakávané výsledky:

- dobudovaná bezpečnostná infraštruktúra pre prevenciu kriminality;
- zvýšená informovanosť občanov (hlavne rizikových skupín obyvateľstva) v oblasti prevencie kriminality;
- zlepšenie prístupu k službám zameraným na pomoc obetiam trestných činov a potencionálnym obetiam trestných činov;
- zvýšené povedomie o demokracii, inštitúciách demokratického štátu, ľudských právach;
- zvýšená kapacita samosprávy predchádzať radikalizácii a ďalším nežiaducim spoločenským javom a schopnosť pracovať s rizikovými zložkami populácie v mestskom aj vidieckom prostredí;
- zvýšená mediálna a informačná gramotnosť a úroveň kritického myslenia občanov a zamestnancov samospráv;
- vypracované analýzy bezpečnostnej situácie, miestne a regionálne deradikalizačné stratégie a ich pravidelný monitoring;
- zlepšenie infraštruktúry regionálnych letísk v lokalitách centier cestovného ruchu národného významu a verejných letísk s kritickým stavom bezpečnosti letovej prevádzky.

Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas

Hlavným cieľom tejto aktivity je zvýšenie záujmu občanov o pohybové aktivity v mestách a obciach a vytvorenie nových príležitostí trávenia voľného času, a to za účelom podpory zdravého životného štýlu občanov, spoločenského/komunitného rozvoja a prevencie kriminality. Implementáciou tejto aktivity sa prispeje k zvýšeniu pohybových aktivít občanov všetkých vekových skupín, čoho dôsledkom je zdravšia spoločnosť a lepšie začlenenie občanov do sociálnych skupín. Tieto ciele budú naplnené prostredníctvom opatrení na budovanie regionálnej športovej infraštruktúry, ktorá bude k dispozícii verejnosti pre ich pohybové a športové aktivity,

s cieľom podpory medzigeneračného stretávania sa a trávenia voľného času komunit žijúcich v blízkosti športovísk, vrátane seniorov, či zdravotne postihnutých občanov.

Očakávané výsledky:

- rekonštrukcia a výstavba športovej infraštruktúry a rekreačných cyklistických trás, infraštruktúry pre cyklistickú dopravu;
- zvýšenie množstva a kvality miestnej infraštruktúry, slúžiacej pre pohybové, športové a voľno-časové aktivity všetkých vekových skupín;
- získanie vhodných návykov u detí na disciplínu, zodpovednosť, integritu, fair-play a spoluprácu;
- masovejšie využívanie kapacít v podporených objektoch, nárast počtu osôb zapojených do pohybových a voľnočasových aktivít v rámci komunit, s dôrazom na prácu s mládežou;
- skvalitnenie analytických a štatistických zdrojov v oblasti vplyvu pohybových aktivít na životný štýl občanov.

Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch

Podpora kultúrneho dedičstva, komunitného rozvoja a udržateľného cestovného ruchu by mala byť orientovaná na revitalizáciu územia, odbornú infraštruktúru, vybavenie a rozvoj destinačného manažmentu regiónov s využitím ich endogénneho potenciálu a prostredníctvom zvyšovania povedomia návštevníkov i obyvateľov daného územia. Aktíva, ktoré v území existujú, je potrebné zveľaďovať, ako jeden z najdôležitejších prvkov pri rozvoji lokálnych ekonomík, najmä v regiónoch s nízkym potenciálom rastu priemyselných odvetví. Súčasťou podpory by mala byť koordinácia existujúcich aktivít v území, pri reflektovaní existujúcich príležitostí a aktívne iniciovanie vzniku nových pre vylepšenie alebo udržanie konkurenčnej výhody danej destinácie.

To zahŕňa investície zamerané na zachovanie, modernizáciu a budovanie turistickej infraštruktúry, ktorá umožní prepájanie atraktivít prírodného a kultúrneho dedičstva v území, ako aj investície na obnovu národných kultúrnych pamiatok a ich efektívnejšie a intenzívnejšie využívanie, podporu ostatnej kultúrnej infraštruktúry, vrátane sakrálnej, historických a prírodných lokalít, pamiatkových objektov a nevyužívaných objektov, s dôrazom na popularizáciu tradícií a histórie, umenia a kultúry s cieľom posilniť ich edukatívny potenciál, zvýšiť atraktivitu a rozvoj regiónov, digitalizovať a zlepšiť podmienky pre kultúru, umenie a komunitné aktivity.

Dôraz bude kladený na širšie sprístupňovanie kultúrneho a prírodného dedičstva verejnosti, pridanú hodnotu vo vzťahu k vzdelávaniu obyvateľov a kreatívnemu priemyslu, podporu rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín a komunitný rozvoj v území.

Cieľom aktivít je vytvorenie komplexnej turistickej infraštruktúry, budovanie zázemia pre zachovanie a rozvoj hmotného i nehmotného kultúrneho dedičstva s cieľom vyváženého rozvoja územia s pozitívnymi dopadmi na komunitný rozvoj, miestnu, či regionálnu zamestnanosť a miestne podnikateľské prostredie.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie ekonomického prínosu cestovného ruchu v regiónoch;
- zlepšenie stavebno-technického stavu a vybavenia kultúrnych pamiatok, kultúrnej infraštruktúry v regiónoch vrátane sakrálnej, historických lokalít a pamiatkových objektov v regiónoch;
- obnova národných kultúrnych pamiatok, vrátane kultúrnych a prírodných pamiatok zaradených v zozname svetového dedičstva UNESCO;
- zlepšenie stavu nevyužívaných objektov a ich využitie pre rozvoj miestnych komunit;
- posilnenie úlohy kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnej inklúzii a sociálnych inováciách;
- revitalizácia pamätníkov a ich vybavenie na aktivity prispievajúce k ochrane kultúrneho dedičstva;
- revitalizácia verejných priestranstiev – krajinných architektonických budov s tvorbou zelenej infraštruktúry v mestách a dedinách, vrátane modernizácie technickej infraštruktúry na verejných priestranstvách;
- vytvorenie komplexnej turistickej ponuky v regiónoch a budovanie analytických a štatistických zdrojov v oblasti pohybu návštevníkov a verejnosti;
- zlepšenie dostupnosti regionálnych, turisticky zaujímavých destinácií a zlepšenie informovanosti o nich;
- zvýšenie interaktivity prezentovaných informácií a posilnenie turisticko-edukačného potenciálu kultúrnych a prírodných aktív cestovného ruchu.

Európske hlavné mesto kultúry 2026

Zámerom je povzbudiť obyvateľov aj turistov, aby častejšie navštevovali národné kultúrne pamiatky vrátane kultúrnych a prírodných pamiatok, ktoré sú zapísané na zozname svetového dedičstva UNESCO, a venovali sa

kultúrnym a voľnočasovým aktivitám. Osobitný príspevok bude vyčlenený pre konkrétne mesto, ktoré bude hostiť podujatia Európskeho hlavného mesta kultúry 2026.

Aktivity podporené v rámci CP 5 budú doplnkovým zdrojom príspevku k iným špecifickým cieľom podporujúcim integrovaný územný rozvoj.

FOND NA SPRAVODLIVÚ TRANSFORMÁCIU (FST)

Fond: FST

FST sa bude zameriavať na podporu území (hospodárska diverzifikácia území), ktoré sú najviac postihnuté prechodom ku klimatickej neutralite s cieľom zabrániť nárastu regionálnych rozdielov a podporiť aktívne začleňovanie pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie v regióne a ich rekvalifikáciu. Na Slovensku majú potenciál byť podporené v rámci FST tri regióny, a to: Trenčiansky región (konkrétne región horná Nitra), Banskobystrický kraj a Košický kraj, pričom konkrétne územia budú presnejšie vymedzené v Pláne spravodlivej transformácie územia SR.

V ďalších častiach sú jednotlivé piliere (Hospodárska diverzifikácia, Udržateľné životné prostredie a Kvalita života a sociálna infraštruktúra) sú rozdelené po každom regióne zvlášť kvôli bližšej špecifikácii. Navrhované opatrenia prispievajú k naplneniu špecifických cieľov a zámerov definovaných na európskej aj národnej úrovni. Zatiaľ čo v prvej kapitole Partnerskej dohody sú popísané konkrétne výzvy, ktorým regióny čelia, v tejto časti sú uvedené opatrenia na riešenie týchto výziev, ako aj očakávané výsledky, ktoré by sa týmito opatreniami mali dosiahnuť.

Opatrenia v rámci I. piliera Hospodárska diverzifikácia prispievajú k napĺňaniu strategických cieľov stanovených v Stratégii výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027. Medzi strategické ciele, ktoré budú podporené navrhovanými opatreniami, patrí najmä zvýšenie počtu osôb zamestnaných vo VVaI (cieľová hodnota: 24 000 do roku 2027) a zvýšenie podielu výdavkov súkromného sektora na výskume a vývoji vo vzťahu k HDP (cieľová hodnota: 0,86 % do roku 2027). Opatrenia v konečnom dôsledku prispievajú aj k zvýšeniu zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 až 64 rokov na 76,5 % do roku 2030.

Opatrenia v rámci II. piliera Udržateľné životné prostredie prispievajú k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 a strategických cieľov prechodu EÚ na uhlíkovú neutralitu do roku 2050, ako aj nových cieľov EÚ v oblasti klímy v rámci balíka Fit for 55. Okrem toho tieto opatrenia prispievajú k plneniu národných cieľov stanovených v NECP (Integrovaný národný energetický a klimatický plán 2021-2030), ako aj k cieľom definovaným v ďalších strategických dokumentoch, ako sú Envirostratégia 2030 a Program predchádzania vzniku odpadu SR a Program odpadového hospodárstva SR. Konkrétne výsledky aktivít prispievajú k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov (-55 % do roku 2030), národného cieľa zvýšením celkového podielu obnoviteľných zdrojov energie (19,2 % do roku 2030) a podielu obnoviteľných zdrojov energie (OZE) v doprave (14 % do roku 2030). Okrem toho výsledky podporovaných činností prispievajú k dosiahnutiu národných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti (30,3 % do roku 2030).

Opatrenia v rámci III. piliera Kvalita života a sociálna infraštruktúra prispievajú k ambicióznym cieľom EÚ v rámci Akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv tým, že do roku 2030 zvýšia účasť dospelých na vzdelávaní a odbornej príprave na úroveň 60 %. Cieľom tohto piliera je tiež zvýšiť pripravenosť pracovnej sily na výzvy súvisiace so zmenami na trhu práce v dôsledku transformácie. Opatrenia v rámci tohto piliera budú dopĺňať opatrenia ESF+ najmä v rámci zvyšovania kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, zlepšovania prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám vo vzdelávaní, odbornej príprave a službám celoživotného vzdelávania, podpore aktívneho začleňovania s cieľom podporiť rovnosť príležitostí, aktívnej účasti a lepšej zamestnateľnosti, sociálno-ekonomickej integrácie zraniteľných skupín ľudí, najmä z hľadiska výziev súvisiacich s transformáciou.

Región horná Nitra

I. pilier: Hospodárska diverzifikácia

Hlavným cieľom tohto piliera je riešiť priamy dôsledok transformácie, ktorým je výrazná strata pracovných miest spôsobená ukončením ťažby uhlia a jeho spaľovania v elektrárni. To povedie k priamej strate viac ako 2 200 pracovných miest. Ďalší problém regiónu súvisí s odlivom mladých ľudí. Štatistické údaje o počte obyvateľov potvrdzujú v posledných rokoch trend vyľudňovania regiónu, preto je dôležité prijať opatrenia na vytvorenie

nových atraktívnych pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou. Okrem toho región čelí problému nižšej dostupnosti príležitostí v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a nižšej aktivity MSP v regióne.

Opatrenia v rámci tohto piliera preto podpora rozvoj nových hospodárskych odvetví s cieľom vytvoriť pracovné miesta, podporiť začínajúce podniky (start-upy) a rozvoj MSP, s cieľom nahradiť pracovné miesta, ktoré zaniknú v ťažobnom priemysle a energetike. Opatrenia v tomto pilieri podpora aj výskum, vývoj a inovácie, ktoré tiež prinesú nové pracovné príležitosti pre uchádzačov o zamestnanie s vysokou kvalifikáciou a zlepšia inovačný potenciál miestnych podnikov. Podpora osobitne rieši potrebu vytvoriť nové príležitosti pre mladú generáciu, ktorá si už nenájde zamestnanie v upadajúcom ťažobnom sektore. Podpora bude tiež zameraná na investície do digitálnej pripojiteľnosti, ktorá je v regióne obmedzená.

Očakávané výsledky:

- vytvorenie nových pracovných miest a nových príležitostí pre mladú generáciu, ako aj pre zamestnancov v ťažobnom priemysle;
- zlepšenie pozície MSP v regióne, podpora digitalizácie a zlepšenie podmienok pre rozvoj nových podnikov, vrátane start-upov;
- zvýšené inovačné aktivity MSP v regióne vďaka podpore projektov, ktoré sa sústreďujú na vznikajúce ekonomické oblasti v regióne, ako aj na nové odvetvia hospodárstva;
- vyššia úroveň inovácií, výskumu a vývoja v regióne;
- lepšia spolupráca medzi MSP a centrami výskumu, vývoja a inovácií v inovačnom ekosystéme.

II. pilier: Udržateľné životné prostredie

Druhý pilier osobitne rieši potreby a príležitosti súvisiace so sanáciou a zmenou využitia priemyselných areálov baníckych a energetických spoločností. V regióne horná Nitra bolo identifikovaných celkovo sedem priemyselných oblastí, ktoré sú ovplyvnené predošlými aktivitami súvisiacimi s ťažbou uhlia a energetikou. Tieto územia budú musieť prejsť náležitou transformáciou, aby v blízkej budúcnosti slúžili rozvoju regiónu. Región sa okrem toho musí vyrovnat' s potrebou nanovo rozvíjať energetický sektor po ukončení činnosti uhoľnej elektrárne Nováky, pričom bude potrebné vybudovať nové zdroje tepla. Ďalší problém sa týka energetickej chudoby. Podľa nezávislej štúdie hodnotiacej aktuálny stav verejných a rezidenčných budov je v regióne vysoký potenciál pre úspory energie, ktorý je väčší než 50 % súčasnej spotreby.

Druhý pilier podporí opatrenia adresujúce negatívny environmentálny dopad ťažby uhlia a výroby energie spaľovaním uhlia v regióne a podporí zavádzanie nových udržateľných energetických riešení v súlade s cieľmi prechodu na klimatickú neutralitu. Cieľom opatrení je nanovo rozvinúť súčasné priemyselné územia pre nové využitie, čo by mohlo zahŕňať nový rozvoj opustených priemyselných parkov na nové komerčné a rezidenčné zóny, zóny s rekreačnými a kultúrnymi funkciami (pri zachovaní priemyselného technického dedičstva), prípadne na poľnohospodárske účely. Rovnako je cieľom intervencie zamerať sa na podporu nových príležitostí v novovznikajúcich sektoroch a technológiách, ako je napríklad vodíková technológia a skladovanie energie, ktoré môžu využiť existujúcu priemyselnú infraštruktúru v regióne, nanovo rozvinúť priemyselné oblasti a umožnia rozvoj udržateľných železníc a miestnej verejnej dopravy v regióne. Opatrenia v oblasti projektov energetickej efektívnosti sú úzko prepojené na možný nárast podielu OZE v projektoch nového diaľkového vykurovania.

Očakávané výsledky:

- zníženie rizika energetickej chudoby a zvýšená energetická hospodárnosť verejných a rezidenčných budov;
- odstránenie environmentálnych záťaží a iných negatívnych dopadov na životné prostredie a opätovné využitie pôdy po ťažbe uhlia, ktorá v súčasnosti nie je využívaná;
- zlepšenie obehového hospodárstva;
- zvýšený podiel OZE v konečnej energetickej spotrebe a využívanie vodíka;
- vyššia podpora udržateľnej miestnej dopravy.

III. pilier: Kvalita života a sociálna infraštruktúra (opatrenia v rámci tohoto piliera sa doplnia o opatrenia z ESF+)

Región čelí veľkým výzvam vzhľadom na očakávanú stratu pracovných miest v dôsledku prechodu od ťažby a spaľovania uhlia k nízkouhlíkovému hospodárstvu. Analýza situácie v regióne poukazuje na veľký nesúlad medzi súčasnou štruktúrou vzdelávania obyvateľstva a požiadavkami pracovného trhu. Bude potrebné rekvifikovať veľký počet uchádzačov o prácu, ktorí si budú musieť nájsť nové pracovné miesto. V niektorých prípadoch bude potrebné aktivovať sociálnu záchranú sieť, aby sa predišlo negatívnym sociálnym dopadom masívneho prepúšťania. Po ukončení činnosti ťažkého priemyslu a spustení nových projektov v kontexte

hospodárskej diverzifikácie bude ešte dôležitejšie zosúladiť vzdelanie a zručnosti s novými potrebami trhu práce. Ďalšou veľkou výzvou v regióne je odliv mladých ľudí. V neposlednom rade, ťažba a spaľovanie uhlia má výrazný negatívny environmentálny dopad na zdravie ľudí v regióne (výskyt respiračných a onkologických chorôb, vysoký index invalidity).

Opatrenia v rámci tohto piliera zahŕňajú podporu pre zlepšenie vzdelávania v regióne s cieľom pripraviť novú pracovnú silu na nové pracovné miesta a podporu zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie existujúcej pracovnej sily vrátane nových hospodárskych odvetví. Okrem toho zahŕňajú posilnenie sociálnej podpory a sociálnych služieb pre zraniteľné skupiny ľudí, ktorí budú ovplyvnení ukončením ťažby a spaľovania uhlia, konkrétne ľudí, ktorí stratia prácu a môžu potrebovať podporu sociálnych služieb alebo podporu na trhu práce. Dôležité sú aj opatrenia, ktoré by mali riešiť celkovú atraktivitu regiónu z hľadiska kvality života, najmä pre mladú generáciu v oblasti vzdelávania, sociálnych, športových a kultúrno-kreatívnych aktivít. Tieto opatrenia dopĺňajú opatrenia I. piliera týkajúce sa atraktívnych pracovných príležitostí pre mladých ľudí. Okrem toho sa opatrenia v rámci tohto piliera zaoberajú zdravotnou situáciou obyvateľstva, ktorá bola negatívne ovplyvnená desaťročiami priemyselnej výroby a výrobou energie z uhlia a následným znečistením životného prostredia. Podpora zahŕňa oblasť zdravotnej starostlivosti vrátane tradície liečebných kúpeľov v regióne.

Očakávané výsledky:

- vyššia atraktivita regiónu v oblasti kvality života, najmä pre mladú generáciu, čo povedie k zníženiu trendu vyľudňovania regiónu;
- zvýšenie atraktívnosti okresov pre obyvateľov a turistov;
- zvýšená spolupráca vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi zameraná najmä na výskum, vývoj a inovácie;
- odstránenie nesúladu medzi zručnosťami uchádzačov o zamestnanie a zručnosťami, ktoré vyžadujú pracovné príležitosti, prostredníctvom zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie;
- zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva, vrátane kvalitnejšej zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Košický kraj

I. pilier: Hospodárska diverzifikácia

Cieľom I. piliera je reagovať na hlavné výzvy regiónu súvisiace s potrebami existujúceho hospodárskeho ekosystému ohrozeného prechodom na klimatickú neutralitu. Nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí pre mladú generáciu, nízka úroveň hospodárskej diverzifikácie a podnikateľskej aktivity MSP budú pokryté aktivitami zameranými na podporu zakladania podnikov, podporu start-upov a akceleráciu podnikania v nových odvetviach. Podpora FST sa zameria na investície do MSP vrátane mikropodnikov a start-upov, čo povedie k diverzifikácii a modernizácii hospodárstva a jeho rekonverzii. Podporované aktivity povedú aj k vytvoreniu podnikateľských inkubátorov, co-workingových centier, technologických centier a hubov s cieľom motivovania mladých ľudí k podnikaniu.

Opatrenia zlepšia diverzifikáciu miestneho hospodárstva a znížia jeho závislosť od priemyslu. Podporia tiež zachovanie existujúcich pracovných miest, pokiaľ sa zabráni ich strate v dôsledku dekarbonizácie. Podporené budú tiež MSP, začínajúce podniky (start-upy) a podnikanie, ktoré povedie k celkovému zvýšeniu ich aktivity v regióne a zníženiu závislosti regiónu od veľkých podnikov. Osobitný dôraz sa bude klásť na vytváranie pracovných miest v existujúcich, nových alebo revitalizovaných brownfieldoch.

Výzva regiónu spojená s nízkym využitím potenciálu v oblasti VVaI bude pokrytá podporou interdisciplinárneho výskumu a inovácií a ich aplikáciou v praxi so zameraním na nové odvetvia, podporou spolupráce v oblasti výskumu a inovácií prostredníctvom inovačných a technologických centier, ale aj podporou výskumu a inovácií v podnikoch. Opatrenia podporia aj existujúce aktivity v oblasti VVaI so zameraním na čistú energiu (vodíkové a batériové technológie), obehové hospodárstvo, energetickú efektívnosť, inteligentné siete, skladovanie energie a rozvoj a zavádzanie internetu vecí.

Očakávané výsledky:

- vyšší počet inovatívnych pracovných miest poskytujúcich atraktívne pracovné príležitosti pre mladú generáciu;
- vyššia úroveň inovácií, digitalizácie a využívanie nových technológií v odvetví MSP;
- zlepšenie prepojenia a spolupráce medzi výskumnými inštitúciami, podnikmi a inými aktérmi v regióne;
- zlepšená inovačná infraštruktúra a dostatočné šírenie informácií medzi aktérmi v oblasti VaI;
- vyššia technologická a digitálna transformácia podnikov a miera inovatívnosti v MSP v regióne;
- zvýšená diverzifikácia a odolnosť hospodárstva.

II. pilier: Udržateľné životné prostredie

Cieľom II. piliera je prispieť k riešeniu hlavných výziev regiónu, z hľadiska nízkeho využívania potenciálu OZE, vysokej úrovne znečistenia, nedostatkov v obehovom hospodárstve, nízkej energetickej hospodárnosti budov a rastúceho počtu opustených priemyselných areálov. Výzvy regiónu budú adresované opatreniami zameranými na podporu obehového hospodárstva a výrobu energie z OZE vrátane podpory výroby zeleného vodíka. Podporované opatrenia, ktoré budú viesť k odstraňovaniu environmentálnych zátŕaží a negatívnych vplyvov spôsobených spaľovaním uhlia, spočívajú v podpore konverzie a sanácie znečistených lokalít priemyselným a energetickým odvetvím. Opatrenia budú zamerané aj na znižovanie emisií skleníkových plynov prostredníctvom energetickej hospodárnosti budov a podpory miestnej elektromobility a bezemisnej mobility.

Opatrenia sa zameriavajú osobitne na potrebu reagovať na postupné ukončenie výroby energie a tepla z fosílnych palív v regióne, pričom vzniknutú medzeru vo výrobe energie možno odstrániť kombináciou intervencií v oblasti energetickej efektívnosti a využívaním potenciálu obnoviteľných zdrojov energie (geotermálna, solárna energia). Zároveň sa opatrenia zameriavajú aj na podporu inteligentných opatrení a inovatívnych riešení na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov a inteligentné využívanie zdrojov energie v mestách a regióne. Okrem toho postupné ukončovanie spaľovania uhlia vytvorí príležitosti na sanáciu územia a obnovu opustených areálov v priemyselnom komplexe elektrárne Vojany. Projekty vytvoria dočasné aj udržateľné pracovné miesta, a tým čiastočne vykompenzujú stratu pracovných miest v upadajúcich, emisne náročných odvetviach. Okrem toho investície do inovatívnych projektov dekarbonizácie a vodíkových projektov v regióne vytvoria ďalšie pracovné miesta v nových odvetviach hospodárstva. Tieto opatrenia majú strategický význam pre ďalšiu diverzifikáciu a modernizáciu miestneho hospodárstva od priemyselných činností, zvýšenie atraktivity regiónu pre mladých ľudí a zlepšenie kvality života.

Očakávané výsledky:

- zvýšené zavádzanie OZE a využívanie vodíka;
- znížená zraniteľnosť voči energetickej chudobe zlepšením energetickej hospodárnosti verejných a iných budov;
- sanácia a revitalizácia oblastí zasiahnutých environmentálnymi dopadmi spôsobenými výrobou elektriny a tepla z uhlia.

III. pilier: Kvalita života a sociálna infraštruktúra (opatrenia v rámci toho piliera doplnia opatrenia ESF+)

V Košickom kraji je významný podiel ľudí zamestnaných v priemysle vrátane uhlíkovo náročných odvetví. V dôsledku realizácie dekarbonizačných projektov sa v regióne očakáva nárast počtu zaniknutých pracovných miest. Jedným z kľúčových problémov v regióne je nízka pripravenosť pracovníkov a nesúlad zručností pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie s budúcimi potrebami trhu práce, ako aj nedostatočná úroveň vzdelania s ohľadom na potenciál v nových technológiách a odvetviach a rozvíjajúcich sa odvetviach v regióne (vrátane IT sektora).

Prioritou aktivít v rámci tohto piliera je preto podpora rozvoja nových zručností pre rozvíjajúce sa odvetvia hospodárstva s cieľom pripraviť budúcu generáciu pracovnej sily. Ide o podporu pre komplexné vzdelávanie v nových technológiách a obehovom hospodárstve (vodík, batérie, materiály, digitalizácia, dátová veda, robotika), podporu kurzov, školení a rekvalifikácie na zlepšenie zamestnateľnosti a podporu kariérneho poradenstva a pomoci na trhu práce. Cieľom opatrení je predovšetkým pripraviť uchádzačov o zamestnanie na nové pracovné miesta v nových hospodárskych odvetviach vznikajúcich ako náhrada za pracovné príležitosti v upadajúcom oceliarskom odvetví a rozvíjať zručnosti potrebné pre nové technológie, ako sú dekarbonizačné technológie, čistá energia, vodík, skladovanie energie a digitalizácia. Okrem toho vzniknú nové pracovné príležitosti pre mladú generáciu, ktorá už v oceliarskom priemysle nenájde dostatok pracovných príležitostí. Takéto pracovné príležitosti budú spojené s novými zručnosťami, ktoré sa budú rozvíjať a podporovať v rámci I. piliera.

Očakávané výsledky:

- zvýšená atraktivita subregiónov pre obyvateľov, ako aj pre turistov;
- vytvorenie nových atraktívnych pracovných príležitostí mimo priemyselného odvetvia pre mladú generáciu, ako aj pre zamestnancov ohrozených nezamestnanosťou v procese klimatickej transformácie;
- lepší súlad zručností s aktuálnym dopytom po kvalifikovanom personále, zníženie štruktúrálnej nezamestnanosti budovaním kapacít absolventov so zručnosťami potrebnými v budúcnosti – v súvislosti s digitalizáciou, vodíkovými technológiami alebo dátovými vedami;
- vyšší potenciál rozvíjajúcich sa odvetví;
- znížený odliv mladých talentov z regiónu.

Bankobystrický kraj

I. pilier: Hospodárska diverzifikácia

Jedným z kľúčových problémov v regióne je nízky podiel MSP na celkovej zamestnanosti. Hoci podiel MSP v celom kraji je 76 %, v okresoch Žiar nad Hronom a Revúca je výrazne nižší (68 %, resp. 55 %), teda pod celoslovenským priemerom. To vedie k nízkej diverzifikácii miestneho hospodárstva a jeho závislosti od priemyslu. Vo všeobecnosti je nízka aj aktivita malých a stredných podnikov, keďže takmer 70 % MSP vykazuje nízky zisk (pod 5 %), alebo vytvára stratu. Ďalší problém súvisí s rizikom vyľudňovania. Banskobystrický kraj má najnižšiu priemernú dĺžku života mužov a najväčší úbytok obyvateľstva (v rokoch 2007 až 2018 stratil viac ako 2 % obyvateľstva). Tento úbytok bol spôsobený najmä negatívnym migračným saldom, predovšetkým mladých ľudí.

Opatrenia sú preto zamerané na rozvoj nových hospodárskych odvetví, vytváranie nových pracovných miest v týchto hospodárskych odvetviach, podporu začínajúcich podnikov (start-upov), rozvoj MSP, vytváranie pracovných miest pre nízkokvalifikovaných pracovníkov a pracovných miest vo vidieckych oblastiach. Nové pracovné príležitosti najmä vo vidieckych oblastiach by preto mali stabilizovať región a riešiť problém vyľudňovania a krízy ľudského kapitálu. Okrem toho sú opatrenia zamerané na podporu digitalizácie, výskumnej spolupráce zameranej na nové technológie, ako aj existujúcich činností v oblasti VVaI. Zároveň sa tento pilier zameriava na podporu ekoturizmu v regióne s cieľom zvýšiť dopyt po službách ekoturizmu, a tým podporiť tvorbu nových pracovných miest v tomto odvetví.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie hospodárskej diverzifikácie miestnej ekonomiky, najmä vo vidieckych oblastiach, ktorá povedie k zvýšeniu kvality života;
- vytváranie nových pracovných miest vo vidieckych oblastiach v tradičných alebo perspektívnych odvetviach, ako je cestovný ruch, lesníctvo alebo poľnohospodárstvo;
- zvýšenie aktivity MSP v regióne a vyšší podiel MSP na zamestnanosti;
- zníženie nezamestnanosti vrátane štrukturálnej nezamestnanosti súvisiacej s prechodom na klimatickú neutralitu;
- zlepšenie prepojenia a spolupráce medzi univerzitami, výskumom a vývojom a podnikmi;
- zvýšenie transferu inováčných riešení a technológií do miestnych podnikov;
- implementácia koncepcie udržateľného cestovného ruchu a ekoturizmu;
- zvýšenie digitálnej pripojiteľnosti;
- zvýšenie atraktivity regiónu a zníženie negatívneho migračného trendu.

II. pilier: Udržateľné životné prostredie

Región čelí riziku energetickej chudoby. Región má potenciál znížiť spotrebu tepla vo verejných budovách v regióne až o 70 %. Potenciál na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov je preto významný. Okrem toho má región potenciál znížiť emisie CO₂ v sektore dopravy, ktorý má najvyšší podiel emisií spomedzi sektorov, ktoré nie sú zahrnuté do mimo európskeho systému obchodovania s emisiami skleníkových plynov (ETS). Región patrí k najviac znečisteným regiónom Slovenska a niektoré okresy majú značné problémy so znečistením ovzdušia, ktoré sú spôsobené priemyselnou dopravou a spaľovaním tuhých palív. Predpokladá sa, že emisie CO₂ výlučne v sektore dopravy sa v období 2020 – 2030 podľa rôznych scenárov zvýšia o 0,05 až na 0,17 mil. ton.

Opatrenia sa preto zameriavajú na podporu realizácie miestnych projektov elektromobility a bezemisnej mobility, ktoré by mohli prispieť k úsporám emisií skleníkových plynov v sektore dopravy. Opatrenie sa zameria na miestnu mobilitu (mestskú dopravu), napríklad na zavádzanie ekologických vozidiel do verejnej dopravy, infraštruktúru pre elektromobilitu alebo projekty na podporu alternatívnych foriem dopravy, ako je napríklad cyklistická doprava. Opatrenia budú zamerané tiež na podporu modernizačných projektov v oblasti energetickej efektívnosti, podporu OZE vrátane využívania biomasy a inovácií v rámci energetickeho a priemyselného sektora. Opatrenia sú zamerané na zlepšenie životného prostredia a zmiernenie klimatických dopadov, kvalitu života a na zníženie jeho uhlíkovej stopy zo sektorov mimo EÚ ETS. S ohľadom na nedávno realizované dekarbonizačné opatrenia emitentov v regióne je súčasný potenciál na zníženie emisií CO₂ zo zariadení EÚ ETS do roku 2030 bez výraznejšieho zavádzania nových technológií pomerne obmedzený.

Očakávané výsledky:

- zvýšené využívanie alternatívnych foriem dopravy;
- zlepšenie energetickej hospodárnosti verejných budov;
- lepšie využitie potenciálu regiónu v oblasti využívania OZE vrátane biomasy ako alternatívnych zdrojov energie, čo povedie k zníženiu rizika spojeného s energetickou chudobou;

- sanácia environmentálnych záťaží spôsobených priemyselnou výrobou;
- zvýšené využívanie zelených technológií v cestovnom ruchu podporujúce uplatňovanie konceptu trvalo udržateľného cestovného ruchu.

III. pilier: Kvalita života a sociálna infraštruktúra (opatrenia v rámci tohto piliera budú dopĺňať opatrenia ESF+)

Medzi hlavné výzvy regiónu patrí vyľudňovanie, nízka atraktivita regiónu pre mladú generáciu a nedostatočná pripravenosť regiónu na budúce výzvy. Kľúčovým problémom regiónu je tiež nedostatočná úroveň zručností uchádzačov o zamestnanie. Viac ako polovica uchádzačov o zamestnanie na pracovnom trhu má stredné odborné vzdelanie, nasledujú uchádzači so základným vzdelaním (30 % uchádzačov). V regióne je prebytok uchádzačov len so základným vzdelaním, čo vytvára výrazný nesúlad s potrebami na trhu práce.

Opatrenia sú preto zamerané na rozvoj a zlepšenie zručností v oblasti obehového a digitálneho hospodárstva a ďalších zručností budúcnosti. Opatrenia podporia aj nové školiace a študijné programy zamerané na nové zručnosti v nových odvetviach a technológiách, nové školiace a vzdelávacie centrá na univerzitách, ako aj v iných inštitúciách a podnikoch vrátane národných vzdelávacích programov a programov zameraných na prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie. Opatrenia môžu podporiť aj spoluprácu medzi MSP, univerzitami a strednými odbornými školami.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie zosúladenie zručností s aktuálnym dopytom po nekvalifikovanom personáli a zníženie štrukturálnej nezamestnanosti;
- zvýšenie atraktivity regiónu;
- lepšia pripravenosť a zvýšenie odolnosti pracovnej sily voči rýchlym zmenám na trhu práce;
- zvýšenie digitálnej, obehovej a finančnej gramotnosti;
- zlepšenie prepojenia a spolupráce medzi MSP, univerzitami a strednými odbornými školami.

2.2 Koordinácia, vymedzenie a komplementárnosť medzi fondmi, v prípade relevantnosti koordinácia medzi národnými a regionálnymi programami - čl.11 ods. 1, písm. b) bod (ii) VN

Implementačná štruktúra

Operácie financované z EFRR (cieľa Investovanie pre rast a zamestnanosť), ESF+, KF a FST budú realizované prostredníctvom jedného programu Slovensko na obdobie 2021 – 2027 (Program Slovensko). Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) bude zodpovedné za prípravu strategických plánov SPP, ako aj za implementáciu EMFAF. MPRV SR bude riadiacim orgánom pre Operačný program Rybné hospodárstvo na roky 2021 – 2027. MV SR bude zastrešovať implementáciu Azylového, migračného a integračného fondu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory riadenia hraníc a vízovej politiky.²⁷

Riadiacim orgánom pre Program Slovensko je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR), ktoré je zodpovedné aj za riadenie a realizáciu programov cezhraničnej spolupráce, podporovaných z EFRR. MIRRI SR bude delegovať výkon právomocí na 10 sprostredkovateľských orgánov²⁸

Hlavnými kompetenciami **riadiaceho orgánu** sú:

- programovanie a príprava riadiacej dokumentácie na úrovni programu v súčinnosti so sprostredkovateľskými orgánmi a relevantnými ministerstvami (MPSVR SR pre implementáciu aktivít ESF+) v spolupráci s RO a SO pre ESF+);
- koordinácia a usmerňovanie sprostredkovateľských orgánov; krízové riadenie; správa IT monitorovacieho systému; monitorovanie a hodnotenie v spolupráci s relevantnými ministerstvami (MPSVR SR pre monitorovanie a hodnotenie aktivít ESF+);
- prípravy výziev, písomných vyzvaní, výberu operácií a implementácie projektov v oblastiach, pre ktoré nie je určený sprostredkovateľský orgán v spolupráci s relevantným ministerstvom.

²⁷ Uznesenie vlády SR č. 329 z 27. mája 2020 k návrhu na určenie orgánov zodpovedných za koordináciu, riadenie, kontrolu a audit Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu, Azylového a migračného fondu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku v programovom období 2021 – 2027.

²⁸ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26553/1>.

Medzi kompetencie **sprostredkovateľských orgánov** patrí: spoluúčasť na programovaní a príprava riadiacej dokumentácie na úrovni programu, príprava výziev a písomných vyzvaní; výber operácií; zabezpečovanie implementácie projektov (s výnimkou procesu kontroly verejného obstarávania vykonávaným Úradom pre verejné obstarávanie) v oblastiach pôsobnosti sprostredkovateľského orgánu.

Medzi hlavné úlohy Úradu pre verejné obstarávanie ako sprostredkovateľského orgánu patria: spolupráca s riadiacim orgánom pri príprave riadiacej dokumentácie pre oblasť kontroly zákaziek; zabezpečenie kontroly zákaziek vrátane overovania hospodárnosti výdavkov na tieto zákazky.

Delegované úlohy budú podrobne vymedzené v zmluvách o vykonávaní časti úloh riadiaceho orgánu sprostredkovateľským orgánom.

Orgány územnej samosprávy budú pôsobiť ako sprostredkovateľské orgány do konca programového obdobia 2014-2020. V programovom období 2021-2027 budú regionálni partneri zapojení do implementácie ITI.

Mechanizmus riadenia IÚI je založený na princípoch partnerstva a viacúrovňové riadenie sa uplatňuje najmä pri príprave, schvaľovaní, vykonávaní, monitorovaní a hodnotení IÚI.

Mechanizmus implementácie integrovaných územných investícií (IÚI) je založený na princípe partnerstva a viacúrovňové riadenie sa uplatňuje najmä pri príprave, schvaľovaní, implementácii, monitorovaní a hodnotení IÚI, ktoré sa vykonáva v partnerstve najmä so zástupcami miestnych samospráv.

Rady partnerstiev sú kľúčovým inštitucionálnym mechanizmom pre stanovenie územných cieľov na regionálnej úrovni prostredníctvom integrovaných územných stratégií (IÚS) a ich implementáciu v OP SK. Kooperačné rady sú kľúčovým inštitucionálnym mechanizmom pre územia UMR.

Pokiaľ ide o tvorbu a implementáciu IÚS a IÚI, **rady partnerstiev** sú zodpovedné najmä za:

- vypracovanie a schválenie IÚS,
- schválenie projektových zámerov,
- koordináciu implementácie IÚS,
- monitorovanie a posudzovanie implementácie IÚS.

V rámci každého vyššieho územného celku (VÚC) existuje osem Rád partnerstva. Vznikajú z iniciatívy VÚC a ich činnosť sa riadi štatútom a rokovacím poriadkom Rady pre spoluprácu UMR.

Kooperačné rady UMR sú zriadené pre 17 území UMR. Ich úloha, štruktúra, zodpovednosť, výkon činností a rozhodovanie sú stanovené v štatúte a rokovacom poriadku Kooperačnej rady UMR.

Štatút a rokovací poriadok Rady partnerstva a Kooperačnej rady UMR schvaľuje MIRRI.

Rada partnerstva a Kooperačná rada UMR pozostávajú z členov zastupujúcich územnú samosprávu, štátnu správu a sociálno-ekonomických partnerov.

Mechanizmus implementácie IÚI vytvárajú osobitné pracovné skupiny s účasťou zástupcov SK8, Združenia miest a obcí Slovenska, Únie miest Slovenska, zástupcov vyšších územných celkov (VÚC) a miest udržateľného mestského rozvoja a MIRRI. Cieľom je doladiť mechanizmus implementácie IÚI prostredníctvom partnerského prístupu.

S cieľom podporiť rozvoj kvalitných projektov plánuje MIRRI vytvoriť a podporovať:

- regionálne centrá MIRRI,
- technické sekretariáty partnerských rád,
- administratívne kapacity miest UMR.

Regionálne centrá ako neoddeliteľná súčasť MIRRI SR predstavujú detašované pracoviská v území zabezpečujúce výkon kompetencií RO pre OP SR podľa riadiacej dokumentácie pre programové obdobie 2021 – 2027 (napr. kontrola na mieste, kontrola monitorovacích správ, archivácia) pre subjekty mimo IÚI. Vo vzťahu k IÚI sa má vykonávať len kontrola kvality. MIRRI SR zriaďuje sedem regionálnych centier v jednotlivých regiónoch NUTS3, s výnimkou Bratislavského kraja.

Hlavnou úlohou **technických sekretariátov** Rád partnerstva bude podporovať prípravu a realizáciu projektov/integrovaných projektových balíkov, ktoré schvaľuje Rada partnerstva v rámci integrovanej územnej stratégie (IÚS). Technické sekretariáty budú zabezpečovať:

- administratívnu a technickú podporu činností Rady partnerstva,
- podporu pri príprave projektov IÚI v súlade s IÚS na regionálnej úrovni,

- podporu riadenia a implementácie projektov IÚS – vecnú, časovú a finančnú koordináciu realizácie projektov v rámci integrovaných projektov IÚI, monitorovanie na úrovni projektov, finančné riadenie projektov.

Technické sekretariáty Rád partnerstva budú neoddeliteľnou súčasťou VÚC a ich zamestnancami budú zamestnanci VÚC.

Administratívne kapacity (AK) UMR - vo všetkých jadrových mestách, v ktorých sa uplatňujú stratégie udržateľného mestského rozvoja, budú zriadené AK UMR na podporu implementácie stratégií UMR.

Kľúčovou úlohou AK UMR bude pomáhať a podporovať prípravu a realizáciu projektov integrovanej územnej stratégie UMR. Cieľom je zabezpečiť prípravu kvalitných projektov v 17 územiach UMR vytvorením AK v 17 jadrových územiach UMR.

Na úrovni MIRRI SR bude zavedený mechanizmus na zabezpečovanie komplementarít a synergií medzi jednotlivými cieľmi politiky súdržnosti v rámci cieľa Investovanie pre rast a zamestnanosť, ale aj s programami Európskej územnej spolupráce, ako aj medzi EFRR, ESF+, KF a FST, ďalej medzi fondami politiky súdržnosti, inými finančnými nástrojmi EÚ, vnútroštátnymi finančnými nástrojmi, ako aj a Plánom obnovy a odolnosti. (Príloha 4)

Koordinácia podpory MRK

Úrad vlády SR plní úlohu sprostredkovateľského orgánu pre intervencie EFRR a ESF+ súvisiace so špecifickou prioritou MRK. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity ako poradný orgán vlády SR a zároveň vecný koordinátor agendy MRK úzko spolupracuje so SO. Úrad splnomocnenca je zároveň organizačnou súčasťou Úradu vlády SR, ktorá zabezpečuje kvalitnú koordináciu a spoločný postup. V rámci implementácie prístupu MRK bude uplatňovaný prístup zhora nadol v úzkej spolupráci regionálnych a miestnych aktérov.

Dohľad nad celým komplexným integrovaným prístupom MRK bude zabezpečovať štandardný **monitorovací výbor**. Súlad jednotlivých opatrení/aktivít bude zabezpečovať **Výbor pre inklúziu MRK pri Monitorovacom výbore (MV)** pre Program Slovensko.

Výbor pre inklúziu MRK pri MV pre Program Slovensko bude riadiť (koordinovať) Úrad vlády SR ako SO spolu so splnomocnencom vlády pre rómske komunity. Členmi výboru by boli ÚV SR, Úrad splnomocnenca, zástupcovia samospráv, zástupcovia príslušných SO, riadiaci orgán (MIRRI SR) a zástupcovia ďalších partnerov. Títo zástupcovia by boli vybraní spomedzi členov MV pre Program Slovensko.

Výbor bude mať kľúčové kompetencie predovšetkým v týchto oblastiach:

- zabezpečiť koordináciu a implementáciu integrovaného prístupu kombinujúceho zdroje EFRR a ESF+,
- rozhodovať o projektoch navrhovaných nielen zo špecifickej priority MRK, ale aj o projektoch navrhovaných z PO 2, 3, 4, 5 zameraných na začlenenie MRK (poskytuje čiastkové stanovisko monitorovaciemu výboru),
- zabezpečiť koordináciu s úzkou účasťou regionálnych a miestnych aktérov a sociálno-ekonomických partnerov,
- zabezpečiť posúdenie a schválenie súladu pripravovaných výziev a písomných výziev na predkladanie projektov so strategickými dokumentmi v území, najmä ich príspevku k implementácii Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a jej akčných plánov s cieľom zachovať princíp zdola nahor,
- poskytovať informácie MV pre Program Slovensko týkajúce sa podpory MRK.

Koordinácia s miestnymi partnermi/prístup zdola nahor

Spolupráca/komplementarita medzi komplexným prístupom a IÚS bude zabezpečená účasťou ÚV/Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity v **komore štátnej správy** v aktualizovaných Radách partnerstiev v rámci regiónov - dohľad nad princípom zdola nahor a podpora miestnych iniciatív a riešení zohľadňujúcich špecifické aspekty regiónov, zabezpečenie spolupráce/komplementarity medzi „národným/komplexným“ prístupom a IÚS. Okrem toho sa v regiónoch s významným zastúpením MRK vytvorí osobitná tematická pracovná skupina, ktorá bude dohliadať na uplatňovanie horizontálneho prístupu podporujúceho MRK.

Za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EÚ s Chartou základných práv EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a prístupnosti v súlade s jeho čl. 9, bude mechanizmus horizontálnych princípov (HP) koordinovaný na národnej úrovni. Orgánom pre uplatňovanie HP bude v zmysle kompetenčného zákona príslušné MPSVR SR. Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP, bude záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ. V rámci procesov implementácie bude dodržanie HP zabezpečované prostredníctvom diskvalifikačných kritérií.

SR zabezpečí, aby sa ciele fondov naplňali v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobať významnú škodu“.

Do procesu prípravy Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 boli zapojení relevantní partneri v súlade s delegovaným nariadením EK k Európskemu kódexu pre partnerstvo²⁹. Princíp partnerstva a viacúrovňového riadenia bude dodržiavaný aj počas jej následnej implementácie.

Komplementarity medzi fondmi

Cieľ politiky 1 (CP 1)

Investície z **EFRR**, ktoré budú zamerané v rámci CP 1 na podporu rozvoja v oblasti vedy, výskumu a inovácií, malého a stredného podnikania, využívania výhod digitalizácie a rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie. V prípade rozvoja **zručností** bude v rámci CP 1 podporované odborné vzdelávanie žiakov (napr. duálne vzdelávanie, praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa), realizácia študijných programov pre 1. až 3. stupeň vysokoškolského štúdia a poskytovanie motivačných štipendií pre talentovaných domácich a zahraničných študentov v RIS3 doménach. V rámci cieľa 4 bude podporované všeobecné a odborné vzdelávanie organizované zamestnávateľmi mimo oblastí RIS3, ako aj koncepčné opatrenia, ako vytvorenie uceleného systému celoživotného poradenstva, zavedenie inštitútu majstrovskej skúšky a odbornej maturity, poskytovanie menších a malých (profesijných) kvalifikácií a mikrokvalifikácií a rozvoj nadpodnikových vzdelávacích centier a centier odborného vzdelávania a prípravy (COVP). Investície EFRR budú v rámci CP 4 komplementárne doplnené prostriedkami z **ESF+** na aktivity v oblasti vzdelávania, poradenstva, komunikácie a osvetových činností, a pod.

Intervencie **FST** budú synergicky podporovať investície na podporu diverzifikácie ekonomiky, modernizácie a jej transformácie, napríklad do výskumných a inovačných činností, prenosu pokrokových technológií, investícií do digitalizácie, digitálnych inovácií a digitálneho prepojenia, a podporovať produktívne investície do malých a stredných podnikov, vrátane startupov a mikropodnikov s cieľom podpory prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Podpora z **ENRAF** bude synergicky pôsobiť v oblastiach diverzifikácie, modernizácie, podpory transferu technológií a celkového digitálneho prechodu MSP v oblasti akvakultúry a spracovania rýb.

Cieľ politiky 2 (CP 2)

Okrem prostriedkov **EFRR** budú môcť byť v rámci CP 2 komplementárne využívané aj zdroje **KF**, najmä v oblasti odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, znižovania energetickej náročnosti budov, sanácie environmentálnych záťaží, adaptácie na zmenu klímy, ako aj ochrany prírody a podpory biodiverzity a revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území a udržateľnej mobility. Požadovaná však bude vhodná rovnováha medzi investíciami z EFRR a KF v oblasti životného prostredia a dopravy. **FST** bude komplementárne prispievať k regenerácii brownfieldov, investícií do cirkulárnej ekonomiky, zavádzania čistých technológií, investícií do OZE a zvyšovania energetickej efektívnosti a predchádzania energetickej chudoby, investícií do udržateľnej miestnej mobility a dekarbonizácie lokálnych systémov dopravy.

V oblasti podpory **obehového hospodárstva**³⁰ budú v rámci CP 2 podporované aktivity zamerané na podporu kompostovania v domácnostiach, podporu technológií znižujúcich produkciu odpadov z obalov, budovania centier opätovného používania a aktivít zameraných na opätovné používanie výrobkov (opravy, upcycling), ďalej podpora zefektívňovania existujúcich systémov triedeného zberu komunálnych odpadov a zvyšovanie povedomia verejnosti, spotrebiteľov a dotknutých subjektov o nutnosti a výhodnosti predchádzania vzniku odpadov, triedení a recyklácii odpadov, ako aj o využívaní materiálov vyrobených z recyklátov. V rámci CP1 bude podporený výskum, vývoj a inovácie v oblasti obehovej ekonomiky v súlade so stratégiou RIS 3 SK, ďalej aktivity v podnikoch zamerané na uzatváranie materiálových tokov vo výrobe s cieľom zabezpečiť efektívne využívanie zdrojov, predlžovanie životného cyklu výrobkov, zmenu biznis modelov, využívanie obnoviteľných zdrojov a materiálov, uplatnenie ekodizajnu, ako aj rozvoj a zabezpečenie zručností a kompetencií pre zelenú transformáciu a prechod na obehové hospodárstvo.

V rámci CP 2 budú komplementárne využívané aj zdroje **ENRAF**, a to najmä na podporu energetického prechodu a energetickej efektívnosti ekonomických sektorov akvakultúry a spracovania rýb; na ochranu a obnovu vodných

²⁹ Bližšie informácie o účasti sociálno-ekonomických partnerov na procese prípravy Partnerskej dohody SR na roky 2021-2027 sú uvedené v prílohe č. 7 Princíp partnerstva.

³⁰ Viac informácií o Zabezpečení podpory prechodu na obehové hospodárstvo nájdete v prílohe 2 PD SR

a biologických zdrojov SR; na podporu a zvýšenie celkovej odolnosti akvakultúry a rýb spracovanie a prispôsobenie sektorov zmene podnebia; podpora inovácií, digitalizácie a zeleného prechodu malých a stredných podnikov pôsobiacich v odvetviach záujmu ENRAF.

Cieľ politiky 3 (CP 3)

Prostriedky **EFRR**, zamerané na výstavbu rýchlostných ciest, modernizáciu a výstavbu ciest I. triedy, podporu regionálnej železničnej dopravy, zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti, vrátane infraštruktúry a rozvoja cyklo-dopravy a jej infraštruktúry, ako pridruženej investície k realizovaným projektom budú komplementárne využívané s prostriedkami **KF** v oblasti dobudovania diaľničných spojení TEN-T a modernizácie železničnej infraštruktúry TEN-T, vrátane uzlov a vodnej infraštruktúry.

Cieľ politiky 4 (CP 4)

V rámci CP 4 sa zabezpečia komplementarity medzi **ESF+** a **EFRR**, najmä v oblasti podpory lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, zvýšenia kvality a účinnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, zlepšenia prístupu k inkluzívnym a ku kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania, podpory aktívneho začlenenia, a to s cieľom podporovať rovnosť príležitostí, aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti, sociálno-ekonomickú integráciu znevýhodnených osôb a marginalizovaných rómskych komún a zabezpečiť rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti. Z **FST** budú synergicky podporované investície s cieľom vytvárania nových pracovných pozícií formou preškolovania, zvyšovania kvalifikácie zamestnancov, pomoc pri hľadaní práce a investície do zakladania nových firiem, podnikateľských inkubátorov a poradenských služieb, ale aj investície v oblasti vzdelávania a sociálnej inklúzie v územiach ovplyvnených dôsledkami prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Cieľ politiky 5 (CP 5)

Zdroje **EFRR** budú môcť byť v rámci CP 5 komplementárne využívané s prostriedkami **ESF+**, najmä pri budovaní administratívnych a analyticko-strategických kapacít a podpory otvoreného vládnutia, ale aj realizáciou vzdelávacích, komunikačných a osvetových aktivít v oblasti zvýšenia bezpečnosti občanov, obrany demokracie, rozvoja cestovného ruchu a podpory kultúrneho a prírodného dedičstva.

Finančné nástroje

V rámci cieľa 1 sa predpokladá využitie finančných nástrojov (FN) na posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. Taktiež by mali byť FN zamerané aj na oblasť výskumu a vývoja, spoluprácu podnikov s akademickými inštitúciami a modernizáciu VaV infraštruktúry. Ďalšou podporovanou oblasťou bude rozvoj mestskej infraštruktúry v rámci konceptu smart cities.

V rámci cieľa 2 sa predpokladá využitie FN v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti verejných budov a podnikov, ako aj na podporu obnoviteľných zdrojov energie, inteligentných energetických systémov a uskladňovania energie. Využitie by mali byť aj pri prechode na obehové hospodárstvo s dôrazom na prevenciu vzniku odpadov a ich opätovné využitie.

V rámci cieľa 3 sa predpokladá primárne využitie FN v oblasti budovania/ rekonštrukcie cestnej infraštruktúry.

V rámci cieľa 4 sa predpokladá zameranie FN predovšetkým na podporu sociálnej ekonomiky, vrátane podpory sociálnych podnikov, sociálnych služieb a sociálneho bývania.

V rámci cieľa 5 sa predpokladá využitie FN v oblasti podpory zlepšovania manažmentu, služieb a infraštruktúry v oblasti kultúry a športu, ako aj regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity.

Zároveň sa FN budú vykonávať aj z prostriedkov Fondu na spravodlivú transformáciu.

Oblasti podpory FN budú potvrdené ex ante hodnotením a budú bližšie špecifikované v Programe Slovensko.

Využitie FN poskytne značnú flexibilitu a zjednodušenia oproti grantovej pomoci a bude zahŕňať aj kombináciu FN a grantov v jednej operácii. Implementácia FN bude realizovaná prostredníctvom Slovak Investment Holding.

Pri podpore jednotlivých cieľov politiky súdržnosti, prostredníctvom FN bude nevyhnutné zabezpečiť čo najväčšiu flexibilitu, vrátane využívania kombinácie FN a grantov v jednej operácii.

FN majú potenciál dlhodobého efektu na rast rôznych trhových segmentov vďaka svojmu motivačnému a multiplikačnému efektu. Z tohto dôvodu je dôležité, aby sa oblasti podporované formou grantov neprekrývali s oblasťami, kde je vhodné využívať FN. Zároveň je žiaduce minimalizovať fragmentáciu pri riadení FN na národnej úrovni.

Komplementarita s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K naplneniu cieľov jednotlivých priorít PD SR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn.

nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

- CP 1 – dotačné schémy a programy MH SR – zákon č. 71/2013 Z. z.ⁱⁱ o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MH SR, zákona č. 290/2016 Z. z.ⁱⁱⁱ o podpore malého a stredného podnikania, zákona č. 57/2018 Z. z.^{iv} o regionálnej investičnej pomoci a pod., ako aj dotácie v pôsobnosti MŠVVŠ,
- CP 2 – schémy MH SR v oblasti energetickej efektívnosti, podpora z environmentálneho fondu, ŠFRB a dotácie MDV v oblasti budov, ako aj podpora z environmentálneho fondu v oblasti životného prostredia, dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z.^v o podpore rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, zákon č. 440/2015 Z. z.^{vi} o športe, zákon č. 91/2010 Z. z.^{vii} o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z.^{viii} o podpore regionálneho rozvoja,
- CP 4 – programy realizované Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie a programy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (dotácie na rozvoj, sociálnu podporu žiakov, vedecké činnosti, regionálne školstvo), dotácia na podporu rozvoja sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, dotácia na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu rozvoja sociálnych služieb a pod.,
- CP 5 – zákon č. 91/2010 Z. z.^{vii} o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a príspevky a dotácie na rozvoj športu v zmysle Zákona č. 440/2015 Z. z.^{vi} o športe, program Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“, Fond na podporu umenia. Dotácie MIRRI SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z.^{vii} o podpore regionálneho rozvoja, dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z.^v o podpore rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, zákon č. 440/2015 Z. z.^{vi} o športe, zákon č. 91/2010 Z. z.^{vii} o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z.^{viii} o podpore regionálneho rozvoja.

2.3. Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie – čl.11 ods. 1, písm. b) bod iii) VN

Na programovej úrovni MIRRI SR v súčinnosti s ÚV SR vytvára mechanizmus pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi fondmi politiky súdržnosti EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR. ÚV SR ako Národná implementačná a koordinačná autorita (NIKA) bude spolu s odbornými útvarmi MIRRI SR integrálnou súčasťou mechanizmu. Jedným z podstatných posudzovaných atribútov plánovaných intervencií bude práve posudzovanie synergických účinkov a odstraňovanie duplicit vo financovaní operácií medzi reformami a investičnými projektmi Plánu obnovy a odolnosti (POO)³¹ a ostatnými intervenčnými rámcami, a to najmä z EÚ fondov. ÚV SR a MIRRI SR vykonávajú na základnej štruktúre strategických dokumentov komparáciu, v ktorej definujú synergie, komplementarity, ako aj potenciálne duplicity medzi opatreniami v rámci plánu obnovy a plánovanými opatreniami v rámci PD SR/OP SK. Komparácia je vykonávaná v prehľadnej tabuľkovej forme pre päť tematických oblastí verejných politík: zelená ekonomika; vzdelávanie, veda, výskum a inovácie; zdravie; efektívna verejná správa vrátane digitalizácie. Komparácia v tabuľke identifikuje na úrovni komponentov a prioritných oblastí v rámci jednotlivých nástrojov základné synergie a komplementarity a zároveň definuje rámcové zameranie opatrení tak, aby sa aj na strategickej úrovni predchádzalo možným duplicitám vo financovaní.

Synergie a komplementarity budú posudzované pred vyhlásením výzvy v rámci financovania prostredníctvom OP Slovensko a implementačného nástroja POO, pričom v samotnej výzve/implementačnom nástroji POO bude nevyhnutné synergické efekty špecifikovať. SO/Vykonávatelia POO budú mať povinnosť predkladať koordinátorovi synergií každú výzvu pred jej vyhlásením, pričom koordinátor vypracuje stanovisko týkajúce sa posúdenia synergických a komplementárnych aspektov každej výzvy. Podkladom pre posúdenie vecného hľadiska bude vypracovaná a priebežne aktualizovaná matica komparácie opatrení medzi EŠIF a POO. Spoločné stanovisko bude zaslané príslušným implementačným orgánom PD SR a POO. Každá výzva bude obsahovať aj odkaz na zásadu „výrazne nenarušiť“, s odkazom na čl.17 nariadenia 2019/2088 s usmernením a príkladmi, ako by sa mala táto zásada uplatňovať.

Časový aspekt synergií a komplementarití bude zabezpečený povinnosťou SO predkladať indikatívny plán výziev, ktorý bude obsahovať zoznam plánovaných a vyhlásených výziev.

Koordináčny mechanizmus pre synergie pozostáva z medzirezortnej koordinačnej platformy, ktorá bude zahŕňať 5 pracovných skupín (komponenty POO a vice versa 5 politických cieľov politiky súdržnosti). Tieto pracovné

³¹ <https://www.mfsr.sk/sk/verejnost/plan-obnovy-odolnosti/>

skupiny v rámci jednotlivých ministerstiev, ako aj na medzirezortnej úrovni, zabezpečia definovanie a vyjasnenie presných hraníc medzi EŠIF, RRF a inými finančnými nástrojmi.

Veľmi dôležitou súčasťou platformy je Riadiaci výbor pre synergie a komplementarity. Riadiaci výbor ako hlavný koordinačný mechanizmus na vysokej úrovni bude zodpovedný najmä za:

- optimalizáciu mechanizmov na koordináciu synergií a komplementarít medzi EŠIF, nástrojom RRF a inými nástrojmi podpory EÚ,
- preskúmanie výziev alebo výziev na predkladanie návrhov správcov SO/POO pred ich zverejnením z hľadiska synergií a komplementarít a identifikácie možných duplicit,
- vypracovanie spoločného stanoviska pre správcov SO/POO o synergiách a komplementaritách pre každú výzvu na predkladanie návrhov,
- vyžiadanie orientačného harmonogramu výziev na príslušný rok/semester od správcov SO/POO.

Riadiaci výbor bude zložený zo zástupcov MIRRI SR ako koordinátora synergií v PD SR a NIKA ako koordinátora synergií v POO. Zástupcovia za iné finančné nástroje a pod. budú súčasťou riadiaceho výboru ad hoc.

V rámci ITMS na nové programové obdobie 2021 – 2027 sa plánuje vytvorenie osobitnej zložky IT pre Plán obnovy a odolnosti (POO), fondy EÚ na roky 2021 – 2027 v rámci Nariadenia o spoločných ustanoveniach (CPR), ako aj pre Strategický plán spoločnej poľnohospodárskej politiky (SP SPP). Tento spoločný IT systém zabezpečí elektronickú kontrolu zdieľaných informácií o synergiách, ako aj o prípadných demarkačných líniách medzi týmito fondmi.

Mechanizmus uplatňovania synergií a komplementarít bude využívaný aj v prípade projektov, ktoré SR bude realizovať v rámci iných programov EÚ, a to najmä Horizont Európa („Horizon Europe“), Nástroj na prepájanie Európy („Connecting Europe Facility – CEF“), program LIFE, či InvestEU, rovnako podporujúcich významné investície v rôznych oblastiach, ktoré budú komplementárne vo vzťahu k intervenciám Plánu obnovy a odolnosti, ako aj PD SR. Podrobnejší mechanizmus implementácie synergií a komplementarít, ako aj tabuľka pre Štruktúru porovnania opatrení pre synergie pre Plán obnovy a odolnosti a fondy EÚ tvoria prílohu 5 k PD.

V rámci Ciele politiky 1 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v rámci komponentu 9 predpokladá podporu prostredníctvom "Matching" grantov pre verejné inštitúcie ku zdrojom súkromného sektora v rámci výskumnej spolupráce, podporu transformačných a inovačných konzorcií, podporu zlepšenia prístupu k európskej dátovej a výskumnej infraštruktúre, podporu projektov zapojených do Európskeho výskumného priestoru (ERA), veľké projekty pre excelentných výskumníkov, investície do spoločností s inovatívnym potenciálom s využitím finančných nástrojov, voucherová podpora pre MSP, inovácie pre digitalizáciu a dekarbonizáciu a „Early stage“ granty.

V rámci komponentu 10 sa predpokladá synergie v oblasti implementácie systémových zmien v oblasti internacionalizácie vysokých škôl alebo výskumných inštitúcií, podpora zvýšenia medzinárodnej výmeny študentov a výskumných pracovníkov, ako aj podpora programov pre cieľové skupiny zahraničných študentov, vysokokvalifikovaných pracovníkov a ich rodinných príslušníkov.

V rámci komponentu 11 sa predpokladá synergie s fondami EÚ v podpore infraštruktúry nemocníc a ZZS, zabezpečenie špičkového vybavenia nemocníc a ZZS, centralizácie riadenia a digitalizácie služieb vrátane centrálného ERP systému a navigačného systému pre liečbu fibrilácie a podpore otvárania ambulancií v nedostatkových oblastiach. V rámci komponentu 14 a 16 sa predpokladá podpora zavedenia princípov lepšej regulácie prostredníctvom znižovania administratívnej a finančnej záťaže pri podnikaní, podpora vybudovania IS VS evidencie cudzincov, zavedenie a implementácia nástroja goAML.

V rámci komponentu 17 boli identifikované synergie v oblasti podpory budovania eGovernment riešení prioritných životných situácií, podpory lepších služieb pre občanov a podnikateľov, podpory digitálnej transformácie služieb VS, podpory bezpečnostných auditov, detekcie a riešenia incidentov, podpory technického a technologického vybavenia pracovísk kritickej infraštruktúry a podpory služieb orientovaných na digitálne zručnosti seniorov. Ďalej je to v oblasti podpory vysoko výkonného počítania, technológií decentralizovaného záznamu, kvantovej infraštruktúry a nástrojov umelej inteligencie, vybudovanie ECDI a CDI na podporu MSP, podpora hackathonov a vývoja top digitálnych technológií, ako aj zapájanie sa do cezhraničných projektov.

Horizont Európa v oblasti rozširovania výskumných a inovačných kapacít, rozširovania digitalizácie a posilnenia rastu a konkurencieschopnosti MSP, a to najmä prostredníctvom zvýšenia inovačného potenciálu MSP využívaním IKT a zvyšovaním digitálnych zručností.

Koordinačný mechanizmus predpokladá využitie zdrojov fondov EÚ na zabezpečenie aktívnej účasti slovenských subjektov (verejných aj súkromných) vo výskumno-inovačných misiách programu Horizont Európa. Cieľom je

zvýšenie úspešnosti slovenských žiadateľov v tomto programe a podpora účasti slovenských subjektov v európskom výskumnom priestore.

Z fondov EÚ sa tiež plánuje zabezpečiť aj využívanie nástroja Seal of Excellence, a to najmä prostredníctvom financovania projektov MSP.

Erasmus+ v oblasti rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy, zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie.

Digitálna Európa v oblasti využívania a posilňovania kapacít vo výskume, vývoji a aplikácií vysokovýkonných výpočtov a kvantových technológií, umelej inteligencie s využitím vo verejnej správe, podnikateľskom prostredí a vedecko-výskumných inštitúciách.

Aplikovanie technológií, ako sú umelá inteligencia, vysokovýkonné výpočty, posilnenie kybernetickej bezpečnosti či iné technológie budú na Slovensku podporovať Európske centrá digitálnych inovácií. Sú to samostatné organizácie alebo koordinované skupiny organizácií (konzorciá) s doplnkovými odbornými znalosťami s neziskovým cieľom, ktorý podporuje spoločnosti – najmä malé a stredné podniky alebo verejný sektor v oblasti digitálnej transformácie. Budú pomáhať spoločnostiam stať sa konkurencieschopnejšími v súvislosti s ich obchodnými či výrobnými procesmi, produktmi alebo službami využívajúcimi digitálne technológie. Financovanie týchto centier bude zabezpečené z prostriedkov programu Digitálna Európa.

V rámci zvyšovania digitálnych a podnikateľských zručností pomocou zdrojov EŠIF sa počíta aj s podporou aktívnej účasti slovenských subjektov v programe Digitálna Európa.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti podpory investícií do infraštruktúry digitálneho prepojenia.

Programom jednotného trhu (vrátane COSME) v oblasti posilnenia rastu a konkurencieschopnosti MSP.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblastiach súvisiacich s bezpečnosťou informačných systémov, IKT a počítačovou kriminalitou.

Európsky vesmírny program v oblasti podpory najperspektívnejších technológií, ktoré sú aplikovateľné aj v hospodárskej praxi.

V rámci Ciele politiky 2 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v rámci komponentu 1 predpokladá investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE, modernizácie existujúcich zdrojov OZE a podpory zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy, predovšetkým pomocou podpory zariadení na skladovanie elektriny.

V rámci komponentu 2 je to podpora komplexnej obnovy budov v rámci individuálnej rodinnej zástavby a historických a pamiatkovo chránených verejných budov.

V rámci komponentu 3 bude synergicky podporená verejná infraštruktúra alternatívnych pohonov zameraná na nabíjacie stanice pre elektromobily a vodíkové čerpace stanice (nie nákupy vozidiel) a tarifná integrácia. Ďalej sú to investície výstavby alebo modernizácie električkových alebo trolejbusových tratí a nákup koľajových vozidiel verejnej osobnej dopravy (električiek) a podpora cyklistickej infraštruktúry.

V rámci komponentu 4 budú synergicky a komplementárne podporené systémové opatrenia (nízkoemisné výrobné procesy) priemyselných podnikov a kompenzáciu časti investičných nákladov potrebných na realizáciu opatrení prinášajúcich redukciiu skleníkových plynov v podnikoch, ktoré ponúknu najnižšiu cenu za zníženie emisií.

V rámci komponentu 5 bude podporená renaturácia vodných tokov a mokradí, výkup pozemkov v chránených územiach (rozširovanie bezzásahových zón) a podpora pilotných projektov mäkkého turizmu zameraných na transformáciu regiónov NP Muránska Planina a NP Poloniny.

Výdavky na nákup pozemkov v chránených územiach za účelom realizácie ich ochrany nebudú v rámci PD SR / Programu Slovensko oprávnené do termínu ukončenia realizácie Plánu obnovy a odolnosti SR, t. j. do konca roka 2026, alebo do termínu vyčerpania zdrojov alokovaných na výkupy pozemkov v chránených územiach v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR, v závislosti od toho, ktorý z uvedených termínov nastane skôr. V uvedenom období budú v rámci realizácie opatrení vyplývajúcich z programov starostlivosti o chránené územia oprávnené na financovanie z fondov EÚ v rámci Partnerskej dohody SR iba výdavky na nákup pozemkov vzťahujúcich sa k budovám a ich areálom.

Z fondov EÚ v rámci PD SR / Programu Slovensko budú realizované projekty revitalizácií tokov v povodiach riek Hornád, Ipel', Nitra, Slaná, Malý Dunaj a v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR budú realizované projekty revitalizácií tokov v povodiach riek Bodrog, Dunaj, Hron, Morava, Váh.

V rámci komponentu 15 a 16 budú podporené rekonštrukcie existujúcich súdnych priestorov a výstavba/zaobstaranie budov najmä nových súdov v najväčších mestách krajiny a modernizácie a výstavby infraštruktúry hasičského a záchranného systému, ako aj vybudovanie siete Integrovaných bezpečnostných centier (IBC).

Horizont Európa v oblasti zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a ekologickej dopravy.

LIFE v oblasti ochrany prírody biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a udržateľnej podpory obnoviteľných zdrojov energie. Synergické využitie so zdrojmi ENRAF.

Digitálna Európa v oblasti super výkonnej výpočtovej techniky pri rozširovaní obnoviteľných zdrojov energie.

Erasmus+ v oblasti rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na podporu obnoviteľných zdrojov energie, zmenu klímy a environmentálne inžinierstvo.

rescEU (Mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany) v oblasti posilnenia intervenčných kapacít záchranných zložiek a podpory opatrení nevyhnutných pre včasnú a efektívnu intervenciu.

Nástroj na prepájanie Európy slúži na podporu projektov inteligentných sietí s cezhraničným rozmerom, zaradených na zoznam projektov spoločného záujmu (PCI).

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblastiach súvisiacich s environmentálnou kriminalitou.

Modernizačný fond v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, energetickej efektívnosti a výroby energie z OZE.

V rámci Cieľa politiky 3 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v rámci komponentu 3 podporí dispečerizáciu, elektrifikáciu tratí a modernizáciu železničných tratí (determinované operácie) v rámci siete TEN-T a podporu nákupu intermodálnych prepravných jednotiek a nakladacích zariadení so zapojením súkromného kapitálu. Ďalej bude podporená obnova koľajových vozidiel verejnej osobnej dopravy (vlakových súprav a rušňov).

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti financovania dopravnej infraštruktúry a v oblasti nízkouhlíkovej mobility (napr. modernizácia železničných koridorov). Ciele v oblasti modernizácie a výstavby infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy sa budú taktiež realizovať prostredníctvom tohto nástroja.

V rámci Cieľa politiky 4 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Oblasť vzdelávania je prepojená s Plánom obnovy a odolnosti SR z hľadiska princípov, na ktorých sú založené, z hľadiska obsahu, vrátane cieľov a zároveň z hľadiska časového.

Komponent 6 bude podporovať aktivity na zlepšovanie kvality a inkluzívnosti vzdelávania na všetkých úrovniach, orientácia na individuálne potreby dieťaťa s dôrazom na inklúziu detí vyrastajúcich v generačnej chudobe, ale aj zabezpečenie dostatku kapacít materských a základných škôl a debarierizácia stredných škôl. Cieľom komponentu 7 je poskytnúť žiakom vzdelanie, prispôbené potrebám súčasnej spoločnosti orientované na zvyšovanie gramotnosti, kritického myslenia a digitálnych zručností a učiteľom podporu pri zlepšovaní ich zručností vzhľadom na nové požiadavky a trendy vo vzdelávaní. V rámci komponentu 7 bude zabezpečená postupná digitálna transformácia a lepšie prepojenie vzdelávania s trhom práce.

V rámci EŠIF sa pri nastavovaní výziev a projektov budú využívať realizované reformy alebo ich časti, metodiky a manuály vytvorené v rámci Plánu obnovy a odolnosti (napr. pre debarierizáciu), budú sa podporovať ďalšie fázy riešenia prierezovej témy (inklúzia, kvalita). Z EŠIF bude komplementárne podporovaná debarierizácia všetkých stupňov škôl a školských zariadení okrem stredných škôl. Technické vybavenie škôl v kontexte digitálnej transformácie vzdelávania bude podporené z Plánu obnovy a odolnosti (POO) a pozície digitálnych koordinátorov z EŠIF, čo výrazne zvýši efektívnosť investície.

Cieľom komponentu 12 je zabezpečenie komplexnej podpory budovania infraštruktúry starostlivosti o duševné zdravie (vrátane technického vybavenia) a podpora budovania siete stacionárov, podpora budovania detenčných zariadení, podpora rozvoja diagnostiky a liečebných postupov a podpora vzdelávania odborných kapacít, podpora Národnej linky duševného zdravia. V rámci komponentu 13 bude podporené budovanie nových a zvýšenie existujúcich kapacít zariadení komunitného typu, vybudovanie nových ambulatných zariadení, vytvorenie systému inšpekcie v sociálnych veciach, vybudovanie nových kapacít následnej lôžkovej starostlivosti, rozšírenie siete domácej ošetrovateľskej starostlivosti a vybudovanie nových nízkokapacitných kamenných hospicov a zriadenie nových mobilných hospicov.

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

*V rámci **Cieľa politiky 5** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:*

Plán obnovy a odolnosti SR v komponente 16 bude podporená strategickej, analytickej a investičnej činnosti koordinačného orgánu pre Plán obnovy a odolnosti SR a orgánov samosprávy v rámci implementácie Plánu obnovy a odolnosti SR.

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.

Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.

Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti zabezpečenia bezpečnosti pre občanov.

*V rámci špecifického cieľa **Fond na spravodlivú transformáciu** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:*

Modernizačný fond predovšetkým na doplnenie sociálno-ekonomických a zamestnanostných dôsledkov modernizácie energetických systémov a zlepšovania energetickej účinnosti.

Plán obnovy a odolnosti SR v rámci komponentu 1 budú podporené obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra, v rámci komponentu 2 obnova budov, komponentu 4 dekarbonizácia priemyslu, komponent 7 vzdelávanie pre 21. storočie a komponentu 13 dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť.

Synergia a komplementarita s inými príslušnými programami EÚ, ako aj s inými piliermi mechanizmu spravodlivej transformácie, je definovaná v Pláne spravodlivej transformácie územia SR.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (**EPFRV**) – synergie a komplementarity s intervenciami v rámci prechodného obdobia 2021 – 2023 a následne Strategického plánu SPP na roky 2023 – 2027 – v prípade **CP 1**, najmä v oblastiach ako prenos znalostí, poradenstvo, podpora inovácií, vrátane digitalizácie, podpora podnikania, investícií do biopodnikárstva a špecifických sektorov poľnohospodárstva, pričom EPFRV sa v prípade MSP zameria na podniky a digitalizáciu v poľnohospodárskej prvovýrobe, v spracovaní poľnohospodárskych výrobkov a lesníctve. V prípade **CP 2** pôjde o synergie v oblasti obehového hospodárstva a využívania obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice), prispôsobenia sa a zlepšenia odolnosti poľnohospodárstva a lesníctva voči dôsledkom klimatických zmien, zlepšenie retenčnej schopnosti krajiny, zníženie emisií skleníkových plynov do atmosféry, zvýšenie ukladania uhlíka a ochrana prírody, riadenia rizík v poľnohospodárstve, ochrany prírody. K **CP 1** bude EPFRV prispievať podporou vzdelávania v oblasti IKT v poľnohospodárstve, spracovaní potravín a lesníctve., K **CP 4** bude EPFRV prispievať podporou podnikania mladých poľnohospodárov, ktorí sú rizikovou skupinou z hľadiska vyľudňovania vidieka. Podporu budú môcť získať aj sociálne podniky pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe. V **CP 5** bude synergie s EPFRV s cieľom zlepšiť kvalitu života vo vidieckych oblastiach ako napr. rozvoj obcí, kultúry, športu, cestovného ruchu a pod.. K **CP1** až **CP 5** bude komplementárne prispievať realizácia prístupu LEADER, ktorý sa v podmienkach EPFRV zameria najmä na zamestnanosť vidieckeho obyvateľstva formou podpory podnikania (poľnohospodárske a nepoľnohospodárske činnosti), zvyšovania produktivity poľnohospodárskych a lesných podnikov, zlepšovania kvality života na vidieku (rozvoj obcí, kultúra, šport, cestovný ruch).

3. Príspevok k rozpočtovej záruke v rámci InvestEU s odôvodnením^{32*} - neuplatňuje sa

Ref: čl. 11 ods. 1 písm. g) VN; čl. 14 VN;

Tabuľka 3.1: Príspevok do Programu InvestEU (rozdelenie podľa rokov)

Príspevok z		Prínos do	Rozdelenie podľa rokov							
Fond	Kategória regiónu	Segment(-y) InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
EFRR	Viac rozvinutý									
	Prechodný									
	Menej rozvinutý									
ESF+	Viac rozvinutý									
	Prechodný									
	Menej rozvinutý									
KF	Nevzťahuje sa									
ENRAF	Nevzťahuje sa									

Tabuľka 3. 2: Príspevok do Programu InvestEU* (zhrnutie)

	Kategória regiónu*	Segment 1	Segment 2	Segment 3	Segment 4	Spolu
		Udržateľná infraštruktúra	Výskum, inovácia a digitalizácia		MSP	
		a)	b)	c)	d)	(f)=(a)+(b)+(c)+(d)
EFRR	Viac rozvinutý					
	Menej rozvinutý					
	Prechodný					
ESF+	Viac rozvinutý					
	Menej rozvinutý					
	Prechodný					
KF						
ENRAF						
Spolu						

Textové pole [3 500] (odôvodnenie s prihliadnutím na to, ako tieto sumy prispievajú k dosiahnutiu cieľov politiky vybraných v Partnerskej dohode v súlade s článkom 10 ods. 1 nariadenia o Programe InvestEU)

³² Príspevky nemajú vplyv na ročné rozdelenie finančných rozpočtových prostriedkov na úrovni VFR pre členský štát.

4. Transfery³³

SR žiada o	☒ transfer medzi kategóriami regiónu
	☐ transfer do nástrojov v rámci priameho alebo nepriameho riadenia
	☒ transfer medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom alebo do iného fondu alebo fondov
	☐ transfer zdrojov z EFRR a ESF+ ako doplnkovej podpory do FST
	☐ transfery z cieľa Európskej územnej spolupráce na cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti

4.1. Transfer medzi kategóriami regiónu

Ref : čl. 11 ods. 1 písm. e), čl. 111 VN;

Tabuľka 4.1.1: Transfer medzi kategóriami regiónu (rozdelenie podľa rokov)

Transfer z	Transfer do	Rozdelenie podľa rokov (v mil. EUR)									
		Kategória regiónov	Kategória regiónov	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
Menej rozvinutý	Viac rozvinutý			65 248 651	67 990 387	70 830 998	74 391 119	78 158 950	82 130 220	86 334 739	525 085 064

Tabuľka 4.1.2: Transfer medzi kategóriami regiónu (zhrnutie)

Kategória regiónu	Alokácia podľa kategórie regiónu	Transfer do:	Suma transferu	Podiel počiatkovej prevedenej alokácie	Alokácia podľa kategórie regiónu po prevode*
Menej rozvinutý	10 501 701 280	Viac rozvinutý	525 085 064	5,00 %	9 976 616 216
Viac rozvinutý	20 028 126		0	0	545 113 190

* Vzhľadom na prevody medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom je konečná čistá alokácia rozvinutejšieho regiónu 490 601 870 EUR

³³ Prevody nemajú vplyv na ročné rozdelenie finančných rozpočtových prostriedkov na úrovni VFR pre členský štát.

Vzhľadom na veľmi nízku počiatočnú alokáciu (20,03 mil. EUR), ktorá je výrazne nižšia v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím, sa predpokladá presun 5 % zdrojov z menej rozvinutých regiónov do Bratislavského regiónu (BR).

Presunuté zdroje sú potrebné na riešenie štrukturálnych problémov Bratislavského regiónu vrátane environmentálnych, najmä v súvislosti so zmenou klímy. Patrí sem aj podpora centrálnych inštitúcií a služieb, z ktorej by profitovali aj ostatné slovenské regióny. Zároveň sú tieto dodatočné zdroje zamerané na zmiernenie vnútroregionálnych rozdielov BR, ktoré negatívne ovplyvňujú najmä okrajové prevažne vidiecke okresy.

Územie BR nie je homogénne. Hlavné mesto SR Bratislava čelí významným demografickým a urbánnym výzvam najmä v oblasti dopravy, životného prostredia a sociálnej starostlivosti. 3 prevažne rurálne okresy (pokrývajúce viac ako 80 % územia a zahrňujúce 34 % obyvateľov regiónu) zápasia s obdobnou úrovňou rozvojových výziev ako ich susedné okresy v menej rozvinutých regiónoch.

Dodatočná alokácia bude primárne využitá v rámci cieľov 1 a 2 politiky súdržnosti. Investície v týchto oblastiach tak SR umožnia splniť záväzky v oblasti dosahovania uhlíkovej neutrality, ako aj využiť potenciál BR v oblasti výskumu a inovácií.

V rámci Cieľa 1 bude obsahovať podporu hlavných inštitúcií výskumu a inovácií: Slovenskej technickej univerzity, Slovenskej akadémie vied a Univerzity Komenského, vrátane podpory spolupráce medzi akademickou obcou a podnikmi v oblasti výskumu a inovácií, (klastrov), výskumu v oblasti zdravotníctva a rozvoja zručností pre oblasti RIS3. Tieto inštitúcie predstavujú takmer polovicu všetkých slovenských výskumných kapacít a pôsobia na celoštátnej úrovni, takže tieto intervencie budú mať jednoznačný vplyv na aktivity v oblasti VaI aj v iných regiónoch Slovenska. Z podpory digitalizácie verejných služieb a aktivít v oblasti smart cities bude profitovať celé územie BR, ako aj ostatné MRR Slovenska. Kontinuálna podpora aktivít Národného podnikateľského centra prispeje k reagovaniu na potreby MSP naprieč Slovenskom.

V rámci Cieľa 2 sa pozornosť sústreďí na výzvy v oblasti životného prostredia a zmeny klímy. Bratislavský región zaznamenáva najvyšší demografický rast spomedzi regiónov Slovenska (3-násobok slovenského priemeru) s indikovaným 8%-ným nárastom do konca roka 2027. To predstavuje veľkú záťaž na prírodné prostredie vrátane chránených krajinných oblastí (napr. Žitný ostrov, ktorý je najväčšou zásobárnou pitnej vody v strednej Európe). Rastúci fenomén urbanizácie v bratislavských satelitoch zvyraňuje negatívne dôsledky zmeny klímy, napr. prehrievanie povrchov, sucho a tvorbu prachu, intenzívne škody spôsobené dažďom a povodňami. Produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa je v Bratislavskom regióne druhá najvyššia, pričom podiel recyklovaného odpadu je druhý najnižší v SR. BR zároveň neplní národné ciele a záväzky v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie. Aktivity zamerané na odpadové hospodárstvo, zvyšovanie energetickej efektívnosti budov a zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v rámci centrálného zásobovania teplom budú zamerané najmä na mestské časti a obce mimo hlavného mesta. V rámci tohto cieľa budú podporované aj časti Integrovaného dopravného systému BR nachádzajúce sa vo „vidieckych“ okresoch spolu s prístupovými cyklotrasami.

V rámci Cieľa 3 sa podporí projekt cestného obchvatu Pezinka a Modry, ktorý vyrieši veľké dopravné zápchy v okrese Pezinok a zvýši dostupnosť BR z Trnavského regiónu.

V rámci Cieľa 4 sa plánuje pokryť hlavné priority ESF+, najmä podporu začleňovania marginalizovaných rómskych komunít, činnosti zamerané na zvyšovanie zručností, aktívne začlenenie a dostupné služby, ako aj potravinovú depriváciu a sociálne inovácie. Opatrenia sa sústreďia na vidiecke oblasti Bratislavského regiónu (tri okresy: Malacky, Pezinok, Senec).

Malá časť prostriedkov sa plánuje aj v rámci Cieľa 5 na zlepšenie kvality života najmä vo vidieckych oblastiach BR.

4.2. Transfery do nástrojov v rámci priameho alebo nepriameho riadenia

– neuplatňuje sa

Ref.: článok 26 ods. 1

4.3. Transfery medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom alebo do iného fondu alebo fondov

Ref.: článok 26 ods. 1

Tabuľka 4.3.1: Transfery medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom a do iných fondov alebo fondov* (rozdelenie podľa rokov)

Transfery z		Transfery do		Rozdelenie podľa rokov							
Fond	Kategória regiónov	Fond	Kategória regiónov (ak je vhodné)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
EFRR	Viac rozvinutý	KF		5 241 686	5 457 371	5 680 762	5 959 788	6 254 856	6 565 679	6 894 456	42 054 598
	Menej rozvinutý			95 643 431	99 662 349	103 826 111	109 045 274	114 567 647	120 387 693	126 547 234	769 679 739
ESF+	Viac rozvinutý			1 552 556	1 616 440	1 682 614	1 765 215	1 852 657	1 944 803	2 042 437	12 456 722
	Menej rozvinutý			28 329 006	29 519 387	30 752 784	32 297 852	33 934 358	35 659 724	37 488 772	227 981 883

* Transfery medzi EFRR a ESF+ je možné vykonať len v rámci rovnakej kategórie regiónu.

Tabuľka 4.3.2: Transfery medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom alebo do iného fondu alebo fondov (zhrnutie)*

Transfer do Transfer z		EFRR		ESF+		Kohézny fond	ENRAF	AMIF	ISF	BMVI	Spolu
		Viac rozvinutý	Menej rozvinutý	Viac rozvinutý	Menej rozvinutý						
EFRR	Viac rozvinutý			0	0	42 054 598	0	0	0	0	42 054 598
	Menej rozvinutý			0	0	769 679 739	0	0	0	0	769 679 739
ESF+	Viac rozvinutý	0	0			12 456 722	0	0	0	0	12 456 722
	Menej rozvinutý	0	0			227 981 883	0	0	0	0	227 981 883
Kohézny fond	N/A	0	0	0	0		0	0	0	0	0
ENRAF	N/A	0	0	0	0	0					0
Spolu		0	0	0	0	1 052 172 942	0	0	0	0	1 052 172 942

* Transfer do iných programov. Transfery medzi EFRR a ESF+ sa môžu uskutočniť len v rámci rovnakej kategórie regiónov.

Nový viacročný finančný rámec (VFR) predpokladá výrazné zníženie celkovej alokácie pre Kohézny fond (KF) na úrovni EÚ. Zníženie alokácie pre KF na úrovni SR je ešte výraznejšie (1,613 mld. EUR na obdobie 2021-27 v porovnaní so 4,168 mld. EUR v rokoch 2014-20 predstavuje 61%-ný pokles).

Vzhľadom na potreby v oblasti životného prostredia a dopravy identifikované národnými stratégiami a záväzkami, je alokácia KF pre SR výrazne nedostatočná. Preto s cieľom podporiť plnenie záväzkov a požiadaviek, ktoré vyplývajú z právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a v oblasti dopravy **SR plánuje využiť možnosť transferu zdrojov z EFRR vo výške 10 % a transfer zdrojov z ESF+ vo výške 10 % do KF**. Zdroje KF po transfere sú rovnomerne rozdelené medzi investície do TEN-T infraštruktúry a oblasti životného prostredia. Celkové zdroje KF po transfere dosiahnu len 63,8 % alokácie KF v období 2014 – 2020, zatiaľ čo zdroje EFRR a ESF+ zostanú aj po transfere na rovnakej úrovni ako v období 2014 – 2020. V prípade transferu z ESF+ bolo brané do úvahy výrazné navýšenie zdrojov do tejto oblasti v rámci obdobia 2014 – 2020 – *využitie realokovaných zdrojov na COVID vo výške 391 mil. EUR (tzn. 53 % z presunov išlo na navýšenie ESF), ako aj dodatočných zdrojov z REACT-EU na obdobie 2014 – 2020 vo výške 509 mil. EUR priamo do ESF (65 % celkovej alokácie React EU) a tiež 24 mil. EUR do FEAD*. Objem zdrojov ESF+ na úrovni rokov 2014-2020, nebude mať negatívny vplyv na ostatné špecifické ciele ESF+, najmä vzdelávanie a sociálnu inklúziu (najmä MRK), ktoré budú významne podporené aj z Plánu obnovy a budú sa využívať v období s nižšou úrovňou nezamestnanosti ako v rokoch 2014-20.

Presunuté zdroje sa použijú na zvýšenie intenzity podpory výlučne v menej rozvinutých regiónoch (MRR). Investície z KF budú pokrývať 5 špecifických cieľov CP 2. Opatrenia zamerané na zníženie energetickej náročnosti budov (ŠC 2.1) budú umiestnené prevažne v MRR (viac ako 65 % v obytných budovách a viac ako 90 % vo verejných budovách). V oblasti adaptácie na zmenu klímy (ŠC 2.4) ide o opatrenia na zadržiavanie vody na účely adaptácie na zmenu klímy v sídlach a na vidieku a/alebo ochranu pred povodňami, ktoré budú zamerané predovšetkým (96 % investícií) na MRR. V oblasti udržateľného hospodárenia s vodou (ŠC 2.5) sa investície zamerajú na čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (EO), kde sa 97,9 % zdrojov poskytne na MRR. V rámci ochrany prírody, biodiverzity a krajiny vrátane ochrany sústavy Natura 2000 (ŠC 2.7) bude 95 % investícií umiestnených do MRR. V rámci ŠC 2.8 (Udržateľná mobilita v Bratislavskom regióne) bude 100 % investícií KF alokovaných v MRR.

Investície KF v sektore dopravy (CP 3) budú v súlade s národnou stratégiou „Strategický plán rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2030“ prijatou v roku 2017. S cieľom zabezpečiť kontinuálnu prípravu a realizáciu dopravných projektov na základe reálnych dopravných potrieb a presných analytických dát bola vypracovaná analytická metodika výberu investičných priorít. Následne boli pripravené investičné priority pre cestnú a železničnú infraštruktúru so zohľadnením plnenia národných záväzkov v oblasti rozvoja CORE TEN-T. Investície sa sústreďujú do Žilinského, Prešovského a Banskobystrického kraja. Podiel projektov plánovaných v Bratislavskom regióne je 4,9 %.

Realizácia veľkých infraštruktúrnych projektov podľa viacerých štúdií a hodnotení výraznou mierou prispieva k tvorbe pracovných miest, k podpore rastu hospodárstva a zvyšovaniu konkurencieschopnosti slovenských regiónov. Investície do environmentálnej infraštruktúry prispievajú k rozvoju regiónov (t. j. aj k plneniu cieľov EFRR) a sekundárne vytvoria podmienky na tvorbu nových podnikov, pracovných miest a zlepšenie životných podmienok obyvateľov (t. j. prispievajú aj k plneniu cieľov ESF+). Navýšenie zdrojov KF umožní vo väčšej miere financovať aktivity, ktoré **zlepšia kvalitu životného prostredia a prispievajú k zelenej transformácii Slovenska**.

4.4. Transfer zdrojov z EFRR a ESF+ ako doplnkovej podpory do FST, s odôvodnením

– neuplatňuje sa

Ref.: článok 27

4.5. Transfery z cieľa Európska územná spolupráca do cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti

– neuplatňuje sa

Ref.: článok 111 ods. 3 VN

5. Forma príspevku Únie na technickú pomoc

Ref.: čl.11 ods. 1 písm. f) VN

Výber formy príspevku Únie na technickú pomoc	☒ Technická pomoc podľa čl. 36 ods. 4*
	☐ Technická pomoc podľa čl. 36 ods. 5**

* V prípade výberu, vyplní sa tabuľka 8.1 oddielu 8.

** V prípade výberu, vyplní sa tabuľka 8.2 oddielu 8.

<p>Základným cieľom podpory zo zdrojov technickej pomoci (TP) v programovom období 2021 - 2027 je zvýšenie kvality a efektívnosti riadenia a implementácie. Príspevok EÚ na TP bude implementovaný s dôrazom na zjednodušenie procesov a efektívnosť podporovaných aktivít.</p> <p>Pozornosť sa sústreďí na zvýšenie kvality administratívnych kapacít (AK), ktoré zabezpečujú úlohy v oblasti riadenia, kontroly a auditu EŠIF. EK a SR vyčlenia osobitnú finančnú podporu pre sociálno-ekonomických partnerov a inštitúcie, ktoré zabezpečujú implementáciu EŠIF v prostredí regiónov SR (napr. mimovládne organizácie, územná samospráva vo vzťahu ku koordinácii činnosti Rád partnerstva (ITI), činnosť regionálnych centier MIRRI SR, ktoré budú pokračovať v podpore pre žiadateľov a prijímateľov).</p> <p>Oprávnené aktivity TP budú smerovať k podpore transparentného a motivačného systému hodnotenia a odmeňovania AK, prostredníctvom refundácie miezd (napr. mzdy, odmeny, odvody zamestnávateľa a pod.). Základnou podmienkou zvyšovania efektívnosti implementácie EŠIF je rozvoj ľudských zdrojov. SR bude pokračovať systémom centrálného vzdelávania obdobne ako v programovom období 2014 – 2020. SR zabezpečí prevádzku informačného systému CPV, prispôbi obsah vzdelávania potrebám programového obdobia 2021 - 2027, zvýši kvalitu a rozsahu ponúkaných vzdelávacích aktivít.</p> <p>Financované budú aj aktivity zamerané na informovanie verejnosti a špecifických cieľových skupín o možnostiach, ako získať pomoc z rozpočtu EÚ a o dosiahnutých výsledkoch. Cieľom je zefektívniť stratégiu komunikácie tak, aby pomoc poskytovaná z EŠIF bola transparentná a dostupná pre všetky cieľové skupiny. SR plánuje použiť široké spektrum nástrojov a spôsobov komunikácie. Financované budú napr. realizácie informačných kampaní propagujúcich OP, informovanie o pripravovaných výzvach, organizácia workshopov, konferencií a správa webového sídla. Aktivity v tejto oblasti budú založené na poznaní reálnych informačných potrieb a výbere najefektívnejších komunikačných nástrojov.</p> <p>Pre elektronizáciu implementačných procesov a výmenu informácií medzi všetkými subjektami je nevyhnutná podpora prevádzky a ďalšieho rozvoja existujúcich informačných systémov v oblasti riadenia, kontroly a auditu EŠIF, vrátane nevyhnutných inovácií a integrácií na ostatné relevantné informačné systémy a registre. Cieľom vývoja informačných systémov je najmä ich prepojenie s relevantnými existujúcimi zdrojmi dát tak, aby sa zjednodušili požiadavky na používateľov a zároveň skrátili časové nároky.</p> <p>Špecifická pozornosť bude venovaná mechanizmom hodnotenia dosahovaných výsledkov a cieľov PD SR vrátane nástrojov a modelov umožňujúcich výkon hodnotení, podporných analytických a hodnotiacich dokumentov. Aktivity budú zahŕňať aj financovanie nevyhnutných odborných externých služieb a špecifického vzdelávania, ktoré nemožno pokryť všeobecným vzdelávaním.</p> <p>Taktiež bude zabezpečené adekvátne materiálo-technické vybavenie oprávnených prijímateľov, ako aj činnosti pracovných skupín a monitorovacích výborov, a tiež financovanie pracovných rokovaní, vrátane domácich a zahraničných pracovných ciest AK, a pod.</p>
--

6. Tematická koncentrácia

6.1

Ref.: čl. 4 ods. 3 nariadenia o EFRR/KF

SK sa rozhodlo	☐ dodržiavať tematickú koncentráciu na vnútroštátnej úrovni
	☒ dodržiavať tematickú koncentráciu na úrovni regiónov
	☐ zohľadniť zdroje Kohézneho fondu na účely tematickej koncentrácie

6.2

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. c) VN a čl. 7 ESF+

SK spĺňa požiadavky tematickej koncentrácie	37,45 % sociálne začlenenie Programované v rámci špecifických cieľov h) – l) čl.4 ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko
	3 % podpora pre najodkázanejšie osoby Programované v rámci špecifických cieľov m) a v riadne odôvodnených prípadoch l) čl.4 ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko
	12,5 % podpora zamestnanosti mladých ľudí Programované v rámci špecifických cieľov a), f) a l) čl.4 ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko
	14 % podpora na boj proti chudobe detí Programované v rámci špecifických cieľov f), h) – l) čl.4 ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko*
	0,67 % budovanie kapacít sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií Programované v rámci všetkých špecifických cieľov okrem m) čl.4 ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko*

* aktivity na podporu daných oblastí budú podporované v rámci Programu Slovensko, ale bez povinnej minimálnej alokácie

7. Predbežné pridelenie finančných prostriedkov z každého z fondov, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda podľa cieľov politiky, špecifického cieľa FST a technickej pomoci na vnútroštátnej a prípadne regionálnej úrovni*

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. c) VN

Tabuľka 7. 1: Predbežné finančné alokácie z EFRR, KF, FST, ESF+, ENRAF podľa cieľa politiky, špecifického cieľa FST a technickej pomoci*

Cieľ politiky, špecifický cieľ FST alebo technická pomoc	EFRR		Prostriedky pridelené z KF na národnej úrovni	FST***			ESF+			Alokácia z ENRAF na vnútroštátnej úrovni	Spolu
	Alokácia na vnútroštátnej úrovni	Kategória regiónov**		Alokácia podľa kategórie regiónu	Alokácia na národnej úrovni	Zdroje FST podľa čl. 3	Zdroje FST podľa čl. 4	Alokácia na národnej úrovni	Kategória regiónov**		
Cieľ politiky 1	1 990 150 000	Viac rozvinutý	135 588 972					Viac rozvinutý			1 990 150 000
		Menej rozvinutý	1 854 561 028					Menej rozvinutý			
Cieľ politiky 2	2 610 260 000	Viac rozvinutý	193 698 531	1 299 265 241				Viac rozvinutý		14 311 903	3 923 837 144
		Menej rozvinutý	2 416 561 469					Menej rozvinutý			
Cieľ politiky 3	889 315 000	Viac rozvinutý	19 076 414	1 299 265 241				Viac rozvinutý			2 188 580 241
		Menej rozvinutý	870 238 586					Menej rozvinutý			
Cieľ politiky 4	857 400 000	Viac rozvinutý	21 927 736				2 077 389 538	Viac rozvinutý	112 110 487		2 934 789 538
		Menej rozvinutý	835 472 264					Menej rozvinutý	1 965 279 051		
Cieľ politiky 5	702 787 715	Viac rozvinutý	8 199 730					Viac rozvinutý		0	702 787 715
		Menej rozvinutý	694 587 985					Menej rozvinutý			
Špecifický cieľ FST					440 658 242	192 952 648	247 705 594				440 658 242

Technická pomoc podľa čl. 36 ods. 4, VN (v relevantných prípadoch)	255 696 315	Viac rozvinutý	0	66 628 986	18 360 759	8 039 693	10 321 066	86 557 896	Viac rozvinutý	0	913 525	428 157 481
		Menej rozvinutý	255 696 315						Menej rozvinutý	86 557 896		
Technická pomoc podľa čl. 37, VN (v relevantných prípadoch)	0	Viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	Viac rozvinutý	0	0	0
		Menej rozvinutý	0						Menej rozvinutý	0		
Spolu	7 305 609 030	Viac rozvinutý	378 491 383	2 665 159 468	459 019 001	200 992 341	258 026 660	2 163 947 435	Viac rozvinutý	112 110 487	15 225 428	12 608 960 361
		Menej rozvinutý	6 927 117 647						Menej rozvinutý	1 943 845 529		
Zdroje FST podľa čl. 7 súvisiace so zdrojmi FST podľa čl. 3						0						0
Zdroje FST podľa čl. 7 súvisiace so zdrojmi FST podľa čl. 4							0		spolu			0
Spolu	7 305 609 030		7 305 609 030	2 665 159 468	459 019 001	200 992 341	258 026 660	2 163 947 434		2 163 947 434	15 225 428	12 608 960 361

* Suma by mala zahŕňať predbežne alokované sumy flexibility v súlade s článkom 18 VN. Definitívna alokácia súm flexibility sa potvrdí až pri preskúmaní v polovici obdobia.

** V prípade potreby by sa podľa článku 11 ods. 1 písm. c) mala uviesť predbežná alokácia na regionálnej úrovni.

*** Sumy z FST po plánovanej doplnkovej podpore z EFRR a ESF+.

Pre účely efektívneho rozdelenia dostupných zdrojov fondov EFRR, KF a ESF+ medzi priority v rámci 5 cieľov politiky súdržnosti, MIRRI SR spolu s Ministerstvom financií SR vytvorili objektívne metodiky, na základe ktorých obodovali dôležitosť jednotlivých investícií (tzv. prioritizácia). Navrhnuté metodiky prioritizácie hodnotia prostredníctvom viacerých kritérií (t.j. priority EK v zmysle prílohy D a Špecifických odporúčaní Rady pre SR, priority Národného programu reforiem 2020, priority samosprávy, výsledok Analytického hierarchického procesu, opatrenia nevyhnutné z hľadiska hroziaceho infrigidementu, absorpčná kapacita, implementačná kapacita, skúsenosti, strategické ciele EÚ a COVID19 a schopnosť absorpcie) jednotlivé navrhnuté priority v PD SR. Pre objektívne prepojenie týchto metodík, boli body prepočítané pomerným spôsobom na rovnakú bázu 17 bodov.

Zároveň metodiky prioritizácie majú obidve 50 % váhu na výslednej metodike, prostredníctvom ktorej boli požiadavky vo výške 30 mld. EUR prispôbené možnostiam národnej obálky fondov EFRR, KF a ESF+ (berúc do úvahy legislatívne obmedzenia, ako sú podmienky tematickej koncentrácie, naplnenie koeficientov pre ciele v oblasti zmeny klímy, alokácia na udržateľný mestský rozvoj, rozdelenie zdrojov KF medzi priority cieľa 2 a cieľa 3 a pod.). Zároveň boli vzaté do úvahy aj predpokladané rozdelenie alokácií iných nástrojov, ako Plán obnovy, React-EU, FST, a tiež vykonané realokácie v rámci Covid opatrení. Celkové alokácie cieľa 1 a cieľa 2 boli stanovená mierne nad povinný limit v zmysle tematickej koncentrácie EFRR, a to z dôvodu optimálneho pokrytia potrieb ostatných cieľov.

V nadväznosti na aplikáciu uvedenej metodiky, ako aj zohľadnenie viacerých princípov a rozhodnutí (transfery, spôsob aplikácie tematickej koncentrácie a pod.), je rozdelenie alokácie nasledovné:

V prípade EFRR bola zvolená tematická koncentrácia na regionálnej úrovni, čo znamená dodržanie rozdielnych limitov pre kategóriu menej rozvinutých regiónov a kategóriu rozvinutejších regiónov (v prípade SR Bratislavský región). Celkovo je tak na úrovni SR vyčlenených z EFRR 7 050 mil. EUR, z toho 6 671 mil. EUR pre menej rozvinuté regióny a 378 mil. EUR pre rozvinutejšie regióny:

V rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje okrem Bratislavského kraja):

- CP 1 v sume 1 855 mil. EUR (27,80 %),
- CP 2 v sume 2 417 mil. EUR (36,22 %),
- CP 3-5 v sume 2 396 mil. EUR (35,98 %).

V rámci Bratislavského kraja ako viac rozvinutého regiónu:

- CP 1 v sume 136 mil. EUR (35,82 %),
- CP 2 v sume 194 mil. EUR (51,18 %),
- CP 3-5 v sume 49 mil. EUR (13 %).

Celkovo je na úrovni SR vyčlenených zo zdrojov ESF+ 2 077 mil. EUR. V zmysle pravidiel tematickej koncentrácie sú zdroje ESF+ rozdelené:

- 698 mil. EUR (33,62 %) na sociálnu inklúziu,
- 260 mil. EUR (12,5 %) na zamestnanosť mladých,
- 62 mil. EUR (3 %) na osoby postihnuté potravinovou a materiálnou depriváciou,
- 62 mil. EUR (3 %) na sociálne inovácie a experimenty.

V prípade KF je celková alokácia 2 598 mil. EUR rozdelená rovnomerne medzi CP 2 a CP 3 v pomere 50: 50

Celková alokácia fondov EFRR, KF a ESF+:

CP 1: 1 990 mil. EUR,
CP 2: 3 910 mil. EUR,
CP 3: 2 189 mil. EUR,
CP 4: 2 935 mil. EUR,
CP 5: 703 mil. EUR.

Predpokladané plnenie klimatických cieľov je sledované prostredníctvom vzorca, pričom ku každému navrhovanému opatreniu je priradený koeficient v zmysle prílohy I VN. Konkrétny príspevok k plneniu klimatických cieľov bude sledovaný na úrovni Programu Slovensko.

8. Zoznam plánovaných programov v rámci fondov, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, s príslušnými predbežnými finančnými prostriedkami podľa fondu a zodpovedajúcim vnútroštátnym príspevkom podľa kategórie regiónu

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. h) VN; čl. 110 VN

Tabuľka 8.1: Zoznam plánovaných programov¹ s predbežnými finančnými alokáciami*

Názov	Fond	Kategória regiónu	Príspevok Únie	Vnútroštátny príspevok**	Spolu
Program Slovensko	EFRR	Viac rozvinutý	378 491 383	567 737 075	946 228 458
		Menej rozvinutý	6 927 117 647	1 222 432 526	8 149 550 173
	KF		2 665 159 468	470 322 260	3 135 481 728
	ESF+	Viac rozvinutý	112 110 487	168 165 731	280 276 218
		Menej rozvinutý	2 051 836 947	362 088 873	2 413 925 820
	FST – alokácia (čl. 3, FST)	Menej rozvinutý	200 992 341	35 469 237	236 461 578
	FST – alokácia (čl. 4, FST)	Menej rozvinutý	258 026 660	45 534 117	303 560 777
Spolu	EFRR, Kohézny Fond, FST, ESF+		12 593 734 933	2 871 749 819	15 465 484 752
OP Rybné hospodárstvo	ENRAF		15 225 428	6 525 184***	21 750 612

* Suma by mala zahŕňať predbežne alokované sumy flexibility v súlade s článkom 18 VN. Definitívna alokácia súm flexibility sa potvrdí až pri preskúmaní v polovici obdobia.

** Programy môžu byť v súlade s článkom 25 ods. 1 VN podporované z viacerých fondov (keďže priority môžu byť v súlade s článkom 22 ods. 2 VN podporované z viacerých fondov). Vždy, keď sa z FST prispieva na program, alokácia z FST musí zahŕňať doplnkové prevody a musí sa rozdeliť na súčasné sumy v súlade s článkami 3 a 4 nariadenia o FST.***

*** Stanovené zatiaľ v zmysle legislatívy ako štandard 70%. Až na základe návrhu OP RH (a konkrétnych opatrení) bude možné prideliť finančné prostriedky na jednotlivé opatrenia, ktoré sú spolufinancované rôznymi mierami (80% na 20%, 90% na 10%, 75% na 25%)

¹ V prípade, že bola vybraná technická pomoc podľa článku 36 ods. 4 VN.

Tabuľka 8.2: Zoznam plánovaných programov Interreg

Programme 1	Interreg VI Slovensko – Česko
Programme 2	Interreg VI Slovensko – Rakúsko*
Programme 3	Interreg VI Maďarsko – Slovensko
Programme 4	Interreg VI Poľsko – Slovensko
Programme 5	Interreg VI-A NEXT – Maďarsko – Slovensko – Rumunsko - Ukrajina
Programme 6	Interreg Dunajský nadnárodný program 2021 – 2027*
Programme 7	Program Interreg Stredná Európa 2021 – 2027*
Programme 8	Interact IV
Programme 9	Interreg Europe
Programme 10	URBACT IV
Programme 11	Program spolupráce ESPON 2030

* o programe resp. jeho názve ešte nie je rozhodnuté

9. Súhrn opatrení plánovaných na posilnenie administratívnych kapacít pri implementácii finančných prostriedkov, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda

Ref.: čl.11 ods. 1 písm. i) VN

<p>V SR sú administratívne kapacity (AK) a pripravenosť projektov kľúčovými faktormi pre efektívnu implementáciu politiky súdržnosti EÚ. V súlade s odporúčaním EK, uvedeným v prílohe D Správy o Slovensku 2019, je Cestovná mapa budovania administratívnych kapacít pre 2020+¹ (Cestovná mapa) hlavným strategickým dokumentom pre posilnenie AK v programovom období (PO) 2021 - 2027. Na základe skúseností z PO 2014 – 2020, Cestovná mapa definuje ciele a opatrenia na zabezpečenie kvalitných ľudských zdrojov, funkčných implementačných štruktúr a vhodných nástrojov a procesov podporujúcich plynulú implementáciu v PO 2021 – 2027 s určením zodpovedností a merateľných ukazovateľov k sledovaniu plnenia stanovených cieľov.</p> <p>Indikatívne ciele a základná orientácia opatrení na posilnenie AK:</p> <p>Cieľ 1: Zvýšenie úrovne ľudských zdrojov zapojených do riadenia a implementácie politiky súdržnosti EÚ, s dôrazom na posilnenie riadenia ľudských zdrojov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definovanie spoločných princípov a postupov pre strategické plánovanie ľudských zdrojov, vytvorenie plánu na optimalizáciu ľudských zdrojov, • zvýšenie úrovne vzdelávania AK formou centrálného plánovania a koordinácie vzdelávania, zohľadňujúc špecifiká prioritných osí, včasná realizácia vzdelávania cieľových skupín, prechod od pasívneho k aktívnemu spôsobu vzdelávania, on-line vzdelávanie, vzdelávanie soft skills, flexibilita plánu
--

¹ Podrobnejšie informácie sú uvedené v prílohe 6 – Zhrnutie Cestovnej mapy budovania administratívnych kapacít na rok 2020+

vzdelávania podľa špecifických potrieb, rozvoj informačných systémov pre podporu vzdelávania, evidencie a monitorovania AK,

- stabilizácia AK vytvorením transparentného a motivačného systému odmeňovania, založeného na kvalitnom výkone zamestnancov a subjektov s cieľom zníženia fluktuácie, zavedenie moderných nástrojov motivácie AK,
- vyčlenenie kapacít pre priebežné monitorovanie a analýzu využívania AK a zdrojov TP pre dosahovanie cieľov programov, prijímaním opatrení na zvýšenie efektívneho riadenia AK a zdrojov TP.

Cieľ 2: Optimalizácia implementačných štruktúr pre fondy EÚ:

- zníženie počtu subjektov zapojených do implementácie fondov EÚ na národnej úrovni,
- optimalizácia organizačných štruktúr v rámci RO a SO s dôrazom na jasné rozdelenie kompetencií a zodpovedností pri implementácii fondov EÚ,
- optimalizácia počtu štandardizovaných a neštandardizovaných pracovných pozícií v nadväznosti na základné procesy implementačného cyklu a skúsenosti z predchádzajúceho PO.

Cieľ 3: Zjednodušenie implementácie, zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie transparentnosti a informovanosti:

- „tak jednoducho ako sa len dá“, ako základný princíp pre tvorbu legislatívneho a implementačného rámca na PO 2021 - 2027,
- pravidelné a objektívne posúdenie administratívnej záťaže žiadateľov a prijímateľov, s cieľom redukcie administratívnej náročnosti,
- zavedenie zjednodušeného vykazovania výdavkov,
- nastavenie modelu kontroly, vrátane verejného obstarávania s dôrazom na redukcii počtu kontrol a zefektívnenie procesov verejného obstarávania,
- zváženie možnosti využitia tzv. paktov integrity pre vybrané verejné obstarávanie s cieľom zabezpečiť lepšiu transparentnosť a zodpovednosť vo verejnom obstarávaní,
- pravidelné a objektívne posúdenie dĺžky trvania jednotlivých procesov, s cieľom minimalizovať čas potrebný na implementáciu projektu,
- posilnenie opatrení na prevenciu podvodov a korupcie pri využívaní verejných zdrojov, posilňovanie úlohy orgánu zabezpečujúceho ochranu finančných záujmov EÚ prijatím účinnejších opatrení na predchádzanie podvodom (napr. zvýšenie efektívnosti kontroly, monitorovanie rizík podvodov, podpora prevencie a cieleného vzdelávania),
- zriadenie oddelenia protikorupčnej jednotky na úrovni MIRRI SR, s cieľom posilniť prevenciu a boj proti korupcii,
- zavedenie efektívnych nástrojov informovanosti o podpore z fondov EÚ s cieľom zvýšenia transparentnosti a dôvery verejnosti vo využívanie fondov EÚ.

Cieľ 4: Posilnenie kapacít regionálnej a miestnej samosprávy a participatívneho prístupu v oblasti plánovania, rozvoja a efektívneho využívania fondov EÚ:

- pokračovanie v inovatívnom prístupe pri realizácii partnerstva založenom na dynamickej spolupráci medzi regionálnymi a miestnymi aktérmi a štátnou správou, s cieľom zvýšiť čerpanie a posilniť územný rozvoj (podpora AK na regionálnej úrovni – technické sekretariáty, podpora AK na úrovni UMR vrátane tých, ktorí sú zapojení do agendy MRK),
- vyššia miera spolupráce a zapájania sociálno-ekonomických partnerov a podpora subjektov na regionálnej úrovni, ktoré budú participovať na zabezpečovaní procesu implementácie (napr. prostredníctvom poradenstva a informovanosti žiadateľov a prijímateľov, podporou pri tvorbe a implementácii integrovaných územných stratégií, podporných analytických činnostiach, monitorovaní, hodnotení a kontrole),
- podpora partnerstva a spolupráce s občianskou spoločnosťou, vrátane tvorby kooperačných štruktúr medzi verejnou správou a mimovládny sektorom tak, aby bolo zapojené čo najširšie spektrum partnerov z mimovládneho sektora a boli využité ich špecifické znalosti pri podpore územného rozvoja.

Cieľ 5: Posilnenie kapacít na podporu rómskych komunít:

- zriadenie osobitného sprostredkovateľského orgánu na Úrade vlády SR na zabezpečenie komplexného využitia finančných prostriedkov alokovaných v rámci ESF+ j) a EFRR iii),
- zvýšenie počtu spolupracovníkov splnomocnenca vlády pre rómske menšiny s cieľom zabezpečiť priamy kontakt s obcami,
- ďalšie posilnenie alebo aspoň udržanie expertov/asistentov v teréne pre poskytovanie komplexnej cieľovej pomoci v špecifických oblastiach ako vzdelávanie, služby sociálnej starostlivosti, sociálne začlenenie, zdravotníctvo a všeobecná podpora kľúčových zainteresovaných strán na komunitnej úrovni; posilnenie

pomoci obciam prostredníctvom posilnenia kapacít Úradu vlády SR pre rómske komunity na regionálnej úrovni, čo zahŕňa aj prevádzku regionálnych kancelárií,

- zvýšenie administratívnych kapacít a finančnej podpory pre rómske a prorómske mimovládne organizácie s cieľom zlepšiť dostupnosť služieb pre MRK na regionálnej úrovni.

Cieľ 6: Posilnenie kapacít v rámci implementácie ENRAF:

- zvýšenie kvalifikovaných interných AK pre OP „Rybné hospodárstvo“,
- zabezpečenie požadovanej odbornej úrovne AK prostredníctvom priebežného vzdelávania a posilnenia metodického usmerňovania AK,
- stabilizácia AK vytvorením objektívneho, motivačného a transparentného systému odmeňovania.

10. Integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev a / alebo osobitných potrieb regiónov a oblastí (ak je to relevantné)

Ref.: čl.11 ods. 1 písm. j) VN a čl.10 EFRR/KF

Implementačný mechanizmus IÚI

Príčiny pretrvávajúcich regionálnych disparít vyplývajú z neúspešných konceptov odstraňovania disparít a zosilnení vyplývajúcich zo súčasnej situácie, v ktorej sa Slovensko nachádza: dopad pandémie, nástup hospodárskej recesie, netypické a necyklické pohyby v cenách energií a vstupných surovín (stavebníctvo, IT komponenty apod.), negatívne demografické prognózy vrátane starnutia a vyľudňovania konkrétnych regiónov a tiež obrovské technologické zmeny nielen v hospodárstve, ale v spoločnosti ako celku.

Základné výzvy regionálneho rozvoja v zmysle Národnej stratégie regionálneho rozvoja sú najmä:

- zabezpečenie udržateľnosti konkurencieschopnosti a rozvoj environmentálne a inovačne orientovaných ekonomík založených na zhodnotení špecifických teritoriálnych potenciálov jednotlivých regiónov (zvýšenie pridanej hodnoty regionálneho produktu a využitie špecifických kompetitívnych výhod regiónov pre štruktúrnu transformáciu ekonomiky na inovačne orientovanú, využitie špecifickej štruktúry disponibilnej pracovnej sily v regionálnej ekonomike, dobudovanie infraštruktúry inovačne založenej udržateľnej zelenej ekonomiky vrátane ekologicky prijateľnej dopravy, odstránenie kolíznych bodov v doprave a zabezpečenie plynulosti cestnej dopravy, rozvoj integrovaných dopravných systémov, poľnohospodárstva a služieb, posilnenie udržateľnosti a odolnosti regionálnych ekonomík na báze uzatvárania cyklov prvovýroba-priemyselná produkcia-distribúcia-spotreba-návrat odpadu do cyklu v rámci regiónov, zníženie podielu skládkovania odpadov, zabezpečenie triedenia komunálneho odpadu, využitie špecifických potenciálov regiónov pre udržateľný cestovný ruch, kompletizácia a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu vrátane integrovanej ponuky a manažmentu);
- zvýšenie kvality života vo všetkých regiónoch, efektívne a udržateľné využitie prírodného a ľudského kapitálu (zastavenie poklesu populácie a rast podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva), zlepšenie dostupnosti a kvality výchovy a vzdelania populácie a harmonizácia výstupov procesu a získavaných kompetencií a zručností s existujúcim očakávaným dopytom trhu práce, zlepšenie zdravotného stavu a dĺžky aktívneho života populácie, zabezpečenie efektívneho a udržateľného manažmentu ľudských a prírodných zdrojov, zabezpečenie efektívnych, dostupných a kvalitných zdravotných, sociálnych a iných služieb pre obyvateľstvo, riešenie špecifických problémov regiónov s vysokou koncentráciou MRK, resp. iných typov znevýhodnenej populačnej štruktúry, zlepšenie stavu životného prostredia, jeho zložiek, vytvorenie adaptačných a mitigačných opatrení zameraných na klimatickú zmenu, udržateľnosť využívania lesov, protipovodňová ochrana a odstraňovanie environmentálnych záťaží a záťaží priemyselnými emisiami, udržateľná energetika a využívanie obnoviteľných zdrojov;
- harmonizácia regionálneho a územného rozvoja a rozvoj komunít a zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny prostredníctvom priblíženia správy vecí verejných občanom, vrátane využitia verejných zdrojov a zabezpečenie plného uplatnenia princípov právneho štátu, ako aj sociálnej inklúzie a dostupných, kvalitných a efektívnych služieb (posilnenie ekonomickej udržateľnosti a odolnosti komunít obcí, miest a regiónov, zabezpečenie ekonomickej, sociálnej a environmentálnej udržateľnosti modernej a efektívnej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komunít, posilnenie rozvoja jednotlivých špecifických území (území udržateľného mestského rozvoja a strategicko-plánovacích regiónov) na území kraja založeného na ich špecifických potenciáloch a problémoch adresovaných špecifickými stratégiami a nástrojmi podpory regionálneho rozvoja);

- podpora aktívneho starnutia ako trvalá politická priorita vlády SR v rámci stratégie budovania udržateľnej spoločnosti ponúkajúcej lepšie príležitosti pre všetkých je premietnutá do Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030. Aktivity podpory aktívneho starnutia budú zamerané na podporu ďalšieho vzdelávania, dostupnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti, ekonomickej aktivity, výkonu verejnoprospešných činností, zabezpečenia príjmu v starobe, ako aj na podporu zotrvania odkázaných starších ľudí v prirodzenom rodinnom prostredí čo najdlhšie a dosiahnutie čo najvyššej dôstojnosti, nezávislosti a kvality v každodennom živote vo všetkých fázach životného cyklu, vrátane fázy odkázanosti na pomoc inej osoby.

Kľúčové územné výzvy a špecifické potreby každého z ôsmich samosprávnych krajov SK sú identifikované v ich integrovaných územných stratégiách.

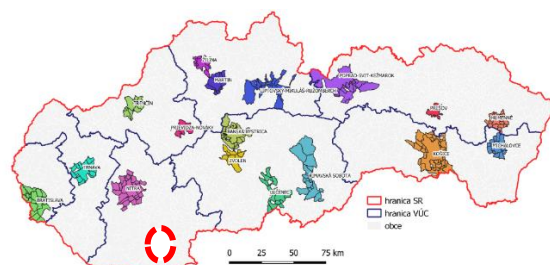
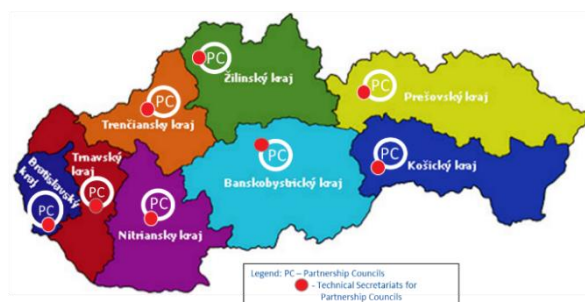
Aby sa eliminovali negatívne trendy, je nutné zmeniť koncepciu podpory regionálneho rozvoja. Vzhľadom na nízku mieru čerpania prostriedkov z EFRR prostredníctvom IROP v rokoch 2014 – 2020, ako aj nízku schopnosť riešiť základný problém s pretrvávajúcimi regionálnymi rozdielmi, bolo rozhodnuté využiť skúsenosti z osvedčených postupov iných členských štátov EÚ a prijať územný prístup. Hlavným nástrojom regionálnej politiky na odstránenie regionálnych disparít sú adresné stratégie na podporu regionálnych ekonomík, t. j. integrované územné stratégie (IÚS), na základe ktorých sa budú realizovať integrované územné investície (IÚI). Cieľom IÚS je riešiť výzvy územia komplexne prostredníctvom všetkých 5 cieľov politiky súdržnosti, ako aj prostredníctvom FST a využitím skúseností iniciatívy Catching-up regions. Komplementárnym nástrojom bude aj podpora opatrení v území prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti a prostredníctvom miestneho rozvoja vedeného komunitou (financovanie prostredníctvom EPFRV v rámci nástroja LEADER).

Hlavným účelom IÚI je zabezpečiť realizáciu investícií v rámci viacerých priorít Programu Slovensko. Integrované územné investície budú definované v rámci územných stratégií pripravovaných regionálnymi a miestnymi samosprávami. Mechanizmy integrovaných územných investícií umožňujú riadiacemu orgánu a sprostredkovateľským orgánom delegovať implementáciu častí rôznych priorít na jeden orgán (miestny/regionálny orgán), aby sa zabezpečilo, že investície sa budú realizovať komplementárnym spôsobom. Integrácia investícií sa dosahuje na týchto úrovniach:

- tematickej - kombinovanie aktivít v rámci viac ako jednej priority;
- územnej integrácie - spájanie aktivít bez ohľadu na hranice obcí;
- organizačnej - spájanie aktivít rôznych zainteresovaných strán v území;
- finančnej - IÚI môžu integrovať aktivity realizované aj s podporou ďalších dotačných zdrojov mimo fondov EÚ kohéznej politiky, za predpokladu splnenia podmienok poskytnutia príspevku daného dotačného mechanizmu.

Vzhľadom na rozdelenie kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja definované slovenskou legislatívou boli vytvorené dva typy štruktúr spolupráce pre realizáciu integrovaných územných investícií - jedna na úrovni NUTS3 a jedna na úrovni funkčných mestských regiónov. Tieto dve štruktúry sú koordinované na regionálnej úrovni prostredníctvom regionálnych rád partnerstva, avšak pri zachovaní implementačnej autonómie mechanizmu území UMR.

Rozdelenie regionálnych rád partnerstiev	Rozdelenie území UMR
- 8 vyšších územných celkov (úroveň NUTS3)	- 17 funkčných mestských oblastí ²
- pokrytie 100% obyvateľov SR	- pokrytie cca 33% obyvateľov SR

² Zoznam území UMR môže byť počas rokovaní o Programe Slovensko mierne upravený.

Štruktúra riadenia je stanovená v súlade s Článkom 29 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060. Mechanizmus implementácie IÚI je založený na princípe partnerstva a viacúrovňové riadenie sa uplatňuje najmä pri tvorbe, schvaľovaní, implementácii, monitorovaní a hodnotení IÚI, ktoré sa vykonáva v partnerstve najmä so zástupcami samospráv. Rady partnerstiev sú kľúčovým inštitucionálnym mechanizmom pre stanovenie územných cieľov na regionálnej úrovni prostredníctvom IÚS a ich implementáciu v Programe Slovensko. Kooperačné rady UMR sú kľúčovým inštitucionálnym mechanizmom pre územia UMR.

Všetky Rady partnerstiev pozostávajú zo štyroch komôr podľa typu subjektov, pričom každá z nich má štvrtinový podiel hlasov v Regionálnej rade partnerstva:

Tematické pracovné skupiny tvoria pracovný organizačný rámec, ktorý pozostáva z členov Regionálnej rady partnerstva a externých expertov. Tematické pracovné skupiny sa podieľajú na vypracovaní IÚS v danej tematickej oblasti, navrhujú aktivity a podieľajú sa na monitorovaní a hodnotení realizácie projektov IÚI.

Integrovaná územná stratégia je východiskovým strategickým dokumentom pre implementáciu IÚS na regionálnej úrovni. Stratégie jednotlivých samosprávnych krajov definujú kľúčové výzvy a špecifické potreby týchto území. Podľa článku 29 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 „Zodpovednosť za prípravu územných stratégií nesú príslušné obecné, miestne alebo iné územné orgány alebo subjekty“. IÚS sa pripravuje ako regionálna stratégia (plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja) na úrovni NUTS3 integrujúca IÚS UMR, ktorá sa pripravuje samostatne na účely implementácie alokácie UMR.

Plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) pozostávajú z analytickej a strategickej časti, ktoré sú spoločné s IÚS.

Podskupina programovej časti PHSR, ktorá zahŕňa vopred vybrané druhy činností vyčlenených na implementáciu prostredníctvom Regionálnych rád partnerstiev, je podstatnou a rozhodujúcou časťou IÚS.

Implementačná časť PHSR opisuje implementačné mechanizmy IÚS pre vybrané aktivity, ako aj procesy implementácie iných rozvojových programov (stratégie CLLD, RRF, národné grantové schémy atď.).

Integrovaná územná investícia sa môže realizovať ako individuálny projekt alebo komplexné projekty. Za IÚS sa považujú kľúčové a doplnkové operácie financované zo zdrojov Program Slovensko. V prípade koordinácie realizácie aktivít IÚI s aktivitami podporenými z iných dotačných zdrojov, (ako napríklad Plán obnovy a odolnosti, nástroj „komunitou vedený miestny rozvoj – CLLD“, dotačné zdroje ÚOŠS a pod.), je takáto investičná akcia nazývaná integrovaný balík projektov. Výber a implementácia aktivít dotačných zdrojov mimo fondov EÚ pre podporu kohéznej politiky je upravená v riadiacej dokumentácii daných dotačných zdrojov.

- Individuálny projekt je projekt územnej samosprávy v rámci jednej priority IÚS (pokrýva však viac ako 1 špecifický cieľ kohéznej politiky). Individuálne projekty sú vnímané ako kľúčové aktivity, ktoré významne prispievajú k napĺňaniu cieľov územnej stratégie.

- Komplexný projekt je projekt územnej samosprávy pozostávajúci z vybraných doplnkových aktivít z viacerých tematických balíkov v rámci rôznych priorít IÚS. Doplnkové aktivity sú také operácie, ktoré podporujú kľúčovú operáciu a zvyšujú vplyv kľúčovej operácie v území. Tie sú zahrnuté do tzv. tematických projektových balíkov podľa tematického zamerania.
- Kombinovaný projekt je špecifický typ komplexného projektu, ktorý pozostáva aj z činností štátnej správy. Kombinovaný projekt (zložka štátnej správy) musí byť schválený príslušným rezortným ministerstvom v Komore štátnej správy.

Mechanizmus implementácie IÚS a štruktúra riadenia regionálneho partnerstva boli vytvorené v úzkej spolupráci s regionálnymi partnermi v rámci osobitných pracovných skupín zložených zo zástupcov VÚC a ich zastrešujúceho združenia, zástupcov jadrových sídel ÚMR, zástupcov Združenia miest a obcí a zástupcov Únie miest organizovaných na týždennej báze.

Keďže strategický rámec regionálnych/mestských stratégií sa môže líšiť, činnosti IÚS budú klasifikované podľa politických a špecifických cieľov politiky súdržnosti.

Vzhľadom na to, že boli vytvorené dva typy štruktúr územnej spolupráce, slúžia im dva typy administratívnych orgánov, ktoré poskytujú podporu implementácii IÚI na regionálnej úrovni (**technický sekretariát**) alebo IÚI UMR (**administratívne kapacity UMR**).

Regionálne centrá ako neoddeliteľná súčasť MIRRI SR predstavujú detašované pracoviská v území zabezpečujúce výkon kompetencií RO pre Program Slovensko podľa riadiacej dokumentácie na programové obdobie 2021 – 2027 (napr. kontrola na mieste, kontrola monitorovacích správ, archivácia) pre subjekty mimo IÚI. Vo vzťahu k IÚI sa má vykonávať len tzv. kontrola kvality. MIRRI SR zriaďuje sedem regionálnych centier v jednotlivých regiónoch NUTS3 s výnimkou Bratislavského kraja.

Mechanizmus prípravy IÚI pozostáva z troch kľúčových úrovní, a to úrovne **aktivít, projektových zámerov a projektov**. Mechanizmus IÚI nahrádza dopytovo orientované výzvy, ktoré sa uplatňovali v rámci IROP v rokoch 2014 – 2020.

Príprava územných stratégií a definovanie aktivít a projektových zámerov prostredníctvom demokratického územného dialógu v rámci Regionálnej rady partnerstva je základným prvkom pre odklon od implementačného mechanizmu orientovaného na dopyt. Vzhľadom na zníženie záťaže z administratívnych činností SO na regionálnej úrovni sa očakáva výrazná úspora času v procese implementácie.

V prípade potreby MIRRI prostredníctvom Programu Slovensko zväží podporu investícií, ktoré úspešne spájajú princípy udržateľnosti, estetiky a inkluzívnosti, podľa vzoru Nového európskeho Bauhausu, s cieľom nájsť cenovo dostupné, inkluzívne, udržateľné a atraktívne riešenia klimatických výziev.

Iniciatíva Catching-up Regions (CURI) bude riešiť najmenej rozvinuté regióny. Podstatou iniciatívy je adresovať špecifické výzvy prostredníctvom cielených investícií do kľúčových oblastí, ako napr.: odborné vzdelávanie a príprava, decentralizované/ alternatívne riešenia pre zásobovanie pitnou vodou a nakladanie s odpadovými vodami, udržateľný cestovný ruch, zber a vyhodnocovanie priestorových údajov, integrácia zdravotných a sociálnych služieb, integrácia a digitalizácia dopravných systémov, výskumný a inovačný potenciál, zlepšovanie kvality života MRK a ďalších oblastí definovaných v CURI akčných plánoch. Zabezpečenie realizácie a udržateľnosť týchto aktivít jednotlivé regióny zabezpečia prostredníctvom IÚS.

Integrovaný prístup k riešeniu inklúzie MRK

Vzhľadom na skúsenosti a poznatky z programového obdobia 2014 – 2020 bude realizácia aktivít na podporu MRK v období 2021 – 2027 **zabezpečená kombináciou rôznych aktivít na úrovni samostatnej priority, ako aj na úrovni CP 2, 3, 4, 5, ako je uvedené nižšie.**

Všetky uvedené aktivity sú prepojené so **Stratégiou pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030 a jej akčnými plánmi. Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030** vznikla na základe národnej požiadavky na koncepčný materiál, ktorý zohľadňuje vývoj a skúsenosti z predchádzajúcich ôsmich rokov od vzniku Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020 a príslušných akčných plánov.

Národná stratégia predstavuje súbor východísk a cieľov, ktoré sú zamerané na zastavenie segregácie rómskych komunít, výrazný pozitívny obrat v sociálnom začlenení Rómov, nediskrimináciu, zmenu postojov a zlepšenie spolužitia.

Pravidelné európske a národné hodnotenia naďalej konštatujú, že štyri prioritné oblasti - **zamestnanosť, vzdelávanie, zdravie a bývanie** – aj naďalej zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosahovaní cieľov. Osobitný dôraz sa kladie na **nediskrimináciu** a zintenzívnenie intervencií v **boji proti rasizmu voči Rómom**. Globálne a čiastkové ciele každej priority sú rozpracované v príslušných **piatich akčných plánoch**, každý na tri roky, vrátane opatrení a aktivít s realistickým vyčíslením potrebných finančných požiadaviek a identifikovaných vhodných zdrojov na ich pokrytie a zodpovedných implementačných orgánov.

Akčné plány vypracované na národnej úrovni:

- Akčný plán zamestnanosti
- Akčný plán pre vzdelávanie
- Akčný plán pre zdravie
- Akčný plán pre bývanie
- Akčný plán pre boj s protirómskym rasizmom

Vzhľadom na získané poznatky a najmä vzhľadom na dlhodobo neúspešné hodnotenie a overovanie projektových žiadostí v dopytovo orientovaných výzvach na predkladanie projektov z EFRR v období 2014 – 2020, SR predpokladá v programovom období 2021 – 2027 **preferenciu národných projektov/strategických projektov**. Viac ako polovica alokácie bude použitá na národné projekty pre vybrané obce, kde sa dosiahnu komplexné riešenia (zdroje ESF aj EFRR). Zvyšná suma bude vyčlenená na dopytovo orientované výzvy pre ostatné obce identifikované v Atlase rómskych komunít 2019 alebo pre mimovládne organizácie.

A) Úroveň samostatnej priority

Aktivity v rámci špecifických cieľov ESF+ j) a EFRR iii) budú zamerané na podporu sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných komunít. Tento prístup bude kombinovať zdroje ESF+ aj EFRR v rámci samostatnej PRIORITY v Programe Slovensko. **Komplexný prístup pri riešení zostávajúcich výziev vo vybraných lokalitách MRK prepojí mäkké opatrenia a tvrdé investície definované v Stratégii pre integráciu Rómov a jej akčných plánoch s cieľom dosiahnuť očakávané výsledky a ciele.** Intervencie budú realizované mimo mechanizmu IÚS. Mechanizmus implementácie/riadenia je špecifikovaný v časti 2.2.

Pre každú prioritnú oblasť v rámci samostatnej priority bude zdrojom pre výber obcí Atlas rómskych komunít 2019 a jeho aktualizácie alebo kombinácia aktuálnej verzie a jej aktualizácií s cieľom zachovať oprávnenosť žiadateľov.

S cieľom zabezpečiť riadne a správne vykonávanie intervencií smerom k MRK a na základe skúseností získaných z CuRI bude spustený pilotný národný projekt rozvojových tímov. Súčasťou pilotného projektu budú plány rozvoja komunity. Plány budú obsahovať komplexné riešenia pre celú obec, vrátane nerómskej väčšiny, ako predpoklad kombinácie mäkkých a tvrdých investícií v lokalite. Predpokladá sa podpora vybraných obcí prostredníctvom komplexného prístupu. Zároveň budú obce podporované v oblasti administratívnych kapacít a v celkovej pomoci. Mäkké investície budú zahŕňať pôsobenie pomáhajúcich profesií podľa skutočných potrieb obce, ktoré budú poskytovať podporu v oblastiach, ako je bývanie, zamestnanosť, sociálne veci, zdravotníctvo, starostlivosť o deti v ranom veku a predškolské vzdelávanie a mediácia medzi majoritným a rómskym obyvateľstvom.

B) Úrovne CP 2, 3, 4, 5

S cieľom posilniť intervencie v MRK budú **aktivity v rámci špecifických cieľov ESF+ j) a EFRR iii) prepojené s aktivitami v rámci cieľov politiky 2, 3, 4 a 5**. Ide o podporu MRK v prierezových témach ostatných špecifických cieľov (napr. vzdelávanie, zamestnanosť, sociálne veci, zdravie, pitná voda, odpady, miestne komunikácie atď.). Konkrétne aktivity a súvisiace alokácie sú uvedené v Programe Slovensko.

Indikatívne aktivity v rámci cieľov politiky 2, 3 a 4 na podporu sociálno-ekonomickej integrácie MRK

CP 2: S cieľom podporiť sociálno-ekonomickú integráciu MRK v rámci cieľa politiky 2 budú aktivity zamerané na zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody a nakladania s odpadovými vodami v obciach s prítomnosťou MRK.

Podporované budú aktivity zamerané na podporu realizácie infraštruktúry v oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch (catching-up regions); zabezpečenie dostupnosti pitnej vody a nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v obciach do 2 000 EO v dobiehajúcich

regiónoch; obnovu verejnej kanalizačnej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO, ako aj obnovu verejných vodovodných sietí v obciach nad 2 000 obyvateľov.

CP 3: Modernizácia a výstavba ciest II. a III. triedy bude podporovaná aj v obciach s prítomnosťou MRK s cieľom zvýšiť kvalitu mobility, služieb v území a zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky. Dôraz sa bude klásť aj na výstavbu alebo úpravu bezpečných miestnych komunikácií v obciach s prítomnosťou MRK.

CP4

Aktívne začlenenie: Cieľová skupina členov MRK bude podporovaná aj v rámci špecifických cieľov, za ktoré zodpovedá MPSVR SR a MZ SR. Intervencie na podporu sociálno-ekonomickej integrácie MRK sa budú implementovať v oblastiach ako deinštitucionalizácia zariadení a služieb; aktívne začlenenie; systém dlhodobej starostlivosti; komunitné centrá; implementácia komunitnej podpory zdravia pre členov MRK, t. j. sprostredkovanie verejného zdravia, pomoc a prevencia chorôb a realizácia podpory zdravia v nemocničnom prostredí atď.

Vzdelávanie: Cieľová skupina príslušníkov MRK bude podporovaná v rámci všetkých špecifických cieľov, za ktoré zodpovedá MŠVVaŠ. V rámci **špecifického cieľa e)** nebude táto podpora explicitne definovaná ako zameraná výlučne (prevažne) na túto cieľovú skupinu, ale bude neoddeliteľnou súčasťou tejto podpory a bude z nej profitovať.

Všetky navrhované aktivity spolufinancované z ESF+ v rámci **špecifického cieľa f)** v rámci dvoch priorít: „Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie“ a „Záruka pre mladých“ sú relevantné pre podporu MRK. Obe tieto priority odrážajú primárne vzdelávacie potreby zraniteľných skupín (ako sú účastníci vzdelávacích aktivít z MRK, ale aj osoby so zdravotným postihnutím a iné).

Príslušníci MRK budú podporovaní aj v rámci **špecifického cieľa g)** v rámci priority „Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu“, keďže cieľom tejto priority je posilniť inkluzívnosť vzdelávania dospelých a zlepšiť možnosti vzdelávania pre všetkých vrátane dospelých s nízkou kvalifikáciou.

Aktivity, ktoré sa navrhujú financovať z EFRR v rámci **špecifického cieľa ii)**, sú určené pre školy a školské zariadenia vrátane tých, ktoré sa nachádzajú v lokalitách s MRK.

Aktivity nadväzujú na návrh Stratégie inkluzívneho vzdelávania SR do roku 2030 a na návrh Akčného plánu pre vzdelávanie (2022-2024) Stratégie pre rovnosť príležitostí a účasť Rómov do roku 2030, ako aj na Stratégiu celoživotného vzdelávania a poradenstva do roku 2030 a Plánu obnovy a odolnosti.

CP 5: S cieľom podporiť sociálno-ekonomickú integráciu MRK v rámci cieľa politiky 5 budú činnosti zamerané na bezpečné fyzické prostredie obcí, miest a regiónov.

C) Komplementarita a synergia s investíciami riešenými prostredníctvom plánovaných činností cez IÚS

Zabezpečenie súladu intervencií IÚS s národnými prioritami, Stratégiou rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 (ďalej len „Stratégia 2030“) a prioritami Programu Slovensko.

Pretrvávajúcou výzvou pri podpore MRK pre programové obdobie 2021 – 2027 je začatie procesu vysporiadania pozemkov vo všetkých príslušných obciach. Vzhľadom na komplikovanú situáciu v tejto oblasti musí počet vysporiadaných vlastníckych riešení odrážať realitu a objektívne, ale aj subjektívne prekážky na strane budúcich vlastníkov. Ambíciou programového obdobia 2021 – 2027 je pokračovať v projektoch orientovaných na vysporiadanie pozemkov z ESF+ a zväziť možnosť využitia prostriedkov z EFRR (výkup pozemkov). Náročné výzvy vysporiadania pozemkov a nelegálnych stavieb na územiach MRK budú na Slovensku riešené nasledujúcimi opatreniami:

- SR vypracuje v roku 2022 akčný plan vrátane legislatívy s cieľom zabezpečiť účinné komplexné opatrenia súvisiace s pozemkovými úpravami.
- Nový stavebný zákon.

11. Zhrnutie posúdenia týkajúceho sa splnenia príslušných základných podmienok uvedených v čl. 15 a prílohách III a IV (voliteľné) -

stav k 27. 8. 2021

Ref.: čl.15 VN

Tabuľka 11.1: Základné podmienky

Základná podmienka/ kritérium	Fond	Vybraný špecifický cieľ (nevzťahuje sa na ENRAF)	Zhrnutie posúdenia

Informácie o splnení príslušných základných podmienok budú súčasťou Programu Slovensko.

12. Predbežná cieľová hodnota príspevku na opatrenia v oblasti klímy

Ref.: čl. 6 ods. 2 VN a čl.11 ods. 1 písm. d)

Fond	Predbežný príspevok na opatrenia v oblasti klímy*
EFRR	2 115 390 900
KF	1 082 131 241

* Zodpovedajúce informáciám, ktoré sú alebo majú byť zahrnuté do programov v dôsledku typov intervencií a indikatívneho rozdelenia finančných prostriedkov podľa čl. 22 ods. 3 písm. d) bodu viii).

Zoznam skratiek

CEF	Nástroj na prepájanie Európy (Connecting Europe Facility)
CP	Cieľ politiky
CZ	Česká republika
EDP	Proces podnikateľského objavovania (Entrepreneurial Discovery Process)
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EK	Európska komisia
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ESF+	Európsky sociálny fond plus
ESFRI	Európske strategické fórum o výskumných infraštruktúrach
EÚ	Európska únia
EVP	Európsky výskumný priestor
FEAD	Fond Európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
HDP	Hrubý domáci produkt
HU	Maďarsko
IÚS	Integrované územné stratégie
IT	Informačné technológie
ITMS	IT monitorovací systém
IÚI	Integrovaná územná investícia
KF	Kohézny fond
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (Spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka)
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MRK	Marginalizované rómske komunity
MSP	Mikro, malé a stredné podniky
NUTS	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP	Operačný program
PL	Poľsko
POO	Plán obnovy a odolnosti
RIS3	Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky
RO	Riadiaci orgán
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	Slovenská republika
TEN-T	Transeurópska dopravná sieť
TP	Technická pomoc
VaI	Výskum a inovácie
VaV	Výskum a vývoj
VN	Všeobecné nariadenie (Nariadenie o spoločných ustanoveniach)

-
- ⁱ Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- ⁱⁱ Zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
- ⁱⁱⁱ Zákon č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.
- ^{iv} Zákon č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- ^v Zákon č. 151/2019 Z. z. o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklickej dopravy a cykloturistiky.
- ^{vi} Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- ^{vii} Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov.
- ^{viii} Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.